

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Antoni Konieczny, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 324

Poznań, wtorek dnia 16 lipca 1929

Rok XXIV

Walka partyjna o kasy chorych

Polska Partja Socjalistyczna znalazła się pod huraganowym ogniem. Nie wiele jej naraził uszkodzony przez p. Moraczewskiego „Przedświt”, niezbyt — poza jedynie Warszawą — osłabiła ją fronda t. zw. Frakcji Rewolucyjnej, czyli B. B. S. Nie można natomiast tego samego powiedzieć o ostatnich zarządzeniach na terenie samorządu miejskiego i kas chorych.

Po nieudanej próbie przejednania dawnych współników z maja 1928. podjętej przez p. Moraczewskiego w Sulejówku, padł rozkaz generalnego szturmu. Atak idzie równocześnie z dwóch stron.

Generał Składkowski prowadzi ofensywę na samorządy miejskie. Padł już Lublin, Tarnów, Płock i lada dzień padnie najsilniejsza obecnie twierdza P. P. S. — robotnicza Łódź.

Pułkownik Prystor godzi w kasy chorych. Po Warszawie, Łodzi, Tarnowie, Przemysłu, ostatnio rozwiązany został zarząd kasy chorych w Krakowie, Łódź silna placówka P. P. S. Przeprowadzona kontrola wykazała dwa miljonowy deficytu, nieplacenie podatków, wstrzymywanie pensyj lekarzom i pracownikom.

Bez jakiegokolwiek złośliwej „Schadenfreude” w stosunku do starego i najważniejszego naszego przeciwnika politycznego, musimy stwierdzić, że P. P. S. ponosi zasłużoną karę. Żadne inne stronnictwo nie nadużywało tak terenu samorządu i kas chorych do celów partyjnych, jak socjaliści. Setki agitatorów obsiadły magistrat i urzędy ubezpieczeniowe, aby za dobrą zapłatą w jednej czwartej służyć danej instytucji, a w trzech czwartych prowadzić partyjną robotę organizacyjną i wyborczą. Usunięci za nadużycia z jednego terenu, znajdowali posady na innym, bo byli potrzebni partji.

Szczególnie na terenie niektórych kas chorych „współzycie” z partją było tak ścisłe, że zacierały się zupełnie wszelkie granice. Gmach kasy chorych w Krakowie był prosto komendą sztabu generalnego w czasie pamiętnych rozruchów 6 listopada 1923 roku. Stamtąd wychodzili zbrojni bojownicy do walki z ulanami, tam się chronili, tam znosili swoich fannyh, tam urzędował rewolucyjny sztab socjalistyczny.

Urwało się. Zobaczymy niedługo, czy P. P. S. potrafi się obejść bez tych folwarków, z których czerpała fundusze i siły agitacyjne. Zobaczymy, jak przejdzie ona tę próbę ogniową i jaką z niej wyjdzie.

Niestety cała ta akcja szturmowa panów pułkowników pod kątem widzenia interesu ogólnego państwowego nie przedstawia żadnych korzyści. Samorządy miejskie i kasy chorych z jednej partyjności przechodzą w drugą, skutkiem możnego poparcia i bezkarności jeszcze bardziej bezceremonjalna.

Rządy komisarzkie, oddawane w ręce ludzi niefachowych, których główna kwalifikacja jest przynależenie do B. B. lub do B. B. S., — jak wykazuje do-

Major Kubala o katastrofie

Paryż, 16. 7. (PAT.). Ambasada polska bezpośrednio od mjr. Kubali otrzymała depezę, wysłaną z Santa Cruz na wyspie Graciosa dnia 14 b. m., treści następującej: „Motor wysadzał. Wróciliśmy na Azory. W czasie lądowania motor stanął, aparat spalony. Wyciągnięty z pionącego aparatu Idzikowski ciężko ranny, nogi zwięglone. Mało nadziei utrzymania przy życiu.”

(Przyp. Redakcji P. A. T.: Również do Warszawy, do pani majorowej Kubala nadeszła depeza o identycznej treści, nadana z Santa Cruz, Graciosa, Azory, jeszcze w niedzielę, dnia 14 b. m. o godz. 11 min. 20 rano.

Warszawa, 16. 7. (Tel. wł.). Według dalszych doniesień z Azorów, mjr. Idzikowski zmarł wskutek nie-

zwycię silnego poparzenia. Jak stwierdza depeza mjr. Kubali, lotnicy minęli już wyspy azorskie, gdy zauważyli defekt motoru. Musieli więc zawrócić, przyczem w chwili lądowania motor przestał działać.

W środę odbędzie się w Warszawie uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę s. p. mjr. Idzikowskiego. Zwłoki tragicznie zmarłego lotnika zostaną prawdopodobnie przewiezione na statku „Iskra”, który wraca we wrześniu z podróży ćwiczebnej z Azorów do Gdyni.

Warszawa, 16. 7. (AW.). Radjostacja warszawska nadaje dziś o godz. 7 wieczorem specjalną emisję celem uczczenia pamięci bohaterskiego lotnika polskiego s. p. mjr. Idzikowskiego.

Nieprawdziwe wersje

Paryż, 16. 7. (PAT.). Korespondent PAT. na wiadomości o depezy rzekomo otrzymanej przez komitet przyjęcia w Nowym Jorku od mjr. Kubali o tem, jakoby mjr. Idzikowski jeszcze żył, po skomunikowaniu się z władzami lotniczymi francuskimi kategorycznie stwierdza, iż rząd francuski otrzymał od rządu portugalskiego

wiadomość o oficjalnym potwierdzeniu śmierci mjr. Idzikowskiego przez gubernatora wysp Azorskich. Szczegóły katastrofy i przyczyny śmierci mjr. Idzikowskiego, podane w komunikacie portugalskim, zgadzają się z wiadomościami, już zamieszczonymi przez prasę.

Głosy prasy francuskiej i włoskiej

Paryż, 16. 7. (PAT.). Pisma tutaj szej poświęcają obszerne artykuły katastrofie, którą się zakończył lot Kubali i Idzikowskiego nad Atlantykiem. Chwalą oni dzielność naszych lotników i oddają głęboki hołd pamięci Idzikowskiego. Miał on — oświadcza „Intransigeant” — samych przyjaciół wśród lotników francuskich, którzy wysoko cenili jego zalety fachowe. Śmierć jego jest dotkliwą stratą dla lotnictwa.

Znany specjalista w sprawach lotniczych, Rafałowicz, stara się odtworzyć cały obraz katastrofy w dzienniku „Palis-Soir”. Przypisuje on jedynie fatalnemu zbiegowi okoliczności

tak smutny rezultat wylądowania naszych lotników na wyspie Graciosa.

Rzym 16. 7. (PAT.) Cała prasa miejscowa podaje długie opisy katastrofy naszych lotników, wyrażając głębokie współczucie zwłaszcza z powodu żałoby, jaka okrywa lotnictwo polskie.

„Tribuna” podaje komunikat swego korespondenta paryskiego i zamieszcza długi komentarz, w którym omawia ostatni raid francuski, przypisując nieudanie się lotu niedostatecznemu przygotowaniu. W końcu pismo pisze dosłownie: „Nasz dziennik składa faszystowską cześć pamięci bohaterskiego, dzielnego lotnika polskiego.”

Eskadra włoska przybywa do Gdyni

Przyjadą krążowniki „Pisa” i „Ferruccio”

Gdynia, 16. 7. (AW.) Dnia 30 b. m. oczekiwane są w Gdyni dwa włoskie krążowniki „Pisa” i „Ferruccio”.

Eskadra znajduje się pod rozkazami wiceministra Ettore Rota i odbywa obecnie podróż po Bałtyku. Krążownik „Pisa” znajduje się pod komendą hr. Castracame. „Ferruccio” pod komendą kapitana Navarry.

Po przybyciu do portu w Gdyni oficerowie „Pisy” i „Ferruccio” udadzą się do Warszawy. Dnia 5 sierpnia eskadra zwiedzi port gdański, gdzie zabawi do 10 sierpnia. Na krążowniku „Pisa” znajduje się 28 armat rozmaitego kalibru od 7,6 do 23,3 cm oraz armaty specjalne do zestrzeliwania samolotów.

świadczanie — nie przynoszą zmian na lepsze. Jednym słowem idzie „sanacja moralna” w jej specyficznym, pomajowym znaczeniu, ale nie widać istotnej sanacji, polegającej na usprawnieniu administracji i wprowadzeniu do niej oszczędności. Nowy regime zaczyna się często od podwyższenia pensji panom komisarzom i przyjęcia nowych „swich” ludzi na posady.

Jeszcze gorzej dzieje się z masami robotniczymi. Opuszczając szeregi P. P. S., nie przechodzą one ani do B. B. S., ani — tem mniej — do B. B., lecz radykalizują się, zasilają szeregi komunistów.

Jeśli idzie o kasy chorych, rząd w okresie pełnomocnictw miał możność przeprowadzenia w ich organizacji istotnych zmian, któreby nie tylko usunęły dyktaturę partyjną, ale wyszły na dobro

państwa i korzyść ubezpieczonych. Można to było przeprowadzić i w Sejmie.

Nie wybrano tej drogi, bo był to okres flirtu z P. P. S., której mąż zaufania p. Jurkiewicz zasiadał w gabinecie i nie dopuszczał do naruszania domeny wpływów swej partji.

To, co się robi obecnie, może osłabi P. P. S., może ją nawet zepchnie z jej dotychczasowego stanowiska w życiu politycznym Polski, ale — nie więcej.

Miejsce P. P. S. zajmują coraz więcej komuniści. I na to jakoś nie mogą pułkownicy znaleźć rady.

Same i najsłuszniejsze kary więzienne tu nie wystarczą. Trzeba mieć program działania, którym nie może być zalecane przez pp. Sławka i Polakiewicza „rozwalanie” społeczeństwa. Sama zemsta partyjna niczego nie zbuduje.

M. K.

Oirredentyzmie niemieckim

Tak się jakoś dziwnie składa, że regularnie co kilka miesięcy mówi się w Paryżu o Alzacji. Głośno, namiętnie i nie bez dużej troski o przyszłość. Bo zawsze w przykrych dla Francji okolicznościach — czy to w związku z częstymi procesami o zdradę, czy to z powodu poglądów na zagadnienie mniejszości narodowych, wypowiedzianych przez dzisiejszego premiera angielskiego, czy to z racji zamachów terrorystycznych, dokonywanych na osobach wysokich dygnitarzy państwowych przez fanatyków skrajnego autonomizmu...

Istnieją obecnie dwa szeroko rozgałęzione i potężnymi wpływami cieszące się związki — „Verein für das Deutschtum im Ausland”, oraz „Deutscher Schutzbund”. Pierwsza z tych organizacji rozwija swoją działalność wśród wszystkich emigrantów, podczas gdy druga agituje wyłącznie na terenach europejskich, bądź zaludnionych przez niemiecką mniejszość narodową, bądź też w byłych prowincjach pruskich. Ponieważ wiadomo, że pangermaniści nie uznają żadnych traktatów międzynarodowych i nie godzą się z dzisiejszym status quo terytorjalnym, przeto nie ulega wątpliwości, iż propagandą irredentystyczną objęta jest również Alzacja wraz z częścią Lotaryngji.

„Deutscher Schutzbund” otrzymuje zasiłki regularne, wielorakie i okazałe. Na cele rzekomo czysto „kulturalne” wyasygnowały zeszłego roku: ministerstwo spraw wewnętrznych — 2 milj. marek, ministerstwo spraw zagranicznych — 3.400.000 marek i ministerstwo higieny społecznej — 1.500.000 marek. Oczywiście, nie licząc zapomóg, udzielanych przez różne organizacje monarchistyczne, nacjonalistyczne, militarystyczne etc. Ze słynnego procesu Jornska, który toczył się niedawno w Berlinie, wynika, że „Deutscher Schutzbund” nie poprzestaje na akcji oświatowo-cywilizacyjnej, subwencjonował bowiem również i szowinistyczną „Heimwehre” austriacką, tak gorliwie zmierzającą ku „Anschlussowi” z Rzeszą Niemiecką. I tu przypomnieć należy, iż na czele owej „Heimwehry” wiedeńskiej znajduje się bawarski kapitan Pabst, zasłużony „bohater” pamiętnego „putschu” Kappowskiego.

A więc demokratyczny rząd republiki niemieckiej daje pieniądze na pangermańską irredentę! Sfery oficjalne usiłowały przeczyć temu, przeprowadzone wszakże — na skutek interpretacji parlamentarnej — śledztwo stwierdziło zupełną słuszność stawianych zarzutów: w ministerstwie spraw wewnętrznych znaleziono odręczny list prezesa „Schutzbundu” v. Loescha, pisany do kapitana Pabsta w związku z przekazywaniami mu na akcję „Heimwehry” funduszami. Socjalistyczny minister, Severing, zmuszony był przyznać na posiedzeniu komisji budżetowej Reichstagu, iż oskarżenie jest uzasadnione, i przyrzekł formalnie żadnych zasiłków „Schutzbundowi” już nie udzielać. P. Stresemann wszakże nie zdołał się na złożenie imieniem ministerstwa spr. zagranicznych, takiej samej obietnicy. Jeśli bowiem jedno ministerstwo nawet cofnie „Schutzbundowi” dotychczasowe zapomogi, to — nie ulega wątpliwości — stratę ową pokryją natychmiast, odpowiednio zwiększone, subwencje innego jakiegos „amtu”.

Nic dziwnego, że w związku z sytuacją w Alzacji opinja francuska coraz więcej uwagi poświęca irredentyzmowi niemieckiemu...

★ **Teatr Światły „SŁONCE”** ★

Od wtorku, dnia 16 lipca r. b. codziennie

6 dziewcząt w poszukiwaniu noclegu

arcywesoła komedia
W rolach głównych:
JENNY JUGO — ADELA SANDROCK — GEORGE ALEKSANDER — ERNEST VEREBES

Przedsprzedaż biletów od 12-2 w poł. przy kasach teatru oraz od godz. 12-7 po poł. na terenach P. W. K. w Pawilonie Obsługi Publiczności. Pw 3841-29 84

★ Początek seansów 5, 7, 9. ★

Ku Stanom Zjednoczonym Europy?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w lipcu.
Wiadomość, iż p. Briand nosi się z zamiarem wystąpienia na wrześniowej sesji genewskiej z projektem utworzenia Stanów Zjednoczonych Europy, wywołała tutaj pewnego rodzaju dywersję. Nie wpłynęła ona oczywiście na bieg dyskusji, toczącej się w Izbie w sprawie ratyfikacji długów; nie ułatwi trudności, jakie piętrzą się przed Francją z powodu przyszłej konferencji politycznej; nie usunie zamieszania panującego w tutejszych partiach. Niemniej projekt ten, dotyczący idei od dawna kielkującej, stwarza w obecnej trudnej chwili nowy ośrodek, dookoła którego będą się koncentrowały różne dążności i zainteresowania.

Podobno p. Briand w rozmowach czy to z p. Stresemannem, czy to z innymi dyplomatami miał w ostatnich miesiącach, a zwłaszcza w czasie czerwcowej sesji Ligi Narodów w Madrycie, poruszać sprawę utworzenia Stanów Zjednoczonych starego kontynentu. Kierownik działu politycznego dziennika „L'Oeuvre” widział się z francuskim ministrem spraw zagranicznych i w tych słowach formułuje jego zamiary:

„Sfederować Europę, najpierw może ekonomicznie, potem politycznie, zmusić ją do tego, aby powzięła świadomość swojej samoistności, takie jest stare już marzenie p. Brianda, które stara się obecnie zrealizować”.

Ponieważ projekt ten spotkał się podobno z uznaniem wielu członków aeropagu genewskiego, przeto jest nawet mowa, iż w ogólnych zarysach zostałby nakreślony we wrześniu, pozwalając na zwolnienie z końcem roku wielkiej konferencji. Miałaby ona za zadanie rzucenie podstaw do przyszłej organizacji Europy.

Zwolennicy idei federacji europejskiej wychodzą z założenia, iż solidarność kontynentu europejskiego jest konieczną zarówno dla sparowania niebezpieczeństwa, mogącego grozić od strony budzącej się Azji, jak i przedewszystkiem od strony wszechpotężnego dolara. Powzięcie tej koncepcji ma również na widoku sparalizowanie pewnych planów niemieckich. Berlin bowiem, zdaniem niektórych, mógł się stać również w Europie rzecznikiem „amerykanizmu”.

Projekt p. Brianda spotkał się na ogół z przychylnym przyjęciem różnych francuskich kół politycznych i ekonomicznych. Pertinax z „Echo de Paris” jednakowoż krytykuje go ostro. Uważa bowiem, iż jest nowy sposób lawirowania Brianda, który nie wie, jak stawić czoła, piętrzącym się trudnościom, jakie wynikną z powodu ewakuacji Nadrenji, a następnie z powodu przyszłej ofensywy w sprawie mniejszości narodowych. Wskutek zaistniał się polityki francuskiej, Warszawa i Praga, jego zdaniem będą musiały szukać pociechy w federacji europejskiej, która będzie opierała się

na zasadzie, że na wewnątrz „wspólnoty” europejskiej, kwestja granic staje się drugorzędna.

Bainville w przewidywaniach idzie dalej. Nie widzi przedewszystkiem, w jaki sposób system federacji ekonomicznej a potem politycznej, potrafi pogodzić zasady, głoszone z jednej strony przez Mussoliniego, a z drugiej przez Mac Donalda, nie mówiąc już o teorjach, drogich komunizmowi. Utrzymuje, iż organizacja Europy będzie „nolens volens” wymierzona przeciwko Ameryce. Tego zaś rodzaju bunt moralny nie wytworzy atmosfery, potrzebnej do utrzymania ogólnego pokoju. Dla tego należałoby utworzyć nie Stany Zjednoczone Europy, ale Stany Zjednoczone Świata. W przeciwnym razie powstanie tylko zatarg między federacjami, co nie będzie stanowiło postępu. A czy Stany Zjednoczone świata to nie wielka utopja? Tak Bainville uzasadnia absurdalność całego projektu.

Oprócz tych głosów, ogół tutejszej opinii, z powodu nieprzejednanego stanowiska Ameryki w sprawie długów, a także zdając sobie sprawę z coraz szerszego wciskania się jej do placówek nie tylko przemysłowo-handlowych, ale nawet artystycznych, uważa, iż należy w jakiś sposób na ten najazd (zareagować!) przed nim się bronić.

Protest 38 państw przeciwko projektowi podwyżek celnich w Ameryce jest znamieną oznaką tej właśnie reakcji, która, siłą rzeczy, zaostrzy się. Wspólne niebezpieczeństwo, — polityczne czy ekonomiczne — zachęca do wspólnej obrony. Dlatego też nie tylko w kołach lewicowych, ale i narodowych idea Stanów Zjednoczonych Europy nie jest odrzucana. Najbardziej rozważni nawołują tylko do pogłębienia jej i przeprowadzenia realizacji etapami, pierwszym stałby się układ ekonomiczny, gdyż zatargi polityczne wypływają często z nieporozumień ekonomicznych.

Półoficyjalny „Temps” uważa, iż inicjatywa p. Brianda stanowi wielką ideę, która należy być przeprowadzona, utworzyłaby istotną solidarność europejską, mogąc zapewnić uratowanie cywilizacji starego kontynentu. Koncepcja ta jest, zdaniem „Tempsa” logicznym następstwem, na terenie ekonomicznym, polityki lokarneńskiej i genewskiej.

Dlaczego jednak inicjatywa francuskiego ministra spraw zagranicznych, spotkała się w niemieckich kołach pangermanistycznych z krytyką.

Dowodzą one, że jest to manewr zmierzający do wzmocnienia na kontynencie hegemonii francuskiej. W gruncie jednak rzeczy są z tego projektu zadowolone. W przyszłej organizacji europejskiej Berlin sam będzie do tej supremacji dążył, oskarżając o nią innych, a przedewszystkiem Francję.

Briares.

Ze strony S. A. Huta Królewska i Laura 10. dyr. Flik z Berlina; 11. Fritz Wienmann z Berlina; 12. Paul von Schwabach z Berlina i 13. Józef Zy-chliński z Poznania.

Prezesem koncertu jest tajny radca dr. Williger z Katowic.

A zatem na 14 członków: 7 Niemców (w tem 5 z Berlina i 1 z Kolonii), 3 przedstawiciele Harrimana i 4 Polaków.

Jak to wykazaliśmy poprzednio, wszystkie operacje Harrimana stanowią jedną całość, której koroną ma być monopol elektryczny.

Według paragrafu 21 projektu koncesji elektrycznej Harrimana ma on w ciągu roku utworzyć „Polską Spółkę Elektryczną”. Czyj kapitał ma być w tej spółce, o tem projekt nie mówi nic. Można zatem przypuszczać, że spółka ta będzie wyglądała tak, jak wyżej przytoczony zarząd zjednoczonych hut. Mamy już przecież „polski” monopol zapałczany, „polską” akcyjną spółkę telefoniczną (Pasta), „polskiego” Siemens’a, Singera, Schichta i t. p.

Charakterystyczny jest przepis paragrafu 21, który mówi, że ta spółka może za zezwoleniem ministra robót publicznych sprzedać lub wydzierżawić swoje prawa względnie cały zakład „osobie trzeciej”. W razie przymusowej sprzedaży (bankructwa) sprzedaż „osobie trzeciej” może się odbyć nawet bez interwencji ministra robót publicznych.

Brzmi to wyraźnie i złowrogo:

„Minister robót publicznych niniejszem wyraźnie zgadza się na przekazanie uprawnień takiemu nabywcy”.

Tym nabywcą może być każdy, kto będzie miał pieniądze. Może nim być rząd, może być także Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft. A założyć „polską” spółkę i doprowadzić ją rychło do przymusowej sprzedaży — nie jest wcale tak trudno.

Ze strony czynników urzędowych odpowiedzialnym za aferę Harrimana jest w pierwszym rzędzie naczelnik wydziału elektrycznego w min. robót publicznych p. Siwicki. On jest głównym twórcą ustawy elektrycznej, o której sam tak pisze w „Przeglądzie Technicznym”:

„Polska okazała się pierwszym krajem, który odważył się zerwać z utartym w całym prawie świecie światopoglądem (?), że elektryfikacja to przywilej samorządu, że elektrownia to tylko jedno z przedsiębiorstw samorządowych”.

P. Siwicki idzie ze swym „światopoglądem” na czele całego świata, a raczej wbrew całemu światu. P. Siwicki popierał w roku 1925 American European Utilities Corporation, a teraz popiera goriłwie Harrimana. W ministerstwie zalega cały szereg ofert elektrycznych, których p. Siwicki nie rozpatruje, bo Harriman ma pierwszeństwo.

Decyzja leży w ręku p. Moraczewskiego, który ma na całą sprawę pogląd bardzo uproszczony. W jednym z pierwszych numerów „Przedświtu” napisał p. minister robót publicznych całkiem wyraźnie, że przed upaństwowieniem produkcji należy ściągnąć do kraju nieco zagranicznego kapitału. Mamy tu zatem zupełnie oryginalny przykład — wallenrodzemu ekonomicznemu. Idzie tylko o to, kto będzie mocniejszy: p. Moraczewski, czy Harriman?

Wrażliwość w Anglii

Na jednym z ostatnich posiedzeń Izby gmin pewien poseł konserwatywny wniósł interpelację w sprawie użycia przez p. Mac Donalda samolotu państwowego na wyjazd do pewnej miejscowości, gdzie wygłosił mowę na wiecu Labour Party. Interpelacja wychodziła z założenia, że premier angielski może jeździć samolotami i samochoda-

mi państwowymi jedynie w sprawach urzędowych, natomiast nie może ich używać dla własnej przyjemności i dla celów własnej partji. Podsekretarz stanu dla spraw lotnictwa odpowiedział, że p. Mac Donald, jechał samolotem lecz w dwóch sprawach urzędowych i że tylko skorzystał ze sposobności wyjazdu urzędowego, by wygłosić przemówienie na wiecu. Interpelant oświadczył, że odpowiedź ta wcale go nie zadowalnia i że do sprawy tej powróci.

Wrażliwość angielska może się niestety wydać Polakom, przynajmniej pewnej ich części, przesadną. Coby się tam istotnie działo, gdyby p. Mac Donald pojechał z przyjaciółmi partyjnymi samochodem państwowym do Biarritz, by kąpać się w Atlantyku?

Kto to spowodował?

Z powodu wystąpienia „Głosu Prawdy”, organu „prawdziwych pilsudczyków”, przeciwko ludziom „ni-jakim” kresli „Gazeta Bydgoska” następujące słuszne uwagi:

„Chcemy postawić kilka pytań. Kto głównie przyczynił się do zwiększenia szeregow „ludzi nijakich”, ludzi biernych? Kto w ostatnich latach działał w tym kierunku, aby ludziami obrzydliście działanie publiczne? Kto to starał się rozbić organizacje społeczne; Kto wreszcie działał, iż obywatele nie potrzebują działać i myśleć, a tylko powinni słuchać rozkazów komendanta, który za wszystkich myśli i działa?”

„Wszyscy nasi czytelnicy mają na te pytania gotową odpowiedź. „Sanacja” i system pomajowy właśnie największej w tym kierunku poczynił spustoszeń. Przecież nie z innych szpał, ale z „Głosu Prawdy” padały słowa głośnego herolda „sanacji” p. Stpi-czyńskiego, który nieustannie wołał: Obywatele bądźcie spokojni; nie myślcie, nie zastanawiajcie się, za was myśli i działa komendant Pilsudski! Poddajcie się jego rozkazom, a Polska pójdzie ku wielkim przeznaczeniom!”

„Przecież to właśnie okres pomajowy dał do zniechęcenia ludzi do działania publicznego, nie tylko politycznego, ale i społecznego. Napady terrorystyczne i kartoteki działaczy są tego okresu najklasycznymi przykładami. Nie tak dawno jeszcze pułkownik Siawek groził przeciwnikom łamaniem kości. Czyż te metody dążą do zniszczenia ludzi biernych? Czyż one są temi środkami, które wywołują „napięcie uświadomienia i siłę propagandy”, mającemi rozbić bierność i nadmiar egoizmu?”

„Každy bezstronny przyznać musi, iż nie są to środki, które działałyby wychowująco, któreby pobudzały ludzi do czynu w jakiegokolwiek dziedzinie. Zamiarem bowiem tych środków jest wywołanie strachu, a strach zawsze jest ojcem bierności i matką ludzi nijakich. Następstwem tej metody jest zwiększenie liczby biernych obywateli.

„Metody „sanacyjne” stworzyły jeszcze inny typ ludzi. Powszechnie zwie się ich „czwartą brygadą”. Są to ludzie, którzy zrozumieli, iż przez pochlebstwo, przez lokajskie umizgi w stosunku do obecnych władców, mogą bez pracy wspiąć się na najwyższe stanowiska. Ci „czwarto-brygadziści” — to zwyczajni karjerowicze, którzy bez wysiłku myśli i pracy chcą pasorzytować na organizmie społecznym. Nie dla idei, nie dla programu, nie dla walki o zasady, ale dla stanowisk i posad garną się pod sztandary „sanacji”, aby je przy łada sposobności porzucić i opuścić. Według nas ten typ pasorzytów jest jeszcze gorszy od ludzi nijakich.

„Następstwem więc dotychczasowej pedagogiki „sanacyjnej”, to powiększenie ludzi biernych i karjerowiczów-łokaj. Pedagogika narodowa będzie miała wiele trudów, aby przelamać i zniszczyć następstwa systemu pomajowego. Działanie jej będzie jednak trwałe, ożywa się bowiem do najwyższych uczuć i ku najwyższemu aspiracjom chce naród doprowadzić. W każdym razie strach i pochlebstwo nie należą do arsenalu środków wychowawczych obozu narodowego. Środki bowiem te właśnie nie organizują narodu, ale wytwarzają tchórzów i karjerowiczów, a to nie są typy, któreby budowały Wielką Polskę”.

Upadłość fabryki czekolady „Gonda”

Warszawa, 16. 7. (Tel. wł.). — Policja bydgoska opiekowała fabrykę czekolady „Gonda”, należąca do dr. Kraemera. Firma ta dopuściła do protestów weksli na 1 200 000 zł Zbankrutowany fabrykant z rodziną uciekł do Niemiec. (w)

Harriman — koncesja elektryczna a koncert górnośląski

Już w czasie przeprowadzania transakcji finansowych na Górnym Śląsku, będących wstępem do zdobycia monopolu elektrycznego w Polsce, umiał Harriman zyskać sobie poparcie wpływowych obecnie w Polsce osób i ośrodków.

Dnia 3 czerwca r. b., a więc już po sfinalizowaniu wstępnych rokowań między ministerstwem robót publicznych a Harrimanem w sprawie elektryfikacji, odbyło się w Katowicach zebranie zarządów hut „Silesia” i „Katowickiej S. A.” z jednej, a „Huty Bismarcka” z drugiej strony, na którym

to zebraniu nastąpiła fuzja tych trzech przedsiębiorstw.

Skład zarządu połączzonego w ten sposób koncertu jest według „Vossische Zeitung” następujący: 1. Heinrich von Stein, bankier z Kolonii; 2. Jacob Goldschmidt, bankier z Berlina; 3. H. Gutmann, bankier z Berlina; 4. Averelli Harriman z Nowego Jorku; 5. Irving Rossi, przedstawiciel Harrimana na Europę; 6. Dr. Eugene Lubowitsch z Paryża; 7. poseł Janusz Radziwiłł; 8. wicemarszałek Senatu Hipolit Gliwicz; 9. dr. Antoni Wieniawski z Warszawy.

Łódź przeciw koncesji Harrimana

Łódź 16. 7. (Tel. wł.) Do licznych głosów protestu przeciwko projektowi koncesji harrimanowskiej dodać należy opinię magistratu miasta Łodzi, który rozpatrzywszy ten projekt, uchwalił szereg zastrzeżeń i sprzeciwów.

W pierwszym rzędzie magistrat stanął na stanowisku, że z chwilą rozszerzenia granic miasta, tereny przyłączone winny być wyłączone z objętych koncesją harrimanowską. Gdyby magistrat następnie z koncernem Harrimana wszedł w pertraktacje po połączeniu nowych terenów do miasta, to spółkę Harrimana obowiązujały te same

świadczenia na rzecz miasta, co obecnie elektrownię miejską

Następnie magistrat łódzki jest przeciwny zawieraniu z Harrimanem koncesji na 60 lat i proponuje tylko 40 lat trwania koncesji. Wreszcie magistrat proponuje zastrzeżenie, by Harriman zatrudniał wyłącznie robotników polskich z wyjątkiem specjalistów na krótki okres uruchamiania prac.

Zastrzeżenia magistratu łódzkiego mają być przedmiotem powtórnej narady przedstawicieli miejskich z przedstawicielami przemysłu.

Wielka afery przemysłowa na Śląsku Cieszyńskim

„Bohaterami” jej — naturalnie Żydzi

Bielsko, 16. 7. (AW.). Władze tutejsze wpadły na ślad szeroko zorganizowanej akcji przemysłowej, mającej swe ognisko na Śląsku Cieszyńskim.

Jak wykazało dotychczasowe dochodzenie, od szeregu miesięcy nadawane były w Bielsku przesyłki towarów przemysłowych z Austrii wagi po 150 do 200 kg., które nadawane były do Krakowa — Lwowa i Warszawy,

przyczem cło od każdej przesyłki wynosiło około 25 000 zł. Ogółem skarb państwa ponosi straty około 200 tysięcy złotych.

W związku z tem aresztowany został Markus Genser, zamieszkały we Lwowie, Eryk Borger, spedytor z Cieszyna, spedytor Goldmann i Kahane, obaj z Bielska. Aresztowanych odstawiono do Sądu Okręgowego w Bielsku.

Przesilenie w przemyśle metalowym

Zamknięcie fabryk w Bielsku

Warszawa, 16. 7. (Tel. wł.) — Fabryki metalowe w Bielsku, które z końcem czerwca wypowiedziały wszy-

stkim robotnikom pracę, stanęły w dniu wczorajszym. 3 000 robotników zostało bez pracy. (w)

Klotz skazany na 2 lata więzienia

Paryż 16. 7. (Tel. wł.) Izba karna sądu paryskiego skazała b. ministra skarbu i senatora Klotza za zbrodnie sprzeniewierzeń i oszustw, oraz przekroczenia wydawania czeków bez pokrycia na karę 2 lat więzienia i grzywnę 50 000 franków.

B. min. Klotz, będący jak wiadomo z pochodzenia żydem, dopuścił się w

21 wypadkach przestępstwa wydawania fałszywych weksli, w 18 zaś wypadkach czeków bez pokrycia.

Afery Klotza wywołała we francuskich kołach politycznych olbrzymie wrażenie. Szczególnie zaszkodził on interesom skarbu francuskiego w sprawie t. zw. amerykańskich dostaw materiału wojennego.

Przed upływem ultimatum sowieckiego do Chin

Londyn, 16. 7. (Radjo wł.) O pierwszych krokach sowieckich po upływie terminu ultimatum panuje narazie niepewność. W Pekinie liczą się niektórzy z tem, że wojska sowieckie obsadzą Hailar, aby okazać, że Sowiety są zdecydowane woleć swą przeprowadzić choćby siłą. Na południe od Cziny zauważono ożywione przygotowania wojskowe. Rząd chiński sądzi wszakże, że ultimatum sowieckie ma tylko na celu zastraszyć Chiny i uczynić je skłonniemi do układów, gdyż w rzeczywistości stanowisko rządu sowieckiego w Moskwie nie jest dość silne, aby

mógł on swe pogroźki wojenne przeprowadzić. Wszakże na wszelki przypadek poczynił rząd chiński rozległe przygotowania wojskowe.

Londyn, 16. 7. (Radjo wł.) Wśród korpusu dyplomatycznego w Pekinie przypuszcza się, że rząd sowiecki będzie dążył do zagarnięcia pogranicza Mongolji i wschodniego Turkiestanu, a natomiast nie obsadzi wojskowo kolei wschodnio-chińskiej, ponieważ w kolei tej angażowane są kapitały angielskie, francuskie i amerykańskie, co mogłoby doprowadzić do konfliktu z temi mocarstwami.

Umowa belgijsko-niemiecka

w sprawie wykupu niemieckich marek okupacyjnych oraz zwolnienia od sekwstru majątków niemieckich

Berlin 16. 7. (PAT) Biuro Wolffa, donosząc o podpisaniu umowy w sprawie wykupu niemieckich marek okupacyjnych w Belgji, podaje następujące szczegóły:

W umowie powyższej na wstępie podkreślono, że podpisanie jej nastąpiło niezależnie od stanowisk zasadniczych obu stron, w tym celu, aby w ramach ogólnego uregulowania powojennych zagadnień finansowych umożliwić załatwienie sprawy odszkodowań. Za specjalne straty gospodarcze, wyrządzone przez okupację Belgji, Niemcy zobowiązały się płacić przez 37 lat odszkodowania w następujących ratach rocznych: w pierwszym roku 16,2 milj. marek, w drugim, trzecim i czwartym roku po 21,5 milj. marek, od piątego do dwunastego roku po 26 milj. marek, od trzynastego do dwudziestego po 20,1 milj. marek, od 21 do 37 po 9,3 milj. marek. Raty spłacane być mają w sposób, określony przez plan Younga dla ogólnych spłat odszkodowawczych, i uskuteczniiane przez Bank Reparatywny.

W razie zastosowania przewidzia-

nego w planie Younga moratorium spłaty wykonywane będą w formie świadczeń w materiałach. Dla kwestyj spornych umowa przewiduje sąd rozjemczy. Ratyfikacja umowy nastąpić ma równocześnie z ratyfikacją planu Younga.

Równocześnie podpisana została w Berlinie umowa w sprawie zwolnienia od sekwstru majątków niemieckich skonfiskowanych przez rząd belgijski. W umowie tej rząd belgijski zrzeka się, począwszy od 7-go czerwca 1929 r., prawa do likwidacji, względnie do utrzymania sekwstru na majątki jeszcze niezlikwidowane, względnie majątki skonfiskowane. Rząd belgijski zrzeka się pretensyj swoich do niemieckich papierów wartościowych, prawa skorzystania z przysługujących mu uprawnień w stosunku do niemieckich patentów przemysłowych oraz należności z tytułu od kupu likwidowanych majątków. Decyzja w sprawie użytkowania sum, uzyskanych z likwidacji, tak również w innych sprawach odróżczona została do czasu ratyfikacji planu Younga.

Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Poznaniu

donosi niniejszem wszystkim zainteresowanym, że firma

„PAR“ Polska Agencja Reklamy

Franciszek Krajna

w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11.

oraz wszystkie jej oddziały, a mianowicie:

w Warszawie, ul. Bracka 17, w Katowicach, ul. Poprzeczna 8,
w Krakowie, Rynek Główny 46, we Lwowie, ul. Akademicka 14,
w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 72 i w Toruniu, ul. Szeroka 46

są jedynie upoważnione do przyjmowania ogłoszeń dla

Urzędowego Spisu Abonentów Sieci Telefonicznej Okręgu Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu na rok 1930.

Ponieważ spis abonentów ukaże się już na początku 1930 roku i niebawem rozpoczynamy z drukiem, przeto prosimy PP. Kupców, Przemysłowców oraz wszystkich zainteresowanych, aby już teraz zechcieli przesyłać swe zlecenia ogłoszeniowe do firmy „Par“, która służyć będzie wszelkimi bliższymi informacjami. Tylko wczesne nadesłanie zlecenia wraz z tekstem daje pełną gwarancję, że ogłoszenie zamieszczone zostanie w miejscu podanem przez zainteresowanych.

Prezes Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu

(—) Wł. Kaźmierski.

Pw 3642-29,31

Prezydent Rzeczypospolitej w Krakowie

Kraków, 16. 7. (Tel. wł.) Wczoraj przybył do Krakowa Prezydent Rzeczypospolitej. Pierwsze powitanie nastąpiło na granicy województwa we wsi Węgrzyce przez wojewodę Kwaśniewskiego, Dow. O. K. gen. Wróblewskiego oraz delegację okolicznych ziemian i duchowieństwo. Następnie, poprzedzony przez banderę krakowską, udał się p. Prezydent przed bramę triumfalną na Prątniku Czerwonym, gdzie nastąpiło powitanie przez władze rządowe, miejskie, wojskowe oraz dzieci z zakładu im. Tadeusza Kościuszki, poczem p. Prezydent wjechał do miasta, witany przy Babakanie przez radę miejską, delegację 42 cechów krakowskich i bractw kurkowych. Wreszcie na pl. Bernardyńskim u stóp Wawelu ustawiły się na powitanie organizacje wojskowo-wychowawcze i b. wojskowych. Po pożegnaniu się z przedstawicielami władz p. Prezydent udał się do komnat na Wawelu.

Konfiskaty

Katowice, 16. 7. (AW.). Wczorajszy numer „Polonii“ uległ konfiskacie za wierszyk pod tyt. „Historja prawdziwa“.

Parlamentarzyści francuscy w Polsce

Dnia 28 sierpnia przyjeżdżają do Polski parlamentarzyści francuscy. Zwiedzą oni Poznań, Warszawę, Łódź, Wilno, Lwów, Truskawiec, Krynicę, Zakopane, Kraków, Katowice i Gdynię. Postanowiono, że w każdej z tych miejscowości powstaną komitety pod przewodnictwem prezydentów wzgl. burmistrzów. Do komitetów tych wejdą z urzędu wszyscy miejscowi posłowie wzgl. senatorowie. (z)

Kurs złotego. Dział rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn w dewizach — 212 zł, gotówką — 211,55 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,61 zł, gotówką — 172,27 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 16 lipca 1929.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało przebieg bardzo spokojny. Transakcyj dokonano nielicznych, z powodu zbyt niskich kursów.

Z pap. procent. handlowano 5 proc. poz. konwers. po 43—42 proc. w placienu, za 4 proc. listy zast. konwert. placono również 44 proc. Poza tem poszukiwano premj. dolarowe bez notowania i bez oddawców po 62,—. Mniejszą transakcję dokonano 8 proc. listami dolarowymi bez notowania po 93,5 proc., w poszukiwaniu zaś były po 93 proc. bez oddawców.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych placono za Bank Polski 161,— przy braku materiału i Gopl. Ię po 12,—

Cedula urzędowa z dnia 16 lipca 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 43—42% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 44% P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 161,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Goplana I—II em. zł. 12,— P.
Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 16 lipca 1929 r.

Waluty Gotówka
Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,80

Dewizy			
Be.gja	tr.	000,00 sp.	100,00 kup.
Kopenhaga	..	237,63	238,23
Londyn	..	043,25	043,36
Nowy Jork	..	008,90	008,92
Paryż	..	034,92	035,01
Praga	..	026,38	026,45
Szwajcaria	..	171,52	171,95
Sztokholm	..	239,01	239,61
Wiedeń	..	125,49	125,80
Włochy	..	046,65	046,77

Papiery państwowe i obligacje			
%	poż. inwest.	000,00	100,00
4%	poż. premj. dol.	060,00	060,50
3%	poż. dol.	000,00	000,00
10%	poż. kol.	000,00	000,00

Akcje w złotych:			
Bank Polski	..	160,00	161,50
Bank Zw. Sp. Zarobk.	..	000,00	078,50
Firley	..	000,00	051,00
W T Wegla	..	001,00	068,00
Lilpop	..	000,00	028,25
Modrzejów	..	000,00	024,50
Starachowice	..	000,00	026,75

Mala Ententa przeciw planowi Younga

Paryż, 16. 7. (AW.) W związku z planem Younga cały szereg mniejszych państw, zainteresowanych w wykonaniu tego planu, przez odnośnych swych przedstawicieli zgłasza dezyderaty swych rządów. Do tej po-

ry, jak wiadomo, zaprotestował rząd grecki i rząd rumuński przeciwko przyjęciu umowy Younga w tej formie, jaka jest ustalona obecnie. Podobno analogiczny protest mają złożyć rząd jugosłowiański i czechosłowacki.

Cyfy żydowskie

Z powodu odbywających się wyborów do „Jewish Agency”, mającej być pewnego rodzaju rządem żydostwa, żydowskie organizacje sporządzić musiały statystykę osiedlenia Żydów w poszczególnych krajach, by na podstawie tejże rozdzielić mandaty do powyższej instytucji. Podając więc rozdzielenie mandatów „Nasz Przegląd” (nr. 184) stwierdza:

„Polska, licząca 3,7 milionów Żydów otrzymała 12 mandatów, natomiast Stany Zjednoczone z 3,3 milionami, posiadają 44-ch przedstawicieli w radzie. Rumunia z milionem Żydów otrzymała 5 mandatów, Niemcy z 540 tys. — również 5 mandatów. Wielka Brytania, licząca około 300 tys. Żydów, posiada 6-ku przedstawicieli, dominia brytyjskie — 4-ch. Francja, Węgry, Czechosłowacja otrzymały po dwóch reprezentantów. Wreszcie posiadają jednoosobowe mandaty Bułgaria, Egipt, Grecja, Włochy, Łotwa, Litwa, Holandia, Irak, Afryka Północna, Jugosławia, Skandynawja, Szwajcaria, Syrya. Cztery mandaty zarezerwowano dla podziału pomiędzy Turcję, Persję, Tripolis, państwa południowo-amerykańskie, półwysep Pirenejski, Arabję, Estonję, Finlandję, Gdańsk.

Dwustolecie dziennikarstwa polskiego

Warszawa, 16. 7. (Tel. wł.) — Z powodu 200-lecia dziennikarstwa polskiego powstała myśl zorganizowania w stolicy wystawy prasy polskiej, która objęłaby dział książki i inne działy pokrewne. Projekt ten ma zrealizować Syndykat Dziennikarzy Warszawskich. Urządzenie wystawy projektowane jest na drugą połowę października. (w)

Tom Shaw w Warszawie

Warszawa, 16. 7. (Tel. wł.) — W niedzielę wieczorem przybył do Warszawy Tom Shaw, dotychczasowy generalny sekretarz międzynarodówki włókienniczej, a od niedawna minister wojny Wielkiej Brytanji w rządzie Mac Donalda. Shaw zabawił w Warszawie przez poniedziałek, złożył wizytę marsz. Daszyńskiemu i wieczorem odjechał do Londynu. Zgłosił on rezygnację ze stanowiska sekretarza międzynarodówki włókienniczej, ale rezygnacji tej rada generalna nie przyjęła do wiadomości, następnie udzieliła mu urlopu do następnego dorocznego posiedzenia rady generalnej. (w)

Dwojaka miara Niemców

Katowice, 15. III. (AW.) Tutejsze towarzystwo teatralne niemieckie zwróciło się niedawno do dzierżawcy budynku teatralny w Katowicach Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego o udzielenie sali teatralnej na przedstawienia w przyszłym sezonie. Towarzystwo polskie uwzględniło tej prośby uzależniło od odpowiedniej liczby przedstawień na Śląsku Opolskim dla zespołu polskiego.

Odpowiedź ta niezadowolili towarzystwa niemieckie, które w dniu wczorajszym wniosło w tej sprawie zażalenie do prezydenta górnośląskiej komisji mieszanej Calondera.

Urzędowe wyjaśnienie zajęć w Rumunii

Bukareszt, 15. 7. (Tel. wł.) Wobec przesadnych wiadomości o ostatnich zajęciach w Rumunii, w następstwie których jakoby aresztowano 200 oficerów, w tem kilku wybitnych generałów, ukazał się komunikat rządu, następującej treści:

Pomimo, iż w Rumunii panuje najzupełniejszy spokój a opinia publiczna jest głęboko przekonana, że alarmujące pogłoski o próbie spisku „faszystowskiego” są zupełnie pozbawione podstaw, pomimo dalej, iż rząd w swych komunikatach podał do wiadomości publicznej całą prawdę, — niektóre dzienniki zagraniczne zamieszczają otrzymane od swych korespondentów wiadomości kłamliwe i obra-

żające armję rumuńską. Wobec takiego stanu rzeczy rząd stwierdza, że armja rumuńska nie ma nic wspólnego z kilkoma egzaltowanymi osobnikami, których zresztą już aresztowano. Armja i jej korpus oficerski na wszystkich swych szczeblach kieruje się duchem dyscypliny, oddania i patriotyzmu, posiadając przytem głęboką świadomość wielkiej misji jej wobec tronu i ojczyzny.

Wystawa budowy portów w Gdańsku
Gdańsk, 16. 7. (AW.) W dniu wczorajszym nastąpiło otwarcie wielkiej wystawy budowy portów. W wystawie bierze udział wielki przemysł państw skandynawskich, Rzeszy Niemieckiej, Anglii, Polski i innych krajów.

Wystawa otwarta została w związku z 25-letnim jubileuszem politech-

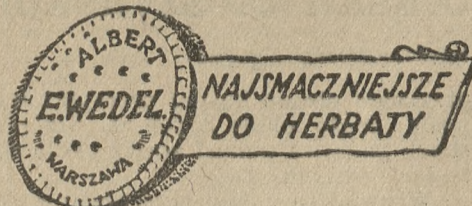
niki gdańskiej i budzi duże zainteresowanie w sferach interesujących się architekturą, budową dróg, mostów i okrętów.

Trocki pozostanie na wygnaniu

Warszawa, 16. 7. (Tel. wł.) — Na posiedzeniu biura politycznego sowieckiej partji komunistycznej zapadła uchwała o przedłużeniu terminu wydalenia Trockiego z Sowietów na dalszy okres trzyletni. (w)

**DOSKONAŁE
POLSKIE PERFUMY
MAJOLA**

Pw 10 887-62.431

**PUDER DJACHYLOWY
„MOTOR”
PRZECIW ODPARZENIOM**

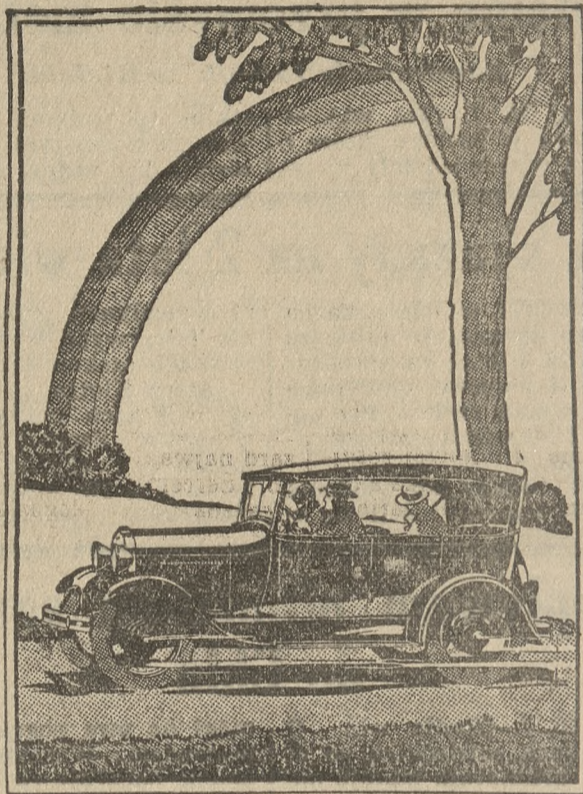
KINO RENAISSANCE, Poznań, ul. Kantaka nr. 8-9.
Od 16. VII

Żebrak z Kolonji

Dramat sensacyjno-salonowy w 12 aktach.
opw 884

PRZY SŁOCCIE CZY POGODZIE

*jeździć możecie
wygodnie nowym
Fordem typu
Phaeton*

W tym roku postarajcie się być jednymi z tych, którzy co niedziela wyjeżdżają na wieś we własnym aucie. Czy nie zdecydowalibyście się na kupno nowego Forda typu Phaeton? Jest to idealny turystyczny wóz, obszerny, wygodny i pewny. Jedynie tak olbrzymi koncern samochodowy, jak Ford Motor Company dzięki swym specjalnym metodom produkcji, mógł dać do użytku ogółu tak wysoce wartościowy samochód przy tak wyjątkowo niskiej cenie.

Czy można nie zauważyć na pierwszy rzut oka wysokiej jakości Forda? I uderzy Was ona w każdym szczególe. Każdy cal długiej, mocnej stalowej karoserji, o niskich nowoczesnych linjach nosi świadectwo doskonałej roboty. W naszym niepewnym klimacie ważnym jest, aby móżd podnieść, czy opuścić budę w jednej chwili, zależnie od pogody. Ściśle przylegające do bocznych zasłonek, otwierające się i zamykające razem z drzwiczkami, doskonale chronią przed deszczem i wiatrem.

Nie dajmy się jednak uwieść jedynie zewnętrznym zaletom, choć wzbudzają w nas podziw harmonją kolorów, pięknymi reflektorami, mocnymi o estetycznej okrągłej linii błotnikami. Dopiero zasiadłszy przy kierownicy z zachwytem zauważycie, jak doskonale możecie opanować każde drgnienie wozu.

Nie trzeba daleko ujechać, aby się przekonać, że wóz ten w najtrudniejszych warunkach ruchu sprostą zadaniu. Który inny wóz nieś w was będzie tak lekko przez zatłoczone ulice i gdzie indziej znajdziecie akcelerację, pozwalającą na przesiłgnięcie się na czoło innych wozów z błyskawiczną szybkością, cechującą Nowego Forda.

Zadziwi Was łatwość, z jaką Nowy Ford bierze nawet najbardziej strome wyniosłości w mgnieniu oka, jedynie w rzadkich wypadkach należy zmienić bieg. Duże znaczenie dla osobistego bezpieczeństwa ma szybka ochronna i jej skrzydła z nierozpryskującego się szkła „Triplex” i pewny, całkowicie zakryty system 6-ciu hamulców. Kiedy po całodziennej przejażdżce sprawdzicie zawartość benzyny, z zadowoleniem skonstatujecie, jak ekonomicznym wóz ten jest w pracy. Zasada Ford Motor Company było zawsze wybudować za niską cenę wóz wysokiej jakości, oszczędny w utrzymaniu i pracy. Nowy Ford Phaeton jest wzorem, w jak wysokim stopniu ideał ten został osiągnięty.

Nowy Ford został skonstruowany, aby dać Wam tysiące za tysiącami kilometrów oszczędnej i pewnej jazdy. Dla tego też celu Ford Motor Company rozpostarła na całym świecie sieć organizacji obsługi, dzięki której w każdym zakątku znajdziecie wyszkolonych przedstawicieli i mechaników, zawsze gotowych udzielić. Im oszczędnej i niezawodzącej obsługi.

Nie zwlekajcie więc i dziś jeszcze zwróćcie się do najbliższego autoryzowanego przedstawiciela Forda dla wypróbowania Nowego Forda

Roadster.....	Zł.	8.900
Phaeton	„	9.165
Coupé Służbowe..	„	10.470
Coupé Normalne .	„	11.170
Coupé Sportowe ..	„	11.170
Tudor Sedan	„	10.720
Fordor Sedan	„	11.690
Składane siedzenie „		415
(dla Roadster i Coupe)		
Zderzaki.....	„	295

Wszystkie ceny rozumieją się f.o.b.Gdańsk łącznie z cłem. Bez podatku obrotowego

FORD MOTOR COMPANY

Uprawnieni do głosowania w wyborach do Rady miejskiej są

Wszyscy mieszkańcy Poznania obojej płci, którzy

- 1) są obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) ukończyli dwudziesty i pierwszy rok życia,
- 3) mają od sześciu miesięcy miejsce stałego zamieszkania w Poznaniu,
- 4) posiadają pełnię honorowych praw obywatelskich.

Każdy mieszkaniec Poznania, **zarówno mężczyzna jak kobieta**, mający wyżej wyszczególnione cztery warunki, winien przekonać się **niezwłocznie**, czy jest prawidłowo umieszczony w spisach wyborczych, wyłożonych do publicznego przeglądu w ratuszu i w komisariatach Magistratu w Główniej, Winiarach i Starolece.

Ś. p. major Idzikowski

Ze wspomnień osobistych

Z majorem Idzikowskim zetknąłem się bliżej w pierwszym okresie jego służby narodowej. Było to na odcinku lwowskim w początkowych chwilach budowania Polski i jej lotnictwa. Wyróżniał się tam nie było wcale rzeczą łatwą. Temu zakonowi lotniczemu przewodniczył wszakże niezapomniany komendant Bastyr, który z uśmiechem jowialnego ascety i miną wsiowego proboszcza tłumaczył, że słowa „Roty” o tej ostatniej kropki krwi należy brać dosłownie. I po wielu tysiącach godzin służby frontowej oddał też wszystkim swą krew piaskom lotnika janowskiego, ginąc w nierównej walce ze słońcem, które ugodziło go w serce. Do „leroatów” lwowskich należał Slec, jasny żołnierz powietrza, niezwykle utalentowany konstruktor, który po powrocie ze studjów lotniczych w Paryżu zabił się w locie nad Warszawą. I wreszcie trzeci „leroata”, major Toruń, który w czasie oblężenia Lwowa, latał umyślnie nisko, umyślnie wolno nad pozycjami Ukraińców, aby zebrać jak najwięcej kul w skrzydła aparatu i umniejszyć zapas amunicji nieprzyjaciela.

Lulas Idzikowski był wśród nich wszystkich najmniejszy wzrostem, najcichszy i najbardziej gotów do wszelkiego ryzyka. Przybył z dalekich południowych kresów, mówił zawsze, choć bardzo niewiele, miękko, odeskim akcentem o „awjałji”, której początków nauczył się w służbie frontowej rosyjskiej. Dalszą naukę odbywał wraz z odrodzoną Polską, wgrzyzając się żarliwie, niecierpliwie w opanowanie powietrza i spędzając setki godzin na lotach. Gdy kiedyś będzie napisana historia lwowskich, początkowych wysiłków nad organizacją lotnictwa, gdy zabiorą głos nieliczne, pozostałe niedobitki z przepysznej polsko- amerykańskiej eskadry kapitała Font - Le - Roy, wówczas też wyjdzie na jaw wszystkie nieznużony trud Lulasa.

Przed rokiem, na wieść o podjęciu pierwszego ponad - atlantycznego lotu Idzikowskiego i Kubali, opisywałem na tem miejscu wrażenia odniesione z przelotów z Lulasem nad frontem bolszewickim w r. 1920. Jeden z nich był potworny w swej grozie i świadczył zarazem o doskonałym opanowaniu duchowym i dyscyplinie lotniczej Idzikowskiego.

Przysiali Francuzi do Lwowa stare, wyranżerowane gruchoty niemieckie, zwane „Gotha”, ohydne pudła, na których Niemcy nawet latać nie chcieli pod Verdunem. Komenda armii nakazała atak taką właśnie „Gotha” na front gdzieś pod Tarnopolem. Idzikowski poleciał jako ochotnik i wrócił z połowy drogi, nie mogąc fizycznie podoląć aparatowi. Lecąc z nim razem dla pomocy w rzucaniu bomb, obserwowałem z dumą i najgłębszym podziwem walkę wewnętrzną i podświadomy, nieopowiedziany proces: czy warto umierać i „siadać trupem”, nie dawszy z siebie maksimum wysiłku? Czy godzi się ulec, dlatego, że aparat jest zły i tylko przeszkadza w spełnieniu obowiązku? Nie warto tak umierać — zawrócił z drogi i w kwadrans upił się z rozpaczy.

Wytwarzała się już wtedy w Idzikowskim nowa natura, nowy typ Polaka. Z kresów dalekich przywiózł duszę pełną brawury i nieustraszonej ochoty czynu. Dyszał żądzą ofiary. Instynkt szeptał mu i ostrzegał go od początku, żeby tej brawury użyć mądrze, żeby tę żądzę ofiary przekalkulować rachunkowo. Nie był czas na kalkulacje ani w r. 1919, ani w r. 1920 pod Lwowem. Ziemia paliła się pod nogami. Trzeciorzędny inżynier i najlepszy D 3 i najtrudniejsze rozkazy.

Te tysiące godzin przeleciałeś wówczas dla Polski, Lulasie, nie wiem, bo nie mam żadnych wogóle dat z Twojego życia i pracy, widzę tylko wciąż Twoje czarne, świadrowate szpilki oczu, nigdy nie znużone, zawsze na tę ostatnią kropkę krwi gotowe. Wedle rozkazu komendanta Bastyra.

Przydzielony do Bydgoszczy podjął major Idzikowski dalszą pracę nad swą wiedzą lotniczą, uczył się panować nad nowymi aparatami i nad nowymi zjawiskami w swej duszy, która coraz i coraz rozkwitała. Do cudownych zalet przywiezionych ze wschodniej Polski dołączały się nowe, nabyte na Zachodzie. Owa kalkulacja ryzyka i ofiary, podświadomie przezuwana tylko w pierwszym okresie życia, wysunęła się chyba na czoło. Rósł mickiewiczowski „cały Polak”. Rósł w Wielkopolsce i na bulwarach paryskich.

Nie potrafię wiele powiedzieć o tych przemianach Lulasa, bo go raz tylko i przelotnie widziałem. „Świst-drzysł”, powitał mnie starem janowskim hasłem i pożegnał wkrótce tym prześlicznym uśmiechem, który, gdy rozkwitnął na jego smagłej twarzy, to się robiło jaśniej i cieplej na polskim świecie. Wiemy wszyscy, że przez lata ubiegłe pracowali pilnie z Kubalą, schylił nad mapami morza i kartami wiatrów, by wydrzeć oceanowi tajemnicę drogi, tej jednej drogi, która jest prostą, celową, zwycięską. Nie dał się ocean wzięć Lulasowi. Pogrzebił go i zламаł na Azorach. Ale nie płaczcie, bo zginął tak, jak zawsze chciał. Legł w wysiłku do ostatniego tchu wylicznym, przekalkulowanym. Wtedy w lipcu r. 1920 zawrócił z połowy drogi, dziś w lipcu r. 1929 uległ mimo wszelkie rachuby swemu przeznaczeniu, dając ochotnie życie na hazard najwspanialszego rekordu lotniczego. Sercem lecieliśmy z nim wszyscy, ojczyzna mu błogosławiła, czarnemu krepusiowi, na drogę. Ojczyzna ożalobi się cała, gdy ze skał Gracioso dobędą resztki ciałego bohatera.

Umierać musiał radośnie, bo wiedział, że nie umiera wszystek. Ręce grabieją, gdy się to pisze. Słowa zamierzają. Bądź zdrów Lulasie. In perpetuum frater ave.

Stanisław Wasylewski

Zmarły tragiczną śmiercią ś. p. mjr. Ludwik Idzikowski urodził się dn. 25 sierpnia 1891 r. w Warszawie. Po ukończeniu szkoły handlowej wstępuje na politechnikę w Leodjum, w Belgji, a będąc podczas wakacji letnich w 1914 r. w kraju, powołany zostaje do armji rosyjskiej.

Po kilkumiesięcznym pobyciu w szkole lotniczej w Sewastopolu już dnia 1 lipca 1915 r. otrzymuje dyplom pilota i wyjeżdża na linię bojową. Po wskrzeszeniu niepodległego państwa polskiego Idzikowski, jeden z pierwszych wstępuje do armji polskiej, udając się pod Lwów, gdzie przydzielony do 6-jej grupy lwowskiej kpt. Baszkira walczy cały czas w grupie siennej 7 eskadry plk. Fauntleroya. Tu za waleczne czyny przyzodobiony zostaje krzyżem V klasy „Virtuti Militari” i dwukrotnie „Krzyżem Walecznych”.

Po zwyciężskim zakończeniu wojny mjr. Idzikowski przydzielono do Wyższej Szkoły Lotniczej w Grudziądzu, a wkrótce mianowano dowódcą eskadry szkolnej i zastępcą szefa pilotażu.

W 1924 r. otrzymał przydział do departamentu aeronautyki M. S. Wojsk., poczem na własną prośbę przeniesiony został do służby linijowej w 1 p. lotniczym w stolicy.

W 1925 i 1926 r. bierze udział w rajdach lotniczych na trasie Paryż — Warszawa, pilotując samolot typu „Potez”. W 1926 r. jako wybitny fachowiec przydzielony zostaje do misji zakupów wojskowych w Paryżu, gdzie wypróbował aparaty lotnicze, zakupione dla armji polskiej. Za pracę tę otrzymuje kilkakrotnie pochwały od szefa Sztabu Głównego i od szefa dep. aeronautyki M. S. Wojsk.

Będąc w Paryżu podejmuje wraz z mjr. Kubalą przygotowania do lotu przez Atlantyk i w dniu 4 sierpnia 1928 r. startuje do Nowego Jorku. Zna-

ny powszechnie jest przebieg tego lotu. Dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności udało się wówczas oby-

dwu lotników uratować, po to by obecnie zginął jeden z nich tragicznie. Cześć jego pamięci!

Szczegóły tragicznego lotu

Poniżej przytaczamy za „Gazetę Warszawską” szczegóły, dotyczące lotu mjr. Kubali i Idzikowskiego, tak tragicznie zakończonego.

Niespodziewane przedsięwzięcie

Rozpoczęcie 2-go lotu polskiego przez Atlantyk nastąpiło zupełnie niespodziewanie. W roku zeszłym lot ten zapowiadany był na kilka tygodni przedtem i rozpoczął się dopiero 3-go sierpnia, z nadzieją przybycia do Ameryki w dniu 5 sierpnia, co niektórzy pisma wiązały ze zjazdem legionistów.

Spodziewano się obecnie lotu polskiego przez Atlantyk, ale organizowanego prywatnie przez lotników Klisza i Kowalczyka, przy pomocy polonji amerykańskiej. Klisz i Kowalczyk wyruszyli już do Medjolanu do Irlandji, gdzie dotychczas oczekują na odpowiednie warunki atmosferyczne.

Decyzja o wyruszeniu samolotu „Marszałek Piłsudski” zapadła niespodziewanie. Telegram paryski „Głosu Prawdy” stwierdza, że termin odlotu był otoczony najściślejszą tajemnicą. Nawet ambasada polska w Paryżu zawiadomiona została dopiero o godz. 11 wiecz. w piątek. Przedtem o 7-jej wiecz. major Idzikowski telefonował na lotnisko o przygotowanie samolotu dla dokonania prób, a obaj lotnicy udali się na lotnisko o godz. 11-jej wiecz.

„Prognozyki” przy odlocie

Odlot samolotu „Marszałek Piłsudski” w dniu 13 lipca i na 13 minut przed 5-tą, został zaakceptowany w specjalnej depezy attaché ambasady polskiej w Paryżu, pułk. Błęszyńskiego do marszałka Piłsudskiego do Belwederu. Niektóre pisma upatrywały w tej „13-ce” specjalnie szczęśliwe prognozyki.

Obaj lotnicy zachowywali się przed samym odlotem spokojnie. Ś. p. major Idzikowski, podkreślał tylko specjalnie intencję dokonania przelotu za wszelką cenę. Wyraził on to według jednych doniesień: „Musimy dopłynąć lub utonąć”, według zaś doniesienia do „Głosu Prawdy”: „Ja muszę przelecieć albo zginąć”, wspominając przytem, że jest ostatnim z Idzikowskich i jeśli zginie, na nim kończy się ród.

„Marszałek Piłsudski” i „znak zapytania”

Samoloty polski i francuski („Znak zapytania”), które jednocześnie prawie podjęły lot, tem się różniły, że polski, podobnie jak w zeszłym roku pochodził z warsztatów inż. Amiota z silnikiem o mocy 610 koni, obciążony 6.400 litrami benzyny i 379 litrami oliwy i stacją radiotelegraficzną, z której lotnicy nie byli zbyt zadowoleni, gdyż działanie takiej stacji jest niezawsze pewne, a zmniejsza zapasy benzyny. Samolot francuski był z zakładów „Breguet” o sto koni słabszy, ale mogący przy zwiększeniu kompresji powiększyć swoją siłę o te sto koni.

Trasa i przebieg lotu

Z trzech linii lotu: najbezpieczniejszej, ale i najdalszej północnej (linja Lindbergha), najkrótszej i najprostszej środkowej, gdzie jednak niema żadnych wysp i południowej przez Azory, lotnicy polscy wybrali środkową i później dopiero skręcili na Azory, Francuzi udali się odrazu na południe. W zeszłorocznej wyprawie lotnicy polscy lecieli bliżej obecnej linii francuskiej.

Przebieg lotu polskiego był następujący: do godz. 10 rano w sobotę lecieli z szybkością 196 kilometrów na godzinę i przebyli 1.037 kilometrów. Do godziny 5 po południu przebyli dalsze 1.111 kilometrów z nieco mniejszą już szybkością — 180 kilometrów na go-

dzinę. O godz. 8,36 byli o 444 kilometry dalej, lecąc z szybkością około 124 kilometrów na godzinę, wreszcie w ostatnim, czwartym, etapie do godz. 10 min. 15 zrobili jeszcze dalsze 222, czyli przebyli ogółem 2.814 kilometrów na godzinę. Ponieważ długość tej trasy wynosi 5.700 kilometrów lotnicy polscy przebyli więcej niż połowę drogi.

Dwie przeszkody w drodze

Z relacji lotników francuskich wynika, że wbrew zapowiedziom meteorologicznym napotkali oni na tak gwałtowne wiatry przeciwnie, że szybkość samolotu francuskiego spadła z 200 na 80 kilometrów na godzinę. Lotnicy francuscy powrócili, nie chcąc narażać się na niebezpieczne lądowanie na Azorach. Lotnicy polscy spotkali takie same wiatry, ale widocznie słabsze, gdyż utrzymali o wiele większą szybkość. Jednakże w trzecim z wyliczonych przez nas powyżej etapów drogi, około godz. 7 wiecz. przybyła druga przeszkoda — defekt w motorze jaki, dotychczas nie ustalono. Stacja radiowa w porcie Horta na Azorach otrzymała o godz. 7 wiecz. następującą depezę od Idzikowskiego:

„Samolot „Marszałek Piłsudski”. Defekt w motorze. Musimy lądować. Proszę wskazać miejsce lądowania”.

Dwie przyczyny i przebieg katastrofy

Z relacji dalszych wynika, że przyczyną katastrofy był silny wicher, przeciw któremu samolot musiał lecieć na wyspę Gracioso, oraz wpadnięcie samolotu w korkociąg. Według opowiadania naoczego świadka samolot polski lądował ostro w prostym kierunku, nie łagodząc spadku przez kołowanie. Czy przyczyną tego był wicher czy niebezpieczny stan motoru — narazie nie ustalono.

Z dalszego opisu tego świadka wynika, że samolot tuż przy ziemi został podrzucony i wtedy wypadł z niego major Kubala. Samolot uderzył o ziemię tak silnie, że wywrócił się do góry kolami i nastąpiła eksplozja benzyny. Z pod szczątków samolotu wydobyto ś. p. majora Idzikowskiego, ciężko rannego, który zmarł zaraz po przewiezieniu do szpitala, nie odzyskawszy przytomności. Major Kubala jest podobno raniiony lekko.

Krwawe zajście uliczne w Białymstoku

Białystok, 16. 7. (AW.). W nocy na 14 b. m. o godz. 12 min. 40 na Rynku Kościuszki w pobliżu nr. 43 wybuchł zatarg pomiędzy plutonowym i kapralem 10 pułku ułanów litewskich, a pewną osobą cywilną. W trakcie sprzeczki nadeszli Szloma Lichtensztejn i Henoch Tyszlerman. Lichtensztejn stanął po stronie osoby cywilnej i znieważał czynnie kaprała, który upadł na ziemię. Widząc to plutonowy uderzył Tyszlermana szabłą w rękę. W tej chwili kapral podniósł się z ziemi i strzelił do Lichtensztejna.

Przewieziony niezwłocznie dorożką do szpitala Lichtensztejn wkrótce życie zakończył. Na miejsce wypadku niezwłocznie przybyli przedstawiciele urzędu śledczego i żandarmerji. Ofiarnie zostali aresztowani. Dochodzenie w toku.

Katastrofalna eksplozja amunicji

Wiedeń 15. 7. (PAT) Dzienniki donoszą z Hang-Kongu: W mieście Yun-Nan-Fu nastąpiła eksplozja w magazynie amunicji. Liczba ofiar w ludziach sięga 1000. Konsul angielski został ciężko zraniony. Budynki konsulatu angielskiego i francuskiego są znacznie uszkodzone.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dwie szajki rabusiów w potrzasku

Zaskoczenie niebezpiecznych włamywaczy — Ujęcie złodziei na gorącym uczynku

Od pewnego czasu grasował w Poznaniu znany policji włamywacz, karany już trzykrotnie 19-letni Franciszek Gałczyński, zamieszkały przy ul. Wenejańskiej 11-12. Główną jego „specjalnością” były włamania do mieszkań, dokonywane w biały dzień. Gałczyński, zwykle nieuchwytny, przyjął po pewnym czasie do pomocy 17-letniego Nikodema Dłużewicza, również mieszkańca Chwaliszewa 27-28.

Pierwszego podejrzewano o dalsze kradzieże. Był on jednak niezwykle zręczny, więc też obserwacje trwające od dłuższego czasu, zakończyły się wczoraj wynikiem pozytywnym. W poniedziałek przed południem, między godziną 11 a 12 obydwoj włamywaczy wtargnęli do mieszkania p. Ceglarka przy Włach Królowej Jadwigi 11. W czasie nieobecności domowników otworli wytrychem drzwi i zabrali ciężką, zamkniętą walizkę oraz trochę drobniejszych rzeczy. Prowadzony wywiad, opierający się na poufnych wiadomościach, umożliwił zabezpieczenie mieszkania i zaskoczenie rabusiów. Przytrzymał ich zniemacka

Wizytacja pasterska

J. E. ks. biskup Dymek w Zbąszyniu.

W niedzielę, bawiący w Zbąszyniu z okazji poświęcenia nowego dworca ks. bisk. Dymek, wizytował miejscową parafję. Po uroczystościach na dworcu, około godziny 14 dostojny gość wyjechał z dworca do kościoła znajdującego się w rynku.

Ulice przybrane były wspaniałą zielenią, kwiatami, kobiercami oraz sztandarami o barwach narodowych i papieskich przez głęboko religijną ludność Zbąszynia, która entuzjastycznie witała ks. Biskupa. W przepelnionej świątyni, również przybranej odświętnie i oświetlonej rzeźbiąciami z okazji wizytacji, powitali Dostojnego Pasterza ks. dziek. Zakrzewski z Wolszyna i proboszcz miejscowy ks. Płotka w otoczeniu władz oraz duchowieństwa miejscowego.

W podniosłych słowach przemówił do wiernych ks. biskup Dymek, nawołując, by podtrzymywali tradycję swych przodków dochowując wierności Bogu i Ojczyźnie. Po udzieleniu pasterskiego błogosławieństwa, pod strop pięknej świątyni popłynęła uroczysta pieśń „Boże coś Polskę”.

Po przyjęciu na plebanji, wyjechał ks. Biskup na dworzec, żegnany przez ludność entuzjastycznymi okrzykami: „Niech żyje!” (k)

Akcja L. O. P. P.

Otwarcie kursu instruktorów powiatowych

Uroczystość ta odbyła się w dniu dzisiejszym. Po mszy św., odprawionej w kościele garnizonowym udali się członkowie kursu i zaproszeni goście do sali konferencyjnej w dyrekcji kolei państwowych, gdzie dokonano aktu otwarcia kursów. Wśród gości zauważyliśmy m. i. prezesa zarządu komitetu wojewódzkiego, hr. Adolfa Bnińskiego, dow. O. K. VII P. gen. Dzierżanowskiego, przedstawiciela wojewody, kuratorium szkolnego oraz szereg osób ze sfer urzędowych i prasowych.

Otwarcia dokonał hr. Bniński, wyjaśniając w swym przemówieniu cel kursu oraz wyrażając podziękowanie wszystkim czynnikom a zwłaszcza władzom wojskowym za pomoc, udzieloną przy organizowaniu tego kursu. Z kolei zabrał głos delegat wojewody, poczem wygłosił krótsze przemówienie gen. Dzierżanowski, wyrażając nadzieję, że kurs, który posiada zabarwienie wojskowe, spełni należycie swe zadanie, do czego jest jednak konieczna karność iście żołnierska. Następnie podziękował mową hr. Bnińskiemu za pracę. Po uroczystości udali się goście i członkowie kursu do kwater.(bp)

Król sopranistów

Ujrzymy niebawem na scenie niezwykłe dzieje słynnego śpiewaka Farinelliego.

W najbliższych dniach wystawia Teatr Wielki w Poznaniu operetkę Zumpégo p. t. „Farinelli”. Tytuł tej operetki pochodzi od nazwiska słyn-

na polach za Miasteczkiem w chwili, gdy usiłowali rozbić skradzioną walizkę.

Rzeczy przywrócono właścicielowi, a przy Gałczyńskim, który niewątpliwie byłby stawił opór, gdyby nie nagłe aresztowanie, znaleziono rewolwer, z czterema nabojami.

Włamywaczy odstawiono do więzienia sądowego. Są poszlaki, że dokonali jeszcze wielu kradzieży mieszkaniowych w biały dzień.

A teraz drugi podobny wypadek. Wczoraj nad ranem patrol policyjny spostrzegł dwóch rabusiów, usiłujących zakraść się do składu p. Dybizańskiego (Chwaliszewa 18). Zaskoczeni poczęli uciekać, ostrzeliwując się z rewolwerów ścigającym ich policjantem. Po dłuższej gonitwie obu rabusiów ujęto. Są to karani i znani policji włamywacze 23-letni Wacław Farulewski, zamieszkały przy Chwaliszewie 50 i 30-letni Walenty Pielucha, zamieszkały przy Chwaliszewie 21. — Złoczyńców odstawiono do więzienia sądowego. (k)

nego ongiś śpiewaka włoskiego, którego życiorys ze względu na liczne i ciekawe przejęcia poniżej podajemy.

Carlo Brochi, zwany Farinelli, pochodził z drobnej szlachty neapolitańskiej i urodził się w r. 1705. Już w młodym wieku odznaczył się pięknym głosem o niezwykle rozległej skali, sięgającej do soprano włącznie. Rodzice postanowili zachować mu ten głos sztucznym zabiegiem, który poświęcał chłopca tylko karjerze śpiewaczej. — Nauczycielem jego był sławny kompozytor Mikołaj Porpora. Po kilku latach zadebiutował Farinelli w operze Bolońskiej, zdobywając sobie odrazu rozgłos.

Po największych triumfach we Włoszech udaje się Farinelli do Londynu, gdzie śpiewa w operze pod dyrekcją swego mistrza Porpory. Przyczyną tego wyjazdu była chęć ratowania opery przed bankructwem wobec konkurencji pod dyrekcją Haendla. Skutkiem zaangażowania Farinelliego było zwinięcie tej drugiej opery oraz ustąpienie Haendla, który poświęcił się kompozycji oratoriów. Po kilku latach bankrutuje jednakże opera Porpory a Farinelli przeczując smutny koniec, zabiera swój majątek zdobyty w Anglii i udaje się do Madrytu.

Król hiszpański Filip V popadł w melancholję i jedynym środkiem, który go mógł z tej melancholji wyrwać, był śpiew. Królowa angażuje więc Farinelliego, a kiedy jej małżonek po raz pierwszy usłyszał znakomitego śpiewaka, ożywił się nagle. Pod wpływem artysty powraca do normalnego trybu życia, sprawuje rządy, kieruje polityką i zawiera z Farinellim kontrakt, na podstawie którego nie wolno mu już nigdy występować publicznie. Co noc śpiewał wyłącznie królowi te same arje, a koncert ten powtarzał się według obliczeń 3.600 razy.

Następca Filipa Ferdynand VI chorował tak jak jego poprzednik na melancholję i reagował jedynie na śpiew Farinelliego. 23 lata „ratował sytuację” znakomity artysta na dworze hiszpańskim, a dyplomacja dworska prowadziła politykę przyjaźni z Anglią i Włochami. Po śmierci Ferdynanda VI przebywał jeszcze Farinelli na dworze hiszpańskim, później jednakże wrócił do Bolonii, żył jeszcze lat 21, nie śpiewając wszakże nigdy publicznie. Powoli poczęła go trawić melancholja i ten, który kurował królów hiszpańskich, padł jej ofiarą. Umarł w r. 1782.

Na tych niezwykłych faktycznie przeżyciach oparte jest libretto operetki „Farinelli”, która posiada łatwo wpadającą w ucho melodyjną muzykę, niewątpliwie też cieszyć się będzie powodzeniem w Teatrze Wielkim.

Żywa pochodnia

Dziewięcioletnia dziewczynka w płomieniach na ulicy

Nasz korespondent gnieźnieński (br.) donosi:

Dzisiaj około godz. 8 rano małżonkowie Pacholczykowie, mieszkający przy ul. Słomianka 3, wyszli do miasta, matka na targ, a ojciec celem szu-

kania pracy, pozostawiając w domu 9-letnią córeczkę Elżbietę z resztą dzieci.

W nieobecności rodziców Elżbieta dolewała okowity do maszyny, przy czym nastąpiła eksplozja, a płomień ogarnął ubranie. Dziewczynka, która odrazu stanęła w płomieniach i jak żywa pochodnia, wybiegła na ulicę, wołając o ratunek. Przechodzący podówczas niejaki Weber pośpieszył jej z pomocą, zdejmując palącą się odzież, przyczem sam się dotkliwie poparzył. Niestety dziewczę odwieziono do szpitala Czerwonego Krzyża.

KALENDARZYK

Wtorek, 16 lipca 1929.

Słońce: wschód 3,48; — zachód 20,07; — długość dnia 16 godz. 19 min.

Księżyc: wschód 15,50; — zachód —; po pierwszej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 15 st. C., pogodnie, wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 23 st. C., najniższa + 11 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 0,64 m. Kal. rz.-k.: N. M. P. Szkapl.; jutro Aleksy Kal. słow.: Dzierżyszlaw; jutro Dzierżykraj

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18.

Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.

Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski. Jeźyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 98.

Apteka p. Plucińskiego, ulica Marszałka Focha.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy ul. Pocztowa 30 dyżuruje we dnie i w noc. — Telefon 55-55.

Wielkopolskie Muzeum Wojskowe, na-rożnik Franciszka Ratajczaka i Artyleryjskiej otwarte jest w dnie powszednie od 9-18-tej, w niedzielę i święta od 9-14-tej

OSOBISTE

— Srebrny jubileusz pożycia małżeńskiego obchodzi dnia 17 bm. kierownik warsztatu liczników Elektrowni Miejskiej w Poznaniu p. Edmund Koenig, mieszkający przy ul. Krzyżowej 5.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Tow. Kobiet na Wildzie. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 19 w salce parafjalnej. Goście mile widziani. Dnia 21 bm. o godz. 14,30 zabawa lotowa w ogrodzie p. Grotowskiego. Dochód przeznaczony dla kościoła Zmartwychwstania Pańskiego.

— Tow. Uczestników Powst. Włkp. 1918-19 Dziel. III Zamek. Dnia 17 bm. o godz. 20 w lokalu „Boulevard”, pl. Nowomiejski 5 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie. Na porządku obrad m. in wykład prezesa Stow. Samopomocy Do-różnej oraz sprawa zabawy lotowej i inne bardzo ważne sprawy. Wymagana jest obecność wszystkich członków.

Przy bladej szarawo-żółtawej cerze, przyciśniętych oczach, złym samopoczuciu, zmniejszonej chęci do pracy, ogólnym przygnębieniu, ciężkich snach, bólach żołądkowych, ucisku mózgowym i chorobliwym podnieceniu, zaleca się pić przez kilka dni zrana naczeczko szklankę wody gorzkiej Franciszka Józefa. W praktyce lekarskiej woda Franciszka Józefa dlatego jest przedewszystkiem zalecana, że łagodnie usuwa powody wielu objawów chorobliwych. Zadać w aptek. i drog. nw 2549

— Związek Hallerczyków, Placówka Poznań. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20 w lokalu Stronnictwa Narodowego, Sw. Marcina 65. Obecność wszystkich konieczna, gdyż podane będą do wiadomości nowe ważne szczegóły dotyczące Zjazdu Hallerczyków w dniach 26-28 bm., który zapowiada się wspaniale. — Apeluje się do wszystkich Hallerczyków niezrzeszonych, by stawili się także na zebranie, a następnie wzięli udział w Zjeździe.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Ze Zw. Elektrowni Polskich. — Ostatnio odbyło się walne zgromadzenie wymienionego związku. Prócz zatwierdzenia szeregów spraw organizacyjnych, przyjęcia budżetu na rok 1930, oraz innych spraw bieżących, wybrano nowe prezydium, w skład którego wchodzi: jako prezes Związku — inżynier Alfons Hoffmann, dyrektor Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek”, S. A. w Toruniu. Wiceprezami wybrano: p. inż. Marjana Dziewońskiego, dyrektora Miejskich Zakładów Elektrycznych we Lwowie, p. inż. Kazimierza Goyczaka, dyrektora S. A. „Sila i Światło”, inż. Marjana Kobylńskiego, dyrektora Elektrowni Portowej w Gdyni.

— Pięćlecie Klubu Kreglarzy „Stella”. Przed kilku dniami obchodził K. K. „Stella” w Poznaniu jubileusz pięćlecia założenia klubu. Na intencję klubu odbyło się nabożeństwo w kościele O. O. Zmartwychwstańców na Wildzie, poczem rozpoczęto uroczystość walne zebranie w lokalu dh. Zielińskiego. P. prezes Brzozowski powitał przedstawicieli Polskiego Związku Klubów Kreglarskich w osobie prezesa p. Maja, oraz delegatów dziękując bratnich klubów kreglarskich; poczem nastąpiło udekorowanie orderami mistrza i rycerzy na rok 1928-29, oraz założycieli klubu prezesa Brzozowskiego i p. Stachowiaka. Nastąpiły przemówienia prezesa związkowego dh. Maja i delegatów bratnich klubów, nacechowane niezwykle powagą i serdecznością. Z okazji jubileuszu otrzymał K. K. „Stella” między innymi piękny proporzec, ofiarowany przez K. K. „Fortuna”, medal pamiątko-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Wszystko z miłości”. Aurora: Sąd polowy z wojny światowej.

Bajka: „Golgota uwiedzionej”. Casino: „Miłostki Dragońskie”. Colosseum: „Miłość czy pieniądze”. Corso: „Tom i Tomy zwyciężają”. Edison: „Ofiary rozwodów”.

Kapitol: „Miłostki Dragońskie”. Metropolis: Idjota.

Odeon: „Całuję Twoją Dłoń Madame”. Renaissance: „Zebrak z Kolonii”.

Słońce: „6 dziewcząt w poszukiwaniu noclegu”. Stylowe: „Ariekinada życia”. Wilsona — Lazarz: Niewolnica z Szanghaju”.

Prymas Anglii, ks. kardynał Bourne na stopniach hotelu „Bristol” w Zakopanem. — W środku ks. kardynał Bourne, po lewej stronie ks. biskup Rospond, po prawej (z kwiatami) proboszcz zakop. ks. Dziekan Tobolak.

wy od K. K. „Patria”. Po tej uroczystości ugościł K. K. „Stella” wszystkich obecnych skromnym śniadaniem, poczem nastąpiło kulanie premjowe o piękne nagrody, a wieczorem po rozdaniu nagród zabawa taneczna w ścisłym gronie, którą przeciągnęła się do świtu.

— **Odnawianie kościoła ewangelickiego na Wildzie.** Od dwu tygodni już odświeża się na zewnątrz kościół ewangelicki na Wildzie. Dotąd odrestaurowano wieżę i odmalowano tarcze zegara. Obecnie wykończa się prace około odnowienia murów kościoła. Restauracja zewnętrzna okazała się konieczną, albowiem tynk miejscami odpadał, grożąc niebezpieczeństwem dla przechodniów. Po zupełnym wykończeniu robót kościół będzie przedstawiał się bardzo ładnie i zrobi dodatnie wrażenie. (z.)

PODZIĘKOWANIA

— **Za hojny dar w postaci masztu do chorągwi** wraz z kompletnym urządzeniem, który ofiarował dla Domu Rzemieślniczego mistrz ślusarski p. Stanisław Kotliński w Poznaniu, składamy niniejszem najszersze podziękowanie staropolskiem „Bóg zapłać”.
(—) Juszcak. (—) Żuromski.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Autobus do Gdyni.** Jutro, w środę rano o godz. 7 wyjeżdża luksusowy autobus z Poznania do Gdyni. Odjeżdża z przed biura Wlkp. Tow. dla Popierania Turystyki (Bukowska 1. tel. 79-48), gdzie skierować można zgłoszenia. Będzie to jednorazowy przejazd autobusu, który pozostanie w Gdyni i będzie kursował w ruchu wycieczkowym w okolicy Gdyni. Cena za obecny przejazd wynosi 48 złotych. (k.)

— **Rekolacje dla nauczycieli.** Poznania Sodalicia Marjańska Nauczycieli urzęduje od dnia 22. bm. wieczora do piątku 26. bm. południa rekolacje zamknięte dla nauczycieli w cudami słynącej św. Górze pod Gostyniem. Kierownikiem rekolacyj będzie O. Szczerbiński, Filipin. Ogólne koszty wynoszą dla członków 15 zł, dla niesodalistów 18 zł. Zabrać należy: przesłuchanie, poduszki, koc i przybory toaletowe. Ostateczne zgłoszenia należy wysłać bezzwłocznie do prefekta Sodalicii Naucz., p. Jasielskiego, G. Wilda 24.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadki samochodowe.** Na ulicy Marszałka Pocha wjechał samochód L. B. 74130 na słup żelazny, stojący przy bortniku, przyczem został lekko raniony na twarzy i lewej ręce Stępowski Wacław, mieszkający w Sielcach przy ul. Kilińskiego 8. Przy wozie została rozbita szyba ochronna; chłodnica i bliotnik uszkodzone. — Na Ratajach został najechany przez samochód 3-letni Stachowiak Kazimierz z Rataj. Chłopiec odniósł ciężkie obrażenia na głowie. Odstawiono go do szpitala miejskiego. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Ładna służąca.** Obładowawszy się bielizną, kostjumami, bluzami i banknotem 5-dolarowym, zniknęła służąca z mieszkania p. K. przy ul. Wodnej. Przy objęciu posady podała, że pochodzi z Torunia — nie miała jednak przy sobie żadnych dokumentów. Ponieważ sprytna złodziejka była bardzo uprzejma i zawsze uśmiechnięta, przeto p. K. nie przypuszczała, iż ma do czynienia z wyrafinowaną złodziejką. Wspomniana służąca, która się załedwie na nowym miejscu zainstalowała, zdołała nawet zabrać z sobą klucze od mieszkania p. K. Niestwierdzonego dotąd nazwiska dziewczyna jest niskiego wzrostu i usiłuje odgrywać rolę „damy”. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** Włamano się do warsztatu stolarskiego p. Kleinowskiego Ignacego przy Rybakach 35, skąd skradziono rozmaite narzędzia stolarskie wartości 500 złotych. — P. Cyganowiczowi Janowi, przy ul. Kopanica 6, skradziono z chlewu 3 kury i 3 kaczki ogólnej wartości 50 złotych. — P. Wolińskiemu Ignacemu przy ul. Sniadeckich 4 skradziono w czapkę odpoczynku na ławce przy placu Wyspiańskiego portfel zawierający 10 zł. — P. Zychowiczowi Czesławowi z ul. Bydgoskiej 2 skradziono z zamkniętej altany piłki, młotki, grabki, obcegi, ogólnej wartości 30 zł. — P. Przybyłowemu Antoniemu przy ul. Dąbrowskiego 25 skradziono z mieszkania 200 złotych. (z.)

— **Ujęto i oddawiono władzy sądownej:** Winklera Bernarda, mieszkającego przy Rybakach 27 — za kradzież zwykłą i Ditricha Józefa, bez stałego miejsca zamieszkania — poszukiwanego przez prokuraturę sądu okręgowego w Poznaniu. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Pożar od gromu.** W Rokowie w pow. kępińskim grom uderzył w stodołę gospodarza Piotra Wielocha, która spaliła się doszczętnie. Straty ocenia się na około 2 tys. złotych. (k.)

— **Wpadł w błota** przy pławieniu koni w Świeciu w pow. ostrowskim 15-letni Władysław Motyl vel Motylewski. Cierpiący na padaczkę wpadł właśnie w czasie nagłego ataku i udusił się z braku pomocy. Znaleziono już tylko jego zwłoki. (k.)

— **Utonął w Noteci** przy kąpieniu zamieszkały w Romanowie w pow. czarnkowskim 16-letni Stanisław Gruszka, ro-

dem z Libertowa, w pow. krakowskim Denat kapał się w miejscu bardzo głębokim. (k.)

— **Wóz naladowany drzewem,** własność rolnika Nowaka z Tlukaw, najechał w Prośnie w pow. chodzieskim zamieszkałą tam Cecylię Neuman. Przy wypadku odniosła ona znaczne pokaleczenia. (k.)

— **Krwawa bójka.** W jednym z lokali tanecznych w Turzy niedaleko Tczewa doszło pomiędzy kilku pijakami do ostrej bójki. Wezwano wszelkie policje, która uspokoiła podchmielonych awanturników. Na drodze do Grodziszewa atoli wszczęli pijacy ponownie bijatykę. W wyniku strzelaniny z rewolwerów został postrzelony niejakiś Franciszek Drejer z pobliskiego Mażewa. Przywołany lekarz kazał go po udzieleniu pierwszej pomocy, odwieźć do szpitala w Tczewie. Nieszczęśliwy zmarł jednakże skutkiem postrzału w brzuch. Sprawców ujęto. (dt.)

— **Utonął w Wiśle.** Dnia 15 bm. bawily się nad brzegiem Wisły pod Tczewem dzieci telefonisty kolejowego p. Kerskiego. 9-letni Antoni wszedł do wody. Natrafił jednak na głębię i począł tonąć. Nieszczęśliwemu pospieszyły siostry z pomocą, same jednakowoż poczęły tonąć. Znajdujący się w pobliżu nauczyciel p. Dittmann przybiegł z pomocą i wyratował dziewczęta z nurtów rzeki. Chłopca niestety nie zdołano już uratować. (dt.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Luboń.** (Osobiste.) P. Wojciech Trift wraz z małżonką swą Katarzyną z domu Heinze obchodzi dnia 19 bm. srebrny jubileusz pożycia małżeńskiego. W dniu tym odbędzie się uroczysta msza św. w kościele parafjalnym w Żabikowie rano o godz. 8.

— **Pobiedziska.** (Osobiste.) Dnia 12 bm. obchodzili pp. Janostwo Brodnicy z Pobiedzisk złote gody małżeńskie, a dzieci ich pp. Rogalli z Poznania srebrne. — Na intencję Jubilatów odbyła się msza św. w kościele Bożego Ciała w Poznaniu.

— **Gniezno.** (Kradzież z włamaniem.) W Kiszkwie nieznanymi sprawcy włamali się do warsztatu krawieckiego pp. Jana Kostuciara i Pawła Kostrzyna. Włamywacze zabrali płaszcz męski, ubranie dziecięce, marynarkę i kamizelkę, łącznej wartości około 600 zł. (k)

— **Nowy Tomyśl.** (Kradzież gotówki.) We Lwówku skradziono p. J. Wolskiemu z zamkniętej szafy 1000 zł w gotówce. — Policja jest na tropie złodzieja. (k)

— **Opalenica.** (Akademja Papieska.) Z inicjatywy i pod protektorem miejscowego proboszcza ks. Chudzińskiego urządził Komitet Towarzystw w Opalenicy w dniu 7 bm. uroczystość 50-lecia kapłaństwa Ojca Św. Piusa XI. Uroczystość poprzedził w sobotę wieczorem przy dźwiękach dwóch orkiestr miejscowych wspaniały capstryk. Nazajutrz wymaszerowały wszystkie towarzystwa do miejscowego kościoła na solenne nabożeństwo, w czasie którego podniosłe kazanie wygłosił ks. prob. Chudziński, podkreślając zasługi obecnego Papieża. Następnie wyruszone na akademje. Słowo wstępne wygłosił ks. prob. Chudziński, a referat na temat „Życie i działalność Piusa XI.”, ks. Mirowski. Deklamacje oraz piękne śpiewy chóru kościelnego wypełniły program akademji. Po południu odbyła się wenta na odnowienie kościoła.

— **Międzychód.** (Z Kasy Chorych.) W wyborach do Kasy Chorych uzyskała lista nr. 1 (sanacyjna) 5 mandatów; lista nr. 2 (P. P. S.) 3 mandaty; lista nr. 3 (Zjednoczenia Zawodowego) narodowa 12 mandatów. Widzimy z tego, że sanatorom niezbyt dobrze się powodzi w ich wyteżonej „pracy w terenie”.

— **Ostrów.** (Kradzieże.) Kronika ostatnich dni notuje większą ilość kradzieży, przeważnie rowerów. Nieznani włamywacze skradli z chlewu przy ul. Pleśzewskiej rower męski p. Józefa Drobka; z mieszkania borowego p. Błaszczyka skradziono rower męski, wreszcie skradziono rower męski pozostawiony przed kościołem katolickim w Ostrowie i rower p. Felksa Cichego z restauracji Gajewskiego przy ul. Sądowej 6.

— (Włamanie.) W tych dniach włamano się do mieszkania p. Marjanny Grzeszczykowej w Krepie i skradziono z stolika nocnego 110 zł gotówki.

— („Dobry kolega.”) Mieszkający w Ostrowie Józef Majewski pożyczył Stefanowi Troniewskiemu, obecnie bez stałego miejsca zamieszkania, ubranie, płaszcz i koszulę wierzchnią, łącznej wartości przeszło 300 zł. Troniewski oenił przysługę w sposób niezwykły, gdyż zbiegł, sprzeniewierzywszy poprzednio pożyczone rzeczy. (k)

Nasze szkoły

Kiedy rozpocznie się nowy rok szkolny

W szkołach poznańskich jest okres wypoczynkowy w roku bieżącym, niezwykle długi, gdyż lokale zajęto jako kwatery zbiorowe dla wycieczek zwiedzających P. W. K. w związku z którą rozpoczęły się też wakacje bardzo wcześnie, gdyż zakończenie nauki w szkołach, a tem samem zamknięcie

roku szkolnego, przypadło na 31 maja. Nadmienić jeszcze też wypada, że już w maju br. panowały w szkołach stosunki w dużym stopniu anormalne, gdyż większość budynków zwłaszcza przy końcu miesiąca oddana była na cele kwaterek. Wobec tego nauka odbywać się musiała na 3 i 4 zmiany dziennie.

Dzieci poznańskie zaraz w pierwszych początkach przyczyniły się do ożywienia P. W. K., zwiedzając ją w zbiorowych wycieczkach, które rozdzielono w ten sposób, że na każde 25 dzieci przypadł nauczyciel lub nauczycielka jako przewodnik. Należy podkreślić pomoc magistratu m. Poznania, który w znacznej mierze ułatwił zbiorowe zwiedzanie Wystawy przez dzieci, asygnując na ten cel subwencję w kwocie 4 000 zł, rozdzielonych przez inspektora szkolnego p. Bilińskiego proporcjonalnie na poszczególne szkoły.

Obecnie nie można dokładnie określić jeszcze czas rozpoczęcia nauki w nowym roku szkolnym. Lokalami szkolnymi dysponuje miejskie biuro kwaterek, z którym magistrat zawarł umowę obowiązującą do 5 września br. Przypuszczać należy, że w tym terminie nie będzie można jeszcze rozpocząć nauki z tego powodu, iż w budynkach przeprowadzić trzeba będzie pewien remont i odświeżenie, co zajmie choćby jakich 10 dni.

Przy zakończeniu roku tj. na dzień 31 maja br. opuściło ławy szkolne ogółem 290 uczniów szkół wydziałowych i 1 072 uczniów szkół powszechnych. Przypuszcza się, że w tym roku do szkół wydziałowych przybędzie około 550 uczniów a do powszechnych około 3 350 uczniów. Są to cyfry osiągnięte drogą prawdopodobieństwa przez uwzględnienie liczby urodzin w latach wchodzących w rachubę, jak również procentu śmiertelności. (k)

Zjazd Cechów Krawieckich

Drugi dzień obrad

Obrady dnia drugiego otworzył wiceprezes Nowakowski — poczem dalsze przewodnictwo jako marszałek objął p. Czaplinski z Warszawy. Następnie członkowie zarządu składali kolejno sprawozdania z działalności cechu. Zarząd pracował w granicach możliwości, a przedewszystkiem wyteżył swe siły nad zorganizowaniem dalszych cechów w województwie poznańskim. Starano się też nawiązać kontakt z cechami innych województw wychodząc z założenia, że tylko silna organizacja zdoła przeprowadzić swoje postulaty. Dalszą troską zarządu był prawidłowy rozwój szkoły dokształcającej dla młodzieży żeńskiej; rozwija się ona pomyślnie i liczy 350 uczennic. Szkoła subwencjonowana jest przez Ministerstwo W. R. i O. P. sumą 19 tysięcy zł.

Organ fachowy „Przegląd Krawiecki” wydawany we firmie „Par”, z którego korzystają liczni członkowie, stoi na wysokim poziomie, a ostatnio kierownictwo jego objął cechmistrz p. Fr. Drabętowicz.

Skarbnik p. Kapczyński, przedstawił stan kasy. W roku 1928 dochodu było 580,17 zł, rozchodu 536,20 zł. W roku bież. dotąd dochodu zanotowano 443,43 zł, rozchodu 404,00 zł.

Nad referatami potoczyła się żywa dyskusja, poczem na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi pokwitowania. Dalej uczczono przez powstanie pamięć zmarłego członka ś. p. Szczepańskiego z Inowrocławia.

Po dłuższych debatach uchwalono podwyższyć składkę roczną na 3 zł. Budżet ustalono na 2.700 zł, w tem mieści się 200 zł funduszu reprezentacyjnego dla zarządu. W dalszym ciągu obrad przeprowadzono jednogłośnie uchwałę, aby nie przystępować do zjednoczenia Zw. Cechów. Ożywiającej dyskusji wywołała sprawa dokształcającej szkoły żeńskiej.

Wniosek p. Trawińskiego o zmianę statutu, odłożono do następnego zjazdu delegatów. Omawiano też sprawę przeniesienia centrali do Warszawy. Wiele czasu zajęła sprawa wyboru zarządu. Wyboru dokonano tajnie, kartkami. Prezesem związku wybrano p. Trawińskiego, wiceprezsem p. Nowakowskiego, skarbnikiem p. Derde. Poza tem do zarządu weszli pp.: Janicki, Steinert i Ośmiałowski z Inowrocławia. Po wolnych głosach zamknięto obrady. Uczestnicy zjazdu zwiedzili w końcu P. W. K.

Obrady dnia drugiego były chwila- mi bardzo ożywione, uwydatniające bardzo często, że dużo jeszcze trzeba wysiłku i pracy, aby organizacja Cechów Krawieckich stanęła na takich wyżynach, na jakich stać powinna.

Wielką przeszkodą ku temu, są animozje osobiste, jakie się w toku obrad uwypuklały. (z.)

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:
Czesław Maciejewski, st. sierżant zawodowy, 33 l. Józef Werner, robotnik, 56 l. Bogdan Skowroński, 2 l. 2 m. 7 dni. Wanda Kujawa, 4 l. 5 m. 6 dni. Tekla Kaczmarkowa, z domu Markiewiczówna, wdowa, 81 l. Jacheta Polakowska, z domu Makowska, 50 l. Władysław Narankiewicz, 1 dzień. Aniela Paczkiewiczówna, 19 l. Janina Durkiewiczowa, z domu Szperówna, 33 l. Anna Nawrotowa, z domu Broka, 34 l. Hildegard Jess, 5 mies. Helmut Heinrich, 7 l. Marja Teresa Dzierżowska, 22 godz. Krystyna Kurowska, 3 dni.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Tatry”, na przedstawieniu będzie komenda złota harcerskiego, goście zagraniczni oraz harcerze polscy z zagranicy. W środę „Polska krew” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Sendekiem i Wisniewskim, kapelmistrz p. Mierzejewski. — W III akcie „polskie dożynki” w wykonaniu zespołu baletowego. W czwartek opera Pucciniego „Jaskółka” w pierwszorzędnym wykonaniu pp. Dudyczówny, Szlemińskiej, Drabika, Maja i Sendekiego, kapelmistrz p. Wojciechowski. W piątek opera narodowa „Straszny dwór”, „Farinelli”, operetka Zumpego, dana będzie w sobotę, 20 bm.

— **Teatr Polski.** Dziś i jutro doskonała i pełna humora krotochwila Adama Grzymala-Siedleckiego „Maman do wzięcia”, która niebawem obchodzić będzie jubileusz 50 przedstawień. Jest to pierwszy wypadek w Poznaniu, aby grać jedną sztukę 50 razy z rzędu. Do końca tygodnia repertuar wypełni „Maman do wzięcia”. — W próbach najnowsza krotochwila Wincentego Rapackiego „W czepku urodzony”, którą przygotowuje reżysero p. Nowacki.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro ostatnie dwa gościnne występy Juliusza Osterwy i Stefana Jaracza w znakomitej komedji St. Żeromskiego p. t. „Uciekla mi przepióreczka”, która na wczorajszym przedstawieniu doznała gorącego przyjęcia przez publiczność, szczerze wypełniającą salę. „Uciekla mi przepióreczka”, grana we wszystkich prawie miastach Polski, spotykała się z entuzjastycznym przyjęciem.

— **Gościnne występy Teatru Artystycznego (Stanisławskiego)** w Teatrze Nowym rozpoczyna się w czwartek. Zjeżdża tylko na 5 gościnnych występów praska grupa moskiewskiego teatru artystycznego (Stanisławskiego) pod kierownictwem dyr. Pawłowa. Entuzjastyczne przyjęcie, jakie doznała ta grupa we wszystkich miastach Polski, świadczy o wysokim poziomie artystycznym tego teatru. Zapowiedź występów zelektryzowała artystyczny Poznań, gdyż przedstawienia wspomnianego zespołu są rewelacją artystyczną. Codzienne dane będą inne sztuki, w czwartek „Bieda nie hańbi”, komedia ze śpiewami i tańcami w 3 aktach Ostrowskiego.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Tatry”. Środa, 17. 7. „Polska krew”, operetka Ned-bala.
Czwartek, 18. 7. „Jaskółka”, opera Pucciniego.
Piątek, 19. 7. „Straszny dwór”, opera Moniuszki.
Sobota, 20. 7. „Firanelli”, operetka Zumpego (premiera).
Niedziela, 21. 7. „Mazepa”, opera Czajkowskiego.
Poniedziałek, 22. 7. „Trubadur”, opera Verdiego.
Początek o godzinie 20.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”. Środa, 17. 7. „Maman do wzięcia”.
Czwartek, 18. 7. „Maman do wzięcia”.
Piątek, 19. 7. „Maman do wzięcia”.
Sobota, 20. 7. „Maman do wzięcia”.
Niedziela, 21. 7. „Maman do wzięcia”.
Poniedziałek, 22. 7. „Maman do wzięcia”.
(Po raz 50-ty).
Początek o godzinie 20.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Uciekla mi przepióreczka” — Gościnne występy Juliusza Osterwy i Stefana Jaracza.
Środa, 17. 7. „Uciekla mi przepióreczka” — Gościnny występ Juliusza Osterwy i Stefana Jaracza.
Czwartek, 18. 7. „Bieda nie hańbi” ze śpiewami i tańcami Ostrowskiego. — Występ Teatru Rosyjskiego (Stanisławsk.)
Piątek, 19. 7. „Na dnie” Gorkija. — Występ Teatru Rosyjskiego (Stanisławskiego).
Sobota, 20. 7. „Zaślubiny” Gogola. — Gościnny występ Teatru Rosyjskiego (Stanisławskiego).
Początek o godzinie 20.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar z Żygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Z powodu zjazdu Polaków zagranicznych

W Warszawie odbywa się Zjazd delegatów, reprezentujących Polaków zagranicznych, zamieszkałych w 19 państwach świata całego. Stolica państwa polskiego przyjęła naszych Rodaków z gościnnie i serdecznie, jak inaczej zresztą być nie mogło.

Zjazd posiada niewątpliwie doniosłe znaczenie z rozmaitych względów i dlatego należy mu poświęcić kilka uwag. Jest to niejako Sejm walny wszystkich tych Polaków, którzy mieszkają poza granicami państwa polskiego.

Polaków zagranicznych podzielić należy na dwie połowy, a mianowicie na tych, których granice powojenne odcięły od Ojczyzny, czyniąc ich obywatelami państw zagranicznych, i na Polaków wychodźców, którzy wyemigrowali i ciągle jeszcze emigrują zagranicę za pracą i chlebem, bo w kraju uzyskać ich nie mogli.

Liczba wszystkich Polaków zagranicznych wynosi około 10 milionów. — Jest to wielka liczba, bo wynosząca przeszło trzecią część ludności polskiej, zamieszkanej na terenie Rzeczypospolitej. W samej Rosji pozostało po wojnie świątowej blisko trzy miliony Polaków, z liczby tej powróciło do Polski przez repatriację około miliona. Tak, że obecnie znajduje się w Rosji jeszcze dwa miliony ludności polskiej. W Niemczech liczba rodaków naszych wynosi około półtora miliona. Czwierć miliona pozostało na Litwie Kowieńskiej, znaczne mniejszości polskie żyją w Czechosłowacji, Rumunii, Łotwie, na Bukowinie, w Besarabii.

Są to Polacy, którzy są obywatelami państw zagranicznych. Jest ich około 5 milionów. Drugą połowę stanowią wychodźcy polscy. W samych Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki mamy dziś około 3 i pół miliona Polaków, jedni z nich są obywatelami Stanów, inni wychodźcami. Silne skupienia polskie istnieją również w Brazylii, Kanadzie i Argentynie. Po wojnie emigracja do Francji przybrała, jak wiadomo, wielkie rozmiary. Z tego przekonujemy się, że Polacy rozproszeni są po całym świecie. Mieszkają aż w 19 państwach zagranicznych świata całego, częściowo jako ich obywatele, częściowo jako emigranci. A pamiętać należy że prąd emigracyjny stał się u nas wzmacniając. Jeszcze teraz, z wolnej już Polski, emigruje zagranicę rocznie około 50 000 ludności polskiej. Jest to objaw smutny, przykry, bolesny i upokarzający dla naszych stosunków politycznych, tem więcej, że zagranicę emigrują niemal wyłącznie ludzie młodzi, silni i zdrowi fizycznie. Starszych schołowanych zagranicą nie przyjmują. Znaną są pod tym względem obstrzeżenia, zaprowadzone w Stanach Zjednoczonych.

Smutny ten objaw jest niemniej faktem, z którym liczyć się należy. I chociaż przedewszystkiem musi o to, aby Polacy, których granice powojenne odcięły od ciała Rzeczypospolitej, czyniąc ich obywatelami państw zagranicznych, i ci Polacy, których zła dola wypędziła na tulaćkę zagranicą za kawałkiem chleba codziennego, w otoczeniu obcym się nie wynarodowili, ale pozostali wierni wierze i mowie swych ojców i dziadów i utrzymywali możliwie jak najściślejszy kontakt z Ojczyzną polską. Odniesić to należy przedewszystkiem do nieszczęśliwych rodaków naszych, zmuszonych żyć i pracować w tych państwach zagranicznych, których polityka jest skierowana na wyćpienie polskości.

Do tych państw obok Rosji sowieckiej zaliczyć trzeba Rzeszę niemiecką, w której żyje około miliona rodaków naszych na Śląsku Opolskim, Warmji, Mazurach, Westfalji, Nadrenji, Saksonji i w Berlinie. Ucisk i prześladowanie ludności polskiej są tam okropne. Prześladowczy system prusko-niemiecki w niczem się nie zmienił. Jest dziś takim, jakim był przed wojną. Robotę germanizacyjno-prześladowczą ułatwia mu ten fakt, że ma do czynienia wyłącznie z ludowymi warstwami ludności polskiej, pozbawionymi współpracy i pomocy i inteligencji i duchowieństwa polskiego, a więc skazanymi na własne siły. Weksacje prusko-niemieckie znane są powszechnie. Czy obszerniej przypominać trzeba znane okrucieństwa, jakie miały miejsce przy sprawie teatru polskiego w Opolu? Czyliż przypomnieć trzeba całą politykę szkolną i kolonizacyjną, obliczoną na zagładę polskości?

Rodakom naszym, tak strasznie, tak iście po prusku gnębionym, należy się pomoc z kraju. Pomoc moralna, nawet finansowa ze strony społeczeństwa polskiego, a pomoc w drodze dyplomatycznej ze strony czynników rządowych.

To też całkiem niezrozumiałą staje

się mowa powitana marszałka Senatu Szymańskiego, który wojując z hasłami „egoizmu narodowego” uważał, że o ile ideologia narodowa była „zbiawiona” w okresie niewoli, o tyle teraz stała się „nie tylko niepotrzebna, a nawet wręcz szkodliwa dla Polski” i dlatego zaleca się „tolerancję i życzliwość wobec sąsiadów”.

Tak przemawiać do ciężko gnębionych rodaków naszych pod panowaniem prusko-niemieckim mógł tylko mąż „sanacji”. Zaiste „budujące” to umocnienie i ukrzepienie serca i ducha narodowego. Przykro to zgrzyt. Nie o to przecież chodziło, żeby głosić, że ideologia narodowa jest szkodliwa dla Polski, ale o to, żeby rodacy nasi zachowali charakter swój polski, odporność narodową i żeby wynieśli to przekonanie, że na drodze swego męczeństwa narodowego liczyć mogą na pomoc ogółu społeczeństwa naszego w kraju i na pomoc czynników kompetentnych sposobami dyplomatycznymi, których zabraknąć nie powinno.

O innym ustępie mowy niefortunnego marszałka Senatu pisze „Kurjer Warszawski”:

„Przykrym zgrzytem rozległ się w tym pierwszym dniu zjazdu głos p. marszałka Szymańskiego. Mianowicie, gdy mówca, jako „przewodniczący Senatu” (jak p. marszałek określa swoje stanowisko) witał przybyłe delegacje, wyszczególniając je kolejno, jednocześnie wyraził żal z powodu nieprzybycia paru delegacji. Przybyciu delegatów z Litwy stanęła na przeszkodzie litewska racja stanu, która mniema, że porozumienie z Polską jest dla Litwy niepożądaną, a przyjazd delegacji polskiej — nietrzeźwym. Przyjazd delegatów z SRRR uchylił sam komitet zjazdu, nie mogąc pozwolić, by trybuna jego była użyta na propagandę hasła bolszewickich, co byłoby nastąpiło zgodnie z zapowiedziami „wybranej” nie przez ogół Polaków, lecz

przez bolszewików delegacji. Słuszne to stanowisko przyjął zjazd oklaskami. Lecz wnet potem p. marszałek rzekł: „Nie przybyli też delegaci Zjednoczenia Pol. Rzymo-Katolickiego ze Stanów Zjedn. wskutek swoich racji. Rzecz dziwna, że tak z jednej strony zeszedł się bolszewizm, a z drugiej fanatyzm...” Tu p. marszałek zatrzymał się, jakby sobie przypomniał, że mówi wobec najwyższych dostojników Kościoła i 8 delegatów — księży z różnych środowisk polskich. Szkoda, że wcześniej nie pomyślał nad tą niedziedzią przysługą, jaką oddał reprezentowanej przez się partji i rządowi”.

Obrazy w komisjach i wnioski

Wczoraj, 15 bm., jako w drugim dniu, odbywającego się w Warszawie, zjazdu, obradowały następujące komisje: kulturalno-oświatowa, społeczna i gospodarcza.

Pierwsze dwie poświęciły cały dzień na wysłuchanie referatów przybyłych delegacji. Szczególnie liczne były referaty informacyjne, dotyczące spraw kulturalno-oświatowych. Uwidoczniły one, iż większość środowisk poczyniła w ostatnich latach znaczne w tej dziedzinie postępy. Wykazały jednak równocześnie, iż ogrom prac czeka jeszcze Polaków, rozrzuconych po świecie, zanim zdołają zaspokoić swe najbardziej konieczne potrzeby kulturalno-oświatowe.

Komisja gospodarcza poza kilku referatami informacyjnymi, zgłoszonymi przez delegacje, wysłuchała syntetycznego referatu prof. Głabińskiego „Gospodarstwo narodowe a Polacy z zagranicy”. Dalej p. dr. G. Załęcki oświetlił „zagadnienie finansowe Polonii zagranicznej”. W wyniku dyskusji, jaka się po tym referacie wywiązała, przyjęto szereg wniosków.

Komisje pracowały od 10 do 13 i od 15 do 1-ej. Zainteresowanie ich pracami było bardzo znaczne. Referaty informacyjne, przygotowane na piśmie, złożone zostały w przedydium zjazdu dla ich dalszego użytkowania w odpowiednich publikacjach.

Samorząd rzemieślniczy — bez organizacji

„Orędownikowi Wielkopolskiemu” piszą z Warszawy:

Tworzenie Izby Rzemieślniczych dobiega końca. Rzemiosło polskie uzyskuje formalnie urzędową, jednolitą reprezentację, obejmującą całe państwo i wszystkie zawody rzemieślnicze. Rzemieślnicy dobili się wreszcie tak upragnionemu samorządowi gospodarczemu, nie tylko co dawniej już miało miejsce na ziemiach zachodnich, lecz w całej Polsce.

Po osiągnięciu jednak tego celu, powstaje w poważnych kołach rzemieślniczych pytanie — czy jest to zmiana na lepsze? Wątpliwości takie wydać się mogą nieuzasadnione, jednakże tylko przy powierzchownym traktowaniu sprawy. Rozpatrzmy zatem rzeczowo zmiany, jakie wprowadzają do rzemieślniczej Izby Rzemieślniczej w obecnej jej organizacji.

Izby Rzemieślniczej przejmują większość zadań należących dotychczas do cechów. Stają się władzą zwierzchnią dla cechów. Cechy jednak organizacyjnie nie są powiązane niczem z Izbami. Przeprowadzenie wyborów, wysuwanie kandydatów na członków Izby, wewnętrzny tok prac i działania Izby, są zupełnie oddzielone od cechów, które nie mają żadnej drogi do Izby. W Izbach Przemysłowo-Handlowych, związki i stowarzyszenia wolne, mają ściśle związki z Izbami, przedewszystkiem przez wybieranie członków Izby na swoich walnych zebraniach, co zapewnia im stałą łączność z pracami Izby, dalej przez fakt braku innych organizacji, związanych z Izbami, jakie stanowią cechów.

Cechy nie mają tego wpływu na Izby Rzemieślnicze jak wolne zrzeszenia przemysłowców i kupców na Izby handlowo-przemysłowe, gdyż radcowie Izby są od nich zupełnie niezależni. Jednocześnie cechów nie mają żadnej łączności z wolnymi organizacjami rzemieślniczymi, które znowu wprost — nie mogą występować wobec Izby, jako lokalne reprezentacje rzemieślników, bo przecież istnieją — urzędowe cechów. Poszczególni członkowie Izby Rzemieślniczej mogą utrzymywać tylko czysto prywatne stosunki ze swoimi cechami, ale nie wszystkie cechów mogą mieć w Izbie swoich członków.

Faktem jest więc, że Izby Rzemieślnicze są instytucjami bardziej biurokratyzowanymi, niż Izby Przemysłowo-Handlowe. A przeciw takiemu biurokratyzowaniu wogóle,

przeciw samej idei urzędowych Izb, podnosi się coraz więcej głosów krytycznych w krajach zachodnich, gdzie Izby mają już większą praktykę. Nie ulega wątpliwości, że zagadnienia rzemieślnicze w Polsce wymagają więcej spójności społecznej niż zagadnienia przemysłu i handlu. Same załatwianie spraw urzędowych, projekty ustaw i rozporządzeń, nie rozwiążą w Polsce zagadnień rzemieślniczych. Bez szerokiej akcji społecznej, bez wywalczenia rzemiosłu właściwej roli w życiu społecznym — gospodarczym, bez szerokiej pracy społeczno-ideowej w rzemiosle i dla rzemiosła, nieda się osiągnąć gruntownej przemiany nastrojów i stosunków, jaka jest potrzebna, żeby rzemiosło w Polsce mogło wejść na drogę rozwoju. Tego w ramach Izby Rzemieślniczej, w dzisiejszej jej formie, i w dzisiejszych stosunkach i nastrojach, stanowczo przeprowadzić się nieda.

Są to wszystko fakty, o których wspominaliśmy po części już przed rokiem. Podnosi się je obecnie dlatego, że staje przed działaczami i wolnymi organizacjami rzemiosła pytanie — jak przeprowadzić rozgraniczenie i scharmonizowanie działalności tych organizacji z Izbami Rzemieślniczymi? To samo zagadnienie mają organizacje wolne przemysłowców i kupców w stosunku do Izby Przemysłowo-Handlowych i rozwiązują je w ten sposób, że w sprawach związanych z polityką gospodarczą i działalnością władz państwowych, wolne organizacje przemysłu i handlu ograniczają się do inicjatywy i współpracy z swymi Izbami, a jako zadania swoje, biorą uprawianie organizacji przemysłu i handlu oraz sprawy ściśle branżowe.

Co mają w tej sytuacji czynić wolne organizacje rzemieślnicze?

Formalnej współpracy z Izbami rzemieślniczymi nawiązywać nie mogą. Zachodzi przy tem obawa, że szczuple środki jak i siły fachowe rzemiosła, zbyt się rozdrobnia. Powstają więc wśród działaczy rzemieślniczych projekty skierowania wolnych organizacji rzemieślniczych na stare tradycyjne drogi — pracy bardziej społecznej, przyciągnięcie do tych organizacji ludzi ideowych z poza rzemiosła i podjęcie silniej spraw rzemiosła do spraw ogólnie — narodowych i państwowych. Na tej drodze wolne organizacje rzemieślnicze mogłyby zdobyć odpowiednie środki i siły społeczne, które zapewniłyby im powagę

również wobec Izby i otworzyły drogę do współpracy z niemi, bez uprawnień formalnych.

Wejście na tę drogę jest wskazane z dwóch innych jeszcze względów. Rzesze rzemieślnicze, słabiej orientujące się w sprawach rzemiosła, skłonne będą do przesadnych nadziei w stosunku do Izby Rzemieślniczej i do zaniedbania pozostałych organizacji rzemieślniczych. Pozostałe sfery społeczeństwa, mogłyby się uważać za zwolnionych od zajmowania się bliżej sprawami rzemiosła, bo ma ono przecież swój samorząd. Oczywiście odbiłoby się to bardzo szkodliwie na interesach rzemiosła.

Dlatego wzięcie tej sprawy pod baczną uwagę jest bardzo na czasie, no i niezwykle ważne.

A. I. Mar.

Śp. Leon Zadorski

weteran z r. 1863 i b. oficer dragonów sultanskich Gen. Michała Czajkowskiego (Sadyka — Paszy).

W dniu 8. 6. r. b. odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku z kaplicy wojskowego szpitala okręgowego Nr. VII w Poznaniu zwłoki jednego z ostatnich już uczestników walk o niepodległość Ojczyzny z r. 1863 ś. p. Leona Zadorskiego.

Jako 19 letni młodzieniec wstąpił ś. p. Zadorski wraz z kilkoma towarzyszami z kół akademickich i obywatelskich do szeregów powstańczych, walczył w oddziale Mieleckiego i został ranny na b. pograniczu rosyjsko-pruskim na terenie b. Kongresówki. Z trudem przewleczony przez granicę, ukrywał się w domach obywatelskich, lecząc się z otrzymanych ran. Ścigany przez władze policyjne i wojskowe odwiedził w nocy swą rodzinę, aby pożegnać się na wyjazd zagranicę.

Wysłany przez Komitet Narodowy, wyjechał do Belgii i Francji i wstąpił w szeregi formujących się we Francji oddziałów polskich pod gen. Michałem Czajkowskim. Z Marsylii udał się morzem do Konstancynopola i Adrianopola i był przez kilka lat oficerem dragonów sultanskich i adjutantem Władysława Czajkowskiego. Po zlikwidowaniu formacji polskich był przez blisko 40 lat inżynierem przy kolei bagdadzkiej, potem już jako starzec wrócił do kraju.

Ś. p. zmarły interesował się żywo sprawami kraju i doczekał się niepodległości Tej, która nigdy nie zginęła. Niech mu polska ziemia lekka będzie. Cześć Jego pamięci!

SPORT

Pływanie

Mistrzostwa okręgu poznańskiego rozpoczynające się w tym tygodniu zapowiadają się ciekawiej niż wszystkie dotychczasowe ubiegłych lat. Walka toczy się będzie nie tylko w poszczególnych konkurencjach lecz również o sumę zwycięstw, zwycięstwa, bowiem i pływactwo ma swego „lucznika” w postaci pucharu wędrownego ofiarowanego przez b. wojewodę p. Bnińskiego dla „najlepszego klubu Wielkopolski”. O to miano więc będą przedewszystkiem kluby walczyć. Dotychczas, puchar ten wygrała dwukrotnie „Unja”, i to bezapelacyjnie, nie znajdując przeciwnika ani w wówczas jeszcze silnym „Schwimmverein” ani w modej Legji. Dziś, gdy ma go zdobywać po raz trzeci i już na własność — o zwycięstwo musi walczyć z równymi sobie. Ponieważ jednak główne jej konkurentki „Legja” i „P. T. P.” nie mają sekcji pań, mimo ewentualnej przegranej w konkurencji panów, punkty zebrane przez panie powinny „Unji” przynieść zwycięstwo w ogólnej punktacji.

Przechodząc do omówienia poszczególnych konkurencji, stwierdzić należy, że nie ma prawie ani jednej dla której można zwyciężać z góry przewidzieć W 100 m. dow. mimo pewnego zwycięstwa Lisewskiego nad będącym nie w formie Richterem, liczyć trzeba na bardzo ostrą walkę, której wynikiem będzie nowy rekord okr. Stawki dopełni przedewszystkiem młody Lewandowski, (również zwyciężył Richtera), Okopiński, który trenował poza Poznaniem i dotychczas nie startował, wreszcie cały szereg młodych zawodników jak Szymański, Ober, Marecki i Cierpiński. Najciekawiej zapowiada się bieg na 400 m. Tu równorzędni są: Klewenhagen I, Matecki I, Kaniewski i Okopiński a poza nimi niespodziankę może zrobić Richter i debiutujący na tym dystansie Lisewski. Na 1500 m. walka powinna się przedewszystkiem rozegrać między Klewenhagenem I i Mateckim I a trzecim może być ubiegłorooczny zwycięzca Koehler, przechodzący widoczny spadek formy. O dalsze miejsca walczyć będą Ober, Gromadziński, Widermański i Matecki II. Na 200 m. klasycznym zwycięstwo Kaniewskiego jest przesądzone i jedynie o drugie miejsce będzie toczyła się walka, jednak niemniej zacięta, między Mateckim II, Klewenhagenem I, Widermańskim i Antoniewiczem. 100 m. na wznak ma znowu kilku pretendentów do pierwszego miejsca w Filipowskim. Masłockim, Turowskim i Ciastowskim a dalsze — zajmą Antoniewicz, Majer i Schneider. Sztafety zwłaszcza 5×50 m. są domeną Unji, która wygrała ma pewną; o drugie miejsce rywalizować może „Legja”. „P. T. P.” i „Unja” II. O innych konkurencjach pomówimy jutro.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Dlaczego cukier podroził?

Przed paru dniami podaliśmy informacje o wyrażeniu zgody rządu na podniesienie ceny cukru o 10 proc. Nowa cena zaczęła już obowiązywać.

Przez kilka lat rząd opierał się żądaniom cukrowników o podniesienie ceny cukru i dopiero obecnie uległ. Jak wiadomo, rządowi przysługuje prawo regulowania cen wewnętrznych na ten artykuł, wzamian za co rząd zapewnił cukrownictwu polskiemu dostateczną ochronę celną przed konkurencją cukru zagranicznego.

Wszelkie wyższe cen są pociągnięciem bardzo niepopularnym. Widocznie więc musiały za podwyżką ceny cukru przemawiać bardzo ważne argumenty, jeśli rząd, uprawiający zdecydowaną, choć niezawsze rozumną (rezerywo zbrozowe!) politykę ochronną interesów konsumentów, na krok ten się zdecydował.

Zbadajmy więc bezstronnie tę ostatnią podwyżkę. Sprawy cukrownictwa polskiego nie można traktować jako zagadnienia o znaczeniu wyłącznie krajowym, gdyż konsumpcja wewnętrzna nie pochłania niestety całej naszej produkcji cukru, która wzrasta z roku na rok i przekroczyła już poziom przedwojenny. Wprawdzie i konsumpcja wewnętrzna wzrosła w ostatnich latach pokaźnie, niemniej jednak skazani jesteśmy na eksport znacznej części naszej produkcji. W roku 1928 wywieźliśmy około 28 proc. ogólnej produkcji, a w roku bież. przewidywany jest znacznie wyższy udział eksportu, bo dochodzący do 45 proc. Przyczynia się do tego w znacznej mierze osłabienie wzrostu spożycia krajowego wskutek zmniejszenia się siły nabywczej społeczeństwa. Przemysł cukrowniczy spodziewał się wzrostu konsumpcji krajowej w bież. kampanji o 10 proc., gdy w rzeczywistości wzrost ten wyniósł tylko 3,6 proc., mimo iż ceny nie uległy żadnym zmianom.

Na sytuację naszego przemysłu cukrowniczego wywiera więc ogromny wpływ stan koniunktury na rynkach światowych. I stwierdzić trzeba, że przedstawia się ona obecnie fatalnie. Nietylko bowiem Polska wykazuje znaczną nadprodukcję. Lata wojenne i powojenne były świadkami niesłychanego wzrostu wytwórczości cukru trzcinowego (Kuba, Jawa), który produkowany jest w warunkach korzystniejszych niż cukier buraczany. To też cena, która jest wynikiem kolosalnego wzmocnienia się podaży, doszła na rynkach światowych do minimum, nie pokrywając już kosztów produkcji cukru buraczanego. Gdy przed rokiem za 100 kg. cukru na rynku londyńskim płacono około 60 zł, to obecnie można uzyskać cenę zaledwie 40 zł.

W tych warunkach, nie chcąc unieruchomić znacznej części warsztatów cukrowniczych, co byłoby połączone z wielką i oczywistą szkodą dla rolnictwa, rząd zdecydował się przerzucić część strat na barki konsumenta polskiego. Po tej samej linii poszły zresztą Niemcy i Anglija.

Krótkie informacje gospodarcze

W tych dniach przyjechała do Moskwy grupa niemieckich inżynierów rzeczoznawców, którzy zatrudnieni zostaną przy budowie kanału między Wołgą a Donem. Kanał ten uzupełni ma sieć dróg wodnych między południem a wschodem Rosji.

Sekretarz skarbu U. S. A. Mellon ogłosił, iż nadwyżka dochodów nad rozchodami w roku gospodarczym zakończonym w dniu 30 czerwca wynosi zgórą 160 milionów dolarów. Ogółem wpływy w ubiegłym roku wynosiły 4.006.000.000 dol.

Biurowo donosi, że pogłoski o utworzeniu amerykańskiego trustu inwestycyjnego z udziałem Banku Rzeszy, są uzasadnione o ile chodzi o udział w obiektach europejskich. Kapitał trustu nie jest jeszcze ustalony.

Jak donosi fachowa prasa niemiecka odbywa się w tych dniach w Brukseli konferencja europejskich producentów cukru buraczanego, celem ustalenia wytycznych porozumienia z jawańskim przemysłem cukru trzcinowego, w sprawie ograniczeń produkcji. Obrady odbywają się przy drzwiach zamkniętych, bez dostępu publiczności.

Deutsche Bank do spółki z amerykańskim domem bankowym Harris Forbes założył trust inwestycyjny. Trust ten ma rozporządzać kapitałem w wysokości 65 mil. dolarów.

Koniunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	8. 7.	9. 7.	10. 7.	11. 7.	12. 7.	13. 7.
Pszonica						
Warszawa	50,00	50,50	51,50	51,00	51,50	—
Poznań	49,00	—	50,00	—	50,50	—
Lwów	47,50	—	—	—	—	—
Katowice	—	—	—	—	—	—
Zyto						
Warszawa	28,35	28,35	28,25	28,00	28,00	—
Poznań	27,00	—	27,50	—	27,50	—
Lwów	24,50	—	—	—	—	—
Katowice	—	—	—	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	—	—	—	—	—	—
Poznań	29,00	—	29,00	—	29,00	—
Lwów	—	—	—	—	—	—
Katowice	—	—	—	—	—	—
Owies						
Warszawa	29,00	29,50	29,00	29,00	29,00	—
Poznań	27,25	—	27,50	—	27,25	—
Lwów	—	—	—	—	—	—
Katowice	—	—	—	—	—	—

Na rynku zbożowym tendencja mocniejsza, szczególnie na pszenicę; podaż pszenicy zmniejszyła się znacznie. Rynek nasz wykazuje tendencję słabszą, natomiast dla maki pszennej tendencja mocniejsza, w związku z podrożeniem maki pszennej zagranicą, spodziewana jest również zwyżka cen w kraju.

Zwyżka cen na rynkach światowych, która się przez pewien czas utrzymywała, zakończyła się w ubiegłym tygodniu umiarkowaną zniżką. Na razie trudno przesądzać, czy ta zniżka związana jest z ogólnym nastrojem rynku, czy też oznacza przełamanie się cen wobec koniunktur przednowkowych.

Zasadniczo możnaby przypuszczać, że tegoroczna kampanja nie powinna wypaść gorzej od ubiegłej. Giędzy jednak pod wrażeniem narzekają, nadchodzących ze Stanów Zjedn. i poddawanych wątpliwości co do rezultatu tegorocznych żniw — wykazują tendencję zwyżkową.

Rozpatrując dane ze źródeł urzędowych i prywatnych, okazuje się że np. w Stanach, o ile liczą się z mniejszym urodzajem pszenicy jarej, o tyle nadwyżka pszenicy oзимej w zupełności wyrówna przypuszczalną różnicę pomiędzy rezultatem zeszłej kampanji a tegorocznej. Również i w Kanadzie pozostały duże zapasy zeszlórcznego ziarna, których znaczenie obniża się znacznie przez rozpowszechnianie wiadomości o złym stanie zasiewów.

O ile wiadomości z Ameryki, których zresztą nie sposób skontrolować, uparcie zaznaczają lichej stan urodzajów, o tyle znów biuletyny z krajów europejskich, gdzie sprawdzenie nie przedstawia zbyt trudności, określają położenie jako zupełnie zadowalające.

U nas sytuacja nie uległa zmianie na lepsze. Ceny naszego głównego produktu — zyto, stoją niżej poziomowi opłacalności produkcji.

Brak gotówki i kredytów oddziaływały w znacznym stopniu na zniżkę cen. Położenie to wyzyskują kupcy zbożowi, a tracą oczywiście producenci bez żadnych realnych korzyści dla konsumenta.

Manufaktura

Z Łodzi dochodzą niepokojące wiadomości o katastrofalnej sytuacji w przemyśle włókienniczym. Największe zakłady łódzkie pracują przeciętnie 2, 4 dni w tygodniu, w Zduńskiej Woli na 91 fabryk czynne są tylko 3. W Konstancynie k. Łodzi zamknięto 81 proc. fabryk, podobna sytuacja panuje w Zawierciu. Na odbytej niedawno w Piotrkowie Trybunalskim konferencji przedstawicieli przemysłu włókienniczego omawiano żądania robotników w sprawie wyrównania płac, decydując jednomyślnie, że z powodu trudnego położenia gospodarczego, sprawa podwyżki płac robotniczych jest zupełnie nieaktualna.

Lepiej natomiast przedstawiają się horoskopy na przyszłość, t. j. na sezon zimowy, bowiem składy fabryczne nie są już tak przeladowane towarami, a to na skutek poważnej redukcji pracy. Obecnie rynek włókienniczy wykazuje obroty minimalne. Wypłacalność klientów ogromnie słaba, prote-

sty wekslowe napływają nadal we wielkich ilościach.

Skóry

Po krótkotrwałej tendencji mocniejszej, która się zaznaczyła w ostatnim czasie na skóry surowe, nastąpiła reakcja i rynki zagraniczne wykazują osłabienie tendencji. Trudne położenie przemysłu garbarskiego we wszystkich prawie krajach, w Polsce zaś w szczególności, powstrzymuje wydatniejszą zwyżkę cen. Silne wahania cen skór surowych w ostatnich latach odbiły się ujemnie na przemyśle garbarskim. Obuwie gumowe stanowi znaczną konkurencję dla konsumpcji skór. Ze względu na przesilenie, jakie przechodzi przemysł garbarski, zaobserwować można na rynkach zagranicznych dążność do pewnej stabilizacji cen, która, gdyby nastąpiła, i u nas może przyczynić się do uzdrowienia sytuacji.

Skóry wyprawne utrzymują się w cenie. Zbyt jest ograniczony ze względu na niepewną sytuację kredytową. Powściągliwość w doborze klienteli można zanotować jako objaw zdrowy, który umniejszy falę protestów.

Owoce i warzywa

Na rynku owoców dowozy znaczne. Truskawki zdrożały, gdyż kończą się już, natomiast ukazały się na rynku maliny ogrodowe oraz porzeczki, te ostatnie we wielkich ilościach. Notowano w Warszawie za 1 kg. w hurcie: truskawki I gat. prima 4,50, II gat. 3,00, podrzędne I gat. 3,50, II gat. 2,00, ananasowe i wybór 5,00, II gat. 4,00; poziomiali ogrodowe 3 — 3,50, leśne 2,75 — 3,00, czereśnie czarne I gat. 4,00, II gat. 3,00, blade różowe I gat. 3,50, II gat. 2,75, porzeczki czarne I gat. 3,00, porzeczki białe i czerwone I gat. 2,50, II gat. 1,50, agrest prima 3,50, II gat. 2,50 — 2,00, III gat. 1,80.

Rynek warzywny wykazuje tendencję zniżkową, dowozy znaczne, przy małych obrotach.

Materiały budowlane

Ruch budowlany bardzo słaby, sezon wiosenny należy uważać za stracony. Przemysłowcy spodziewają się ożywienia ruchu budowlanego w sezonie jesiennym. Za cenę płacono przy sprzedaży gotówkowej za 1000 sztuk loco budowa przeciętnie 105 do 110 zł. Zapasy cegły znaczne.

Na warszawskim rynku drzewa zupełnie zastój wskutek małego ożywienia ruchu budowlanego w bież. sezonie. Składy warszawskie posiadają bardzo duże zapasy wskutek małego zainteresowania. Na prowincji jest zainteresowanie materiałem drzewnym cokolwiek większe. Ceny na rynku krajowym pozostają bez zmiany, jednak zachodzą wypadki sprzedaży drzewa po cenach niższych od notowanych.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę lipca r. b. wykazuje wzrost zapasu złota o przeszło 500 tys. zł. do sumy 628,8 milionów złotych. Pieniądże i należności zagraniczne wzrosły o 1,6 mil. zł. (521,7 mil. zł.) Portfel wekslowy zmniejszył się o 31,3 mil. zł. (710 mil. zł.), również i pozyczki zastawowe zmniejszyły się o 4,8 mil. zł. (86,4 mil. zł.) Natychmiast płatne zobowiązania (488 mil. zł.) i obieg biletów bankowych (1.245,3 mil. zł.) łącznie zmniejszyły się o 32,6 mil. do sumy 1.733,4 mil. zł. Inne pozycje bez większych zmian.

(k) Zjazd delegatów Związku stowarzyszeń absolwentów szkół handlowych. Dnia 29 i 30 czerwca b. r. odbył się w Warszawie I doroczny zjazd delegatów Zrzeszenia absolwentów szkół handlowych. Na zjazd przybyli przedstawiciele środowisk prowincjonalnych z całej Polski. Pośród obradujących widzieliśmy delegatów Warszawy, Poznania, Bydgoszczy, Inowrocławia, Gniezna, Kalisza, Łodzi, Łomży, Mławy, Łucka, Białegostoku, Płocka, Tarnopola, Grudziądza, Torunia, Równego, Zgierza, Baranowicz, Włocławka i Milanówka. Do zarządu zostali wybrani pp.: Czesł. Wawer, prezes, Breda z Łodzi, Florian Kryszka z Poznania, wiceprezesowie: Borowski Feliks Dymerska, Szlubowski z Warszawy, Jan Różalski z Bydgoszczy. Zebraniu przewodniczył p. Fr. Kryszka z Poznania.

(k) Przemysł perfumeryjno-kosmetyczny w czerwcu b. r. Obróty w czerwcu były o ca. 15% słabsze od obrotów z czerwca r. ubiegł. Zatrudnienie jest słabe. Sytuacja gospodarcza bardzo ciężka. Liczne nadzory sądowe i upadłości nawet firm, które uchodziły za poważne, tamują i tak już nader słabe oferty. Horoskopy na przyszłość przedstawiają się niepomyślnie.

(k) Prasa amerykańska o projekcie nowej taryfy celnej. Prasa demokratyczna przychyliła się do zdania, że projekt nowej taryfy celnej zagraża poważnie handlowi zagranicznemu Stanów Zjednoczonych. „World” nowojorski zaznacza, że nigdy jeszcze projekt wprowadzenia w życie nowej taryfy celnej nie wywołał tak powszechnego protestu.

(k) W sprawie plantacji kminku. Idąc po linii samowystarczalności i zwiększenia naszego eksportu, należy zwrócić uwagę na rozwinięcie plantacji nasienia kminku. Mimo, iż kminek pojawia się u nas w kraju w stanie dzikim, w niektórych okolicach masowo, sprowadzamy ten produkt z zagranicy, przeważnie z Holandji, która uprawia kminek na dziesiątkach ha. Leży więc w interesie kraju, by ten produkt, który ma warunki naturalne rozwoju, był u nas uprawiany, tem więcej, że uprawa tegoż, jest łatwą i bardzo dochodową. Rolnicy zainteresowani tą sprawą, mogą uzyskać bliższe informacje w Związku Producentów roślin przemysłowo - leczniczych w Polsce Warszawa, Krakowskie Przedmieście 39, m. 2. — Uprawa kminku wymaga ziemi urodzajnej w kulturze, wilgotnej. Dobrze rośnie na ziemiach glinowatych, a także piaszczystych, lecz wilgotnych i dojrza nawiezionych. Gleba powinna posiadać wapno lubbyć wapnowaną. Położenie słoneczne. Zasiaw wiosną w zboża jare lub w lecie — w miesiącu lipcu do połowy sierpnia, po zbiorze zbóż lub wczesnych ziemniaków i t. p. Orka płytka, po okopowych wystarczy kultywator i broną. Siew rzędowy w odległości 25—30 cm. Ilość nasienia na morgę (pół ha) 6 do 8 kg. Po wzejściu nasion motykowanie, przed zimą jedno lub dwukrotne. Wiosną lekkie obsypanie roślin. Zbiór w początku lipca r. p. Wydajność 500—700 kg z morga, cena sprzedażna od 1,50 do 2,20 zł za kg.

Z ZAGRANICY

(z) Pertraktacje o centralny bank kredytu długoterminowego — przerwane. Od dłuższego czasu prowadzone były rokowania z kapitalistami francuskimi w sprawie utworzenia centralnego banku dla emisji obligacji kredytu długoterminowego. Obecnie, jak donosi jedno z pism polskich pertraktacje te utknęły na martwym punkcie. Przyczyną tego są trudności na francuskim rynku pieniężnym, wynikające ze spłaty szeregu zagranicznych długów francuskich, przypadającej w dniu 1 sierpnia r. b.

(z) Walka z bezrobociem w Anglii. — Minister Thomas bada obecnie plan budowy kolei podziemnej w Londynie, przeznaczonej dla przewożenia towarów. Przy budowie tej 60.000 osób znalazłoby pracę na przeciąg co najmniej 4-6 lat. Wicehrabia Elibank, który przedstawił powyższy plan oświadczył, że oblicza koszty budowy na 40 milionów f. szt. i że kapitał ten znajduje się do natychmiastowego dyspozycji. Kolej podziemna ma być długości około 75 mil i posiadać 54 stacje. Będzie ona łączyła poszczególne dworce z wielkimi magazynami w Westend.

(z) Koncesje amerykańskie w Sowdepjl. W ostatnim czasie Najwyższa Izba Ekonomiczna w Moskwie zawarła umowy koncesyjne z szeregiem przedsiębiorstw amerykańskich, pragnąc w ten sposób utworzyć drogę do uznanja Sowietów przez Stany Zjednoczone. Na pierwszy plan wybija się koncesja, udzielona Fordowi, który zamierza budować w Rosji po 100.000 samochodów rocznie. Budowę wielkiej elektrowni na Ukrainie powierzono przedsiębiorstwu Cooper Company z New-Yorku, Stuart James and Co o uzyskała poważne koncesje w Zagłębiu Donieckim i na Uralu, przedsiębiorstwo Albert Kahn z Detroit otrzymało koncesję na dostawę 40.000 traktorów rocznie, Mc. Cormick Company z New-Yorku otrzymała budowę wielkiej piekarni mechanicznej w Moskwie, Arthur Davs z San Francisco otrzymał koncesję na osuszanie wielkich terenów w Azji, wreszcie Longacre Engineering and Construction Co o powierzono budowę paruset domów mieszkalnych w Moskwie.

(z) Nowe sowieckie linje kolejowe. W roku bieżącym przeprowadzona ma być budowa nowych linii kolejowych długości 1.900 klm. Poza tem komisariat ludowy komunikacji zamierza rozpocząć w r. 1929/30 budowę nowych linii o ogólnej długości 4.950 klm., z których 1.350 klm. ma być oddanych do użytku w roku przyszłym. Na rok przyszły przewidziana jest na cel budowy nowych linii kolejowych suma 295 mil. rubli.

(z) Międzynarodowe Targi w Lublanie. W czasie od 30. V. do 9. VI. 1929 odbyły się międzynarodowe targi w Lublanie, które wykazały rezultaty lepsze niż w latach ubiegłych. W targach wzięło udział 734 wystawców, w tem 215 zagranicznych. Rozwój targów lublańskich wskazuje, że Lublana jako centrum handlowe i przemysłowe zajmuje coraz ważniejsze miejsce gospodarce wśród miast jugosłowiańskich. Teren targów obejmujący 40.000 m² podzielony został na 20 grup według wystawianych towarów, a wystawiane były maszyny, elektromotory, radio, narzędzia rolnicze, samochody, meble, papier, kosmetyka, tekstyla, skóry, przemysł chemiczny, galanteria. Z 734 wystawców na przemysł przypada 547, a handel 187.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR SZKOLNY NA P. W. K. SKOŃCZYŁ PIERWSZY SEZON

Z dniem dzisiejszym kończy Teatr Szkolny na P. W. K. swój pierwszy, tak udatny sezon, o którego przebiegu informowaliśmy czytelników szczegółowo, podnosząc ciekawe sztuki i pełne zapału ich wykonania przez młodocianych aktorów, którzy często są także autorami wystawianych utworów, gdy np. idzie o obrazki krajoznawcze, ludoznawcze i regionalne.

Zaczął Teatr Szkolny swoje przedstawienia dnia 17 maja i w tym czasie dał ich 68, z udziałem 38 zespołów uczniowskich. Z repertuaru literackiego klasycznego pokazano inscenizacje dzieł: Homera, Eurypidesa, Arystofanesa i Terentiusa; z repertuaru literackiego polskiego: J. Kochanowskiego, J. Jurkowskiego, A. Mickiewicza, C. Norwida, H. Sienkiewicza, St. Żeromskiego, K. P. Tetmajera. Kilkakrotnie — jak już była mowa — autorami sztuk byli uczniowie czy uczennice. Kilka popisów było owocem pracy zbiorowej. Najobficiej przedstawia się dział regionalny, zasilony współpracą wiz. Cierniaka i ks. Skierkowskiego. Dochodziły w nim do głosu kolejno: Wielkopolska, Krakowskie, Mazowsze, Kurpie, Sandomierskie, Kujawy, Kieleckie, Wołyń, Wileńszczyzna, Radomskie, Tarnopolskie, Podhale, aby popisać się weselem, dożynkami, czy inscenizacją jakichś innych, mniej barwnych i ciekawych, obrzędów i zwyczajów. W Teatrze Szkolnym mieliśmy świetny przegląd pieśni, tańca i zabaw ludowych poszczególnych regionów Polski. Uzupełni Teatr Szkolny tę pieśń o ziemi naszej w nowym, w śniowym sezonie, zapraszając na swą scenę zespoły z Pomorza i Śląska.

Praca Teatru Szkolnego spotkała się z żywym zainteresowaniem i uznaniem starszego społeczeństwa, szczególnie wychowawców, cieszyła się też wielką wziętością wśród młodzieży. Przez widowie Teatru Szkolnego przesunęło się w ciągu pierwszego sezonu zgórą 20 000 młodzieży, powodzeniem cieszyły się przedewszystkiem barwne wesela regionalne. We wrześniu da Teatr Szkolny na P. W. K. ogółem 25 przedstawień, aby po tym drugim i ostatnim sezonie, złączonym z Powszechną Wystawą, przetrworzyć się w stały Teatr Szkolny Okr. Szkolnego Poznańskiego. Powstanie tej nowej instytucji jest objawem wysoce dodatnim, cieszyć się trzeba, że po Wystawie zostanie taka pożyteczna i miła pamiątka.

NAUKA

Historja wyzwolenia Wilna i Ziemi Wileńskiej. Z Wilna piszą nam: Po założeniu w Poznaniu Tow. dla zbadania dziejów Powstania Wielkopolskiego i we Lwowie — dla badań wyzwolenia m. Lwowa i Województwa, — przysłała kolejna Wilno. Zostało założone Towarzystwo Badania Historji Wyzwolenia Wilna i Ziemi Wileńskiej. Do Komitetu Organizacyjnego weszli pp.: sen. Abramowicz, gen. Dąb-Biernacki, dr. Dobaczewski, mec. Engiel, K. Kościakowski, por. Kowalkowski, St. Mackiewicz, Markiewicz i prof. Ruszczyk. Następnym Towarzystwem o podobnym charakterze ma być założone na Śląsku dla opracowania historji powstań śląskich. (wn)

Nominacje profesorów na Uniwersytecie Poznańskim. Prezydent Rzeczypospolitej mianował dr. Edwarda Klicha prof. nadzwyczajnym języka polskiego, zaś dra Zygmunta Pietruszczyńskiego, prof. zwyczajnym uprawy roli i roślin.

SLAWISTYKA

Kochanowski po czesku. P. E. Chalupny przełożył na czeski „Treny” Jana Kochanowskiego. Jest to duża zasługa. Zbliża się rok, który zgrupował w Krakowie uczonych polskich pod hasłem holdu dla wielkiego renesansowego pieśniarza. Odezwiw się ten rok i w krajach słowiańskich, z których Czechi są nam tak bliskie w terażniejszości, jak były w przeszłości. Przekład Chalupnego jest wierny i poetyczny. Dostojny ton, jakim brzmi liryka żałobna Jana z Czarnolasu, nie został w niczem naruszony. Jest nawet osobny urok w tym starym języku, na który przełożył tłumacz „Treny”. Nic w tem dziwnego, skoro w średniowieczu uważano czeskie i polskie za jeden i ten sam język. Każdy oświecony Polak z przyjemnością przeczyta pyszną transkrypcję wierszy, nad które niema przed Mickiewiczem nic dostojniejszego zarówno w Polsce, jak w Czechach. (T. Gr.)

MUZYKA

Wznowienie „Goplany”. Z Warszawy piszą nam: W Festiwalu muzyki polskiej, urządzonym przez Teatr Wielki w Warszawie, przysłała kolejna „Goplana”, operę Żeleńskiego. Rolę tytułową śpiewała p. Bandrowska-Turska, Balladyne — p. Wermińska, Kirhora — p. Dygas, Alinę — p. Monkiewiczówna, Makę — p. Jarożówna. Resztę obsady stanowili pp. Janowski, Palewicz, Orłowska, Skonieczna. Przy pulpicie zasiadł p. Dołycki. (mw)

OCHRONA ZABYTKÓW

Zabytki historyczne w Ostrogu. W cyklu „Znasz li ten kraj?” znajdujemy w „Tęczy” artykuł p. A. Czekalskiego o starożytnej rezydencji książąt Ostrogskich — Ostrogu. Autor podaje szkic historyczny miasteczka, którego początkowe dzieje giną w pomroce wieków, i opisuje zabytki znajdujące się w Ostrogu. Artykuł ozdobiony jest zdjęciami ocalałych zabytków, jak: ruiny zamku ks. ks. Ostrogskich, ruiny baszt dawnego muru obronnego i innemi w byłym zamku. Kościół farny w Ostrogu jest zabytkiem z r. 1450. W wielkim ołtarzu jest uważany za cudowny wizerunek Chrystusa na krzyżu, snycerskiej roboty.

POZNAŃSKI CHÓR KATEDRALNY WYSTĄPIŁ W PRADZE CZESKIEJ

Z Pragi piszą nam:

Poza akademią polską, urządzoną na jeździe ku czci św. Wacława w Pradze, wystąpił tam poznański chór katedralny z osobnym własnym koncertem. Koncert odbył się pod dyrykcją ks. dr. Gieburowskiego w wspaniałej, idealnie akustycznej sali Smetany, w domu reprezentacyjnym miasta Pragi. Na program składały się klasyczne utwory religijne, a cappella szkoły polskiej, rzymskiej i hiszpańskiej. Przedewszystkiem chodziło o to, ażeby zaprodukować świetne utwory właśnie szkoły polskiej ze złotej epoki wieku XVI i XVII. Nigdy może jeszcze nie słyszano przepięknych dzieł wielkich kompozytorów naszych z ery Zygmuntońskiej na estradzie obcej. Teraz rozebrzmiały zagranicą wzniosłe harmonje Szamotułski, Gomołków, Zielińskich, Gorczyckich a to w interpretacji i wykonaniu poznańskiego chóru katedralnego, który zapoznał obcych ze wspaniałą kulturą muzyczną polskiej przeszłości.

Krytyka wyraziła się z najwyższym uznaniem tak o wysokiej wartości artystycznej utworów samych, jak o produkcjach chórowych, zwróciła uwagę na znakomitą technikę głosową chóru chłopięcego i męskiego oraz na brawurowe wykonanie i artystyczną interpretację poszczególnych utworów, zaznaczając, że poznański chór katedralny śmiało może urządzać wycieczki koncertowe zagranicę.

W koncercie wziął udział p. Feliks Nowowiejski, który na wspaniałych organach sali Smetany odegrał po wirtuozowsku własny utwór: sonatę organową op. 45, nr. 3. Licznie zebrana publiczność zgłowała entuzjastyczne przyjęcie dyrygentowi chóru, ks. dr. Gieburowskiemu i p. Nowowiejskiemu. Na koncert przybyli m. in. minister oświaty dr. Szramek oraz poseł polski dr. Grzybowski.

PISMA NADESŁANE

„Tęcza” Nr. 28. Ilustrowane pismo tygodniowe. Treść: „Od Redakcji”. — J. Kołodziejczyk. „Polskie Towarzystwo Krajoznawcze”. — Senex. „Wśród przemian”. — A. G. „O autorstwie Szekspira”. — St. Wasylewski. „Jen. Bem w Basiołowie w r. 1821”. — „Pieśń baterji Bema w r. 31”. — J. Poradowski. „Tajemnice Rzymu”. — „Znasz li ten kraj?” A. Czekalski. „Ostróg”. — F. Kotowski. „Pod równikiem: Singapur i Malaje”. — S. W. „Przemysł chemiczny - kosmetyczny na P. W. K. — Jog. „Gdy Kasia i Kuba zajmą się sportem...”. — „Światłocienie” — Zycie teatralne. — Z wystaw. — B. Raczynski. „U wód”. — Wśród książek. — Kronika. — Świat wczoraj, dzisiaj, jutro. — Z. Kisielewski. „Doktor Paweł”. — J. Meissner. „Szkoła Orłat”. — T. Łopalewski. „Opowieść o skrzypku Panajezusowym”. — Dr. M. Arend. „Praktyczne lekcje języka angielskiego”. — Rozrywki umysłowe. Okładka Z. Kamińskiego.

„Sprawy narodowościowe” Nr. 2. Czasopismo poświęcone badaniu spraw narodowościowych. Treść numeru Tadeusz Katelbach „Sprawa procedury mniejszościowej Ligii Narodów”. — M. Feliński. „Organizacja i rozwój spółdzielczości ukraińskiej w Polsce”. — Dr. Wacław Junosza. „Statystyka ludności polskiej w Niemczech”. — „Mniejszość niemiecka w Czechosłowacji” — Kronika.

CO PISAŁ KASPROWICZ I CO O NIM PISANO

Bibliofilska bibliografja — Źródła wiedzy — Wielka scheda — Najmniej ośm tomów poezyj — Przekładów 106 — Razem około 20 tomów Kasprowicza — Kto by to wydał? — Zadanie Funduszu kultury i sztuki — Na razie pokiosie — Jakże przekłady? — Z uzupełnień

Czwartemu zjazdowi bibliofilów w Poznaniu złożono na pamiątkę pięknie wydaną książkę Kazimierza Czachowskiego p. t. „Jan Kasprowic. Próba bibliografji” (Kraków 1929. Tow. Miłośników Książki S. 63). Miłośnicy Książki wydali ją w 450 egzemplarzach numerowanych, drukiem sławnej drukarni Anczyca, na pięknym papierze. Nas interesuje treść, ale czy to słychane, żeby pisać w dzienniku o bibliografji?

Trzeba pisać, bo w bibliografji jest źródło wiedzy o zjawisku literackim. Dowiadujemy się od Czachowskiego, co Kasprowic napisał w życiu i co o nim napisali inni. A kogoż może to pytanie interesować serdeczniej, niż czytelników w Wielkopolsce?

Układ pracy Czachowskiego jest prosty i bardzo przejrzysty. Rzecz składa się z dwu części: 1) spis tego co napisał Kasprowic i 2) spis tego, co pisano o Kasprowiczu. Część pierwsza rozpada się na działy: 1) Utwory poetyckie, 2) Przekłady, 3) Przemówienia, 4) Studja literackie, 5) publicystyka. A część druga ma trzy działy: 1) Monografie specjalnie Kasprowiczo-wi poświęcone, 2) Studja wydane przez autorów między innymi pracami w książkach i 3) artykuły w czasopiśmie. Oto wszystko.

Jak te przegródki są wypełnione, jaka wartość roboty? Zgóry trzeba powiedzieć, że praca jest piękna i pożyteczna. Cóż to za przysługa dla tych, którzy przystąpiłby chcieli do studjów nad Kasprowiczem! Cały aparat mają gotowy.

Z części pierwszej wylania się wielka scheda pisarska, dająca pojęcie dopiero w tem obliczeniu statystycznym, jak wielki był wysiłek pracy Kasprowicza. Uprzytomnijmy sobie, że wydane w 1912 sześć dużych tomów jego poezji nie stanowią całości, wyszło bowiem potem pięć tomów utworów. Nadto p. Czachowski odnalazł w czasopiśmie jeszcze 27 utworów poetyckich, nie uwzględnionych w żadnym wydaniu. Można z tego zrobić tom. Conajmniej więc mielibyśmy ośm dużych tomów samych poezyj oryginalnych.

W dziale przekładów znajduje się 89 dzieł obcych, przełożonych i wydanych osobno przez Kasprowicza. Ponadto w czasopiśmie nigdzie niewydanych 17 utworów.

Przemówień Kasprowicza publicznych i publikowanych znalazło się 12. Studjów literackich Czachowski wymienia 16, oprócz odczytów i wykładów uniwersyteckich, które mają być wydane w opracowaniu prof. Wł. Tarnawskiego. Niema też w tym spisie sprawozdań teatralnych Kasprowicza, które pisywał we Lwowie w latach 1897—1905, i paru opracowań.

W dziale prac publicystycznych bibliografja, wymienia parę broszur, trzy przedmowy do cudzych książek, szereg artykułów.

Wszystko to zebrane razem dałoby około 20 tomów dwudziesto-arkuszowych. Czy zdobędziemy się, i kiedy, na wydanie kompletu pism Kasprowicza? Nie widzę księgarza, któryby się tego podjął. Sądzę, że obecnie mógłby wziąć na siebie to zadanie Fundusz kulturalny, pozostający pod opieką prezydium ministrów, ściślej biorąc dyr. St. Michalskiego. Fundusz nie poniósłby uszczerbku, bo wydanie, acz powoli, rozeszłoby się doskonale. Czego mógłby się podjąć księgarz narazie — to wydania pokiosia Kasprowicza w ten sposób, jak to zrobił dla Żeromskiego wydawca Mostkiewicz. Niedostępnym w takich poszukiwaniach i ścisłości wydawniczej Wacław Borowy mógłby wzorem być dla p. Czachowskiego, gdyby się tego podjął. Przynajmniej oryginalne poezje i przemówienia, a w osobnym tomie szkice literackie — to byłoby wydanie i niekosztowne i rentowne.

Czego brak w bibliografji Czachowskiego? Wielu rzeczy, do których sam autor się przynajmniej. Dał przecież w tytule określenie pracy swojej, jako „próby”. Brak wykazu przekładów dzieł Kasprowicza na obce języki, a są wydania niemieckie, włoskie, rosyjskie, bułgarskie. Nie objął nawet w dziale pierwszym całości, skoro nie

dał wykazu pierwodruków każdego utworu po czasopiśmie. Powołał się jedynie na pracę już dokonaną przez Ludwika Bernackiego w I. tomie „Dzieł poetyckich”. Oczywiście robota taka potroiłaby objętość wykazu. Przy nowem wydaniu dzieł należałoby te obie bibliografie złączyć i uzupełnić.

Braki widoczne są na oko zwłaszcza w części drugiej pracy Czachowskiego. Przedewszystkiem doprowadził spisy literatury o Kasprowiczu do r. 1926, odsyłając poszukiwaczy do „Ruchu Literackiego”, który doskonale każdą nową pozycję rejestruje.

Nie mógłbym się podjąć uzupełnienia braków, nie zajmowałem się bowiem bibliografją Kasprowicza umyślnie. Uzupełnię ją tylko tem, co mam pod ręką. Przedewszystkiem co do T. T. Jeża, który wprowadzał w świat Kasprowicza. Zanim pierwszy zbiorek poety z przedmową Jeża doszedł do Warszawy, Jeż w jednym z listów swoich do „Głosu” (miał tam swoją rubrykę „Z niwy literackiej swojej i obcej”) pisał obszernie zarówno o tych poezjach jak i o swojej przedmowie. Była to w prasie pierwsza wiadomość o Kasprowiczu i zapowiedź jego wielkiej przyszłości. Ważny ten artykuł ukazał się w nr. 4 „Głosu” z 26 stycznia 1889 r. A bezpośrednio po tym artykule następuje poemat Kasprowicza p. t. „Z polskiej flory (ze śląskiej ziemi). Niezapominajki”. W nr. 3 zamieszczono z teje serji „Rumianek pospolity”.

Należałoby dodać jako przyczynek do życiorysu poety i publicysty artykuł z „Gazety Warszawskiej” z 7 i 8 czerwca 1920 r. (nr. 153 i 154), podpisany M. T. (Mieczysław Trajdos) p. t. „Szansa plebiscytowe. Wywiad z Janem Kasprowiczem”. Jak wiado mo Kasprowic na prośbę rządu polskiego podjął się propagandy na Śląsku wraz z Żeromskim i Wł. Kozickim.

O „Chwilach” był w „Czasie” nr. 474 z 17 października 1911 r. odcinek, podpisany Quis.

W „Słowie Polskiem” nr. 219 z 11 sierpnia 1926 było jedno „Ze wspomnień o J. K.”, podpisane M (arceli) Prószyński.

W dodatku literackim do „Dziennika Wileńskiego” nr. 11 z 15 sierpnia 1926 — artykuł St. Cywińskiego p. t. „Poeta-chłop-Wielkopolanin”.

W „Słowie Pomorskiem” (Toruń) nr. 180 z 8 sierpnia 1926 artykuł „Jan Kasprowic pod Tatrami” podpisany St (efan) S (acha).

Z tego, co ja sam pisałem o Kasprowiczu, upomniałbym się o drobniaki następujące:

Przedmowa w formie listu do tłumaczki w bułgarskim wydaniu hymnów w przekładzie Dory Gabe-Peszew: „Himni” (Sofja 1924).

Artykuł w „Rivista di literature slave” Rzym, czerwiec 1926.

„Reymont i Kasprowic” w kalendarzu „Zorzy” na r. 1927 — Warszawa, s. 64—70 (z ilustr.).

„Trzy mogiły (Kasprowic — Reymont — Żeromski)” w kalendarzu „Gazety Warszawskiej” na r. 1927 r., s. 61—66 (z ilustr.).

Oby pełna bibliografja przy pełnem wydaniu dzieł Kasprowicza ukazała się jak najprędzej! Czachowski swoją pracą potrzebę tę przypomina i wykonanie ułatwia.

Warszawa.

Zygmunt Wasilewski.

KSIĄŻKI NADESŁANE

Mieczysław Małecki: „Cakawizm. Z uwzględnieniem zjawisk podobnych” Kraków 1929. Polska Akademia Umiejętności.

Antonina Obrębska: „Stry, wuj swak” w dialektach i historii języka polskiego”. Kraków 1929. Polska Akademia Umiejętności.

„Sprawozdanie Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy” Bydgoszcz 1929.

Académie de droit international. „Cours de 1928. Rapport de Curatorium.” Paris 1928. Imprimerie Chaix.

„Biuletyn II Zjazdu Chemików Polskich w Poznaniu” Poznań 1929. Odbitka z roczn. „Przemysłu Chemicznego”.

Dr. Roger Battaglia: „Państwo a karatele koncerty i trusty” Warszawa. 1929. Wydawnictwo Izby Handlowo-Przemysłowej w Warszawie.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Maszyny i narzędzia rolnicze

Na przebogatej wogóle ilościowo i jakościowo wystawie rolniczej niewspółmiernie ubogo wypadł rolniczy inwentarz martwy w maszynach i narzędziach. W stosunku do tego, co kraj rolniczo produkuje i co tak wspaniale przedstawił, zastosowuje daleko więcej i różnorodniejsze maszyny, niż pokaz rodzinnego przemysłu w tym dziale wyraża. To jednak, co widzimy, czyni w części zadość zapotrzebowaniu kraju i spełnia swe zadanie zadowalająco.

Przedewszystkiem z okazów pługów sprzężajowych na stoiskach Zjednoczenia Polskich Fabryk maszyn i narzędzi rolniczych (Zakłady w Bliżynach, w Sierpcach, oraz W. Moritz w Lublinie, Reprezentant F. Suchanek i S-ka w Poznaniu), „Unii” (w Grudziądzu i w Chełmnie), oraz J. Sucheniego (w Gidlach) mogą rolnicy dobrać sobie wszelkie rodzaje zespołów, tańsze, lepsze, albo droższe, a z ułatwioną obsługą, względnie prędzej i głębiej orkę wykonujące. Wyroby te niczem nie ustępują zagranicznym i odnośnie wytwórnie mogłyby ilościowo dla Polski wystarczyć tak, że zbędne byłoby sprowadzanie obcych pługów sprzężajowych. Nawet do garniturów pługów parowych przedstawia Centrala Pługów parowych w Poznaniu przeciwważny pięcioskibowiec z doskonale podanymi podskibnikami. Tylko brak zupełnie zespołów płużnych za ciągowkami motorowymi, które w znacznej ilości już do kraju sprowadzone muszą zastosowywać także obce narzędzia.

Z okazów innych narzędzi do uprawy roli, jakoto bron, spulchniaczy, wałków, ugniataczy podskibia i włók, to jakkolwiek nie widzimy wszystkich używanych rodzajów i wielkości takich sprzężajowych narzędzi, jednak ogólne i normalne zapotrzebowanie krajowe może być pokryte w znacznej części, względnie mogą łatwo je dopełnić wymienione wyżej wytwórnie, oraz fabryki: Głogowski i Syn w Inowrocławiu i w Brodnicy (właśc. i reprez. inż. Leon Czarliński w Poznaniu), Leon Czarliński, T. A. w Ostrowie - Kropie, M. Wolski S. A. w Lublinie, H. Cegielski, T. A. w Poznaniu (reprez. Związkowa Centrala Maszyn w Poznaniu) i St. Malinowski w Śremie, a w tego rodzaju narzędziach, zastosowywanych przy używaniu garniturów pługów parowych Centrala pługów parowych.

Nadzwyczaj licznie zgromadzone są kieraty, od najmniejszych do największych. Do wyżej wymienionych fabryk dołączają się jeszcze M. S. Sarna w Płocku, „Kraj” (dawn. Alf. Vaedtke) w Kutnie oraz Suchedniowska Fabryka Odlewów i Huta Ludwików S. A. w Kielcach, które wystawiają okazy kieratów dzwonowych i pałkowatych. Widocznie znaczne zapotrzebowanie kieratów nie świadczy o wysokim poziomie wymagań rolników polskich, tembardziej, że wszystkie te starodawne konstrukcje pracują z małą sprawnością i męczą konie.

W wielu wypadkach daleko ekonomiczniejszą pracę dawałyby małe motorki wybuchowe, które jednak w Polsce dopiero zaczynamy wyrabiać, jak to okazuje model 3 i pół konnego motoru ropowego „Perkun” (w Warszawie), 6-konnego ropowego z fabryki Motor Polski T. A. w Żninie i 5-konnego nafłowego z wytwórni M. Wolski.

Znowu w młocarniach różnej wielkości i różnego typu, odręcznie napędzanych poprzez kieratową i motorową do największych parowych moglibyśmy sprostać zapotrzebowaniu rolników polskich, gdyby się udało w niektórych jeszcze wytwórniach obniżyć ceny przez masową produkcję. Masowa jednak produkcja młocarń wymaga inwestycji zapasów drzewa i znacznego kapitału obrotowego, na co trudno nam jeszcze zdobyć środki. Ciekawe i nowe u nas są okazy motorowych młocarń szeroko-młotnych i normalnych Zjednoczenia (W. Moritz), Sarny, Braci Borzych w Międzybóżu, „Kraju”, Wolskiego, Cegielskiego oraz Motoru Polskiego w Żninie. Imponują olbrzymi parowych młocarń z fabryki Cegielskiego napędzane w tej samej fabryce wytwarzanymi doskonałymi lokomobilami parowymi. Uzupełnienia do wielkich młocarń w postaci stertników i dmuchawek do plew i zgoniu znajdujemy tylko w nielicznych okazach u kilku firm, a części zamienne do rozpowszechnionych zagranicznych wielkich młocarń u firmy Głogowski i Syn. Pras do słomy natomiast niema zupełnie.

W dziale siewników rzędowych wiele jest jeszcze braków, chociaż fabryka H. Cegielski wyrabia siewniki „Polonia” z systemem kółek wysiewnych, „Unia” z systemem trybikowym i z prostym wygartującym „Turbinia”, a fabryka Nitsche i S-ka w Poznaniu z systemem Dehne. Budowę siewników do nawozów sztucznych dopiero rozpoczynamy systemem „Westfalia” przez „Unię”, systemem wałka motylkowego pod nazwą „Matador” z fabryki A. Jezierski w Czempiniu, systemem wałka szczotkowego pod nazwą „Satra” z fabryki L. Czarlińskiego w Ostrowie - Kropie oraz systemem szyn poprzecznie poruszanych maszyną, budującą nadzieję na najrównomierniejszy wysiew, pod nazwą „Elite” z fabryki Nitsche i Ska.

Zwykłych młotków do czyszczenia zboża i wialni do gałkowania ziarna spotykamy dosyć na kilku stoiskach, ale ilościowo produkcje krajowych wytwórni nie zaspokajają rynku wewnętrznego. Tryjerów nie wyrabiamy zupełnie, co się tłumaczy niekulturalnie małym zapotrzebowaniem i specjalnością wyrobu płaszczy tryjerowskich.

Z wielkich nowoczesnych czyszczalni, tak pożytecznych dla producentów nasiennych i zrzeszeń rolniczych widzimy pierwszy model wyrobu Młynotwórni w Rogoźnie.

Sieczkarnie toporowe i bębnowe przedstawia kilka firm w wielkościach małych i średnich, a z większych spotykamy jedną na stoisku Związkowej Centrali oraz jedną przewozową i z wdmuchiawcem u Głogowskiego. Także i te maszyny mogłyby zająć w pełni pol-

ski rynek, gdyby szukano tylko wyrobów krajowych.

Maszyn żniwnych niema zupełnie, najwyżej można znaleźć części zamienne i kosy własnej produkcji, a do zgrabiania siana wyrabiają grabie konne „Unia” i H. Cegielski. Licznie prezentują się kopaczki do ziemniaków różnych systemów, wyrobu „Unii”, Cegielskiego, Braci Malak w Żninie i Nitschego. Do wypielaczy współmiernych z nowoczesnymi zagranicznymi wyrobami zaliczyć można „Koronę” i „Nową Koronę” Nitschego, a godnym uwagi jest beczkowiec z fabryki Piotra Szwarca w Lublińcu do rozlewania gnojówki systemem Plath'a rzędowo przez rurki z gęsiemi stópkami pod powierzchnię roli z powstającymi rzędowymi zasiewami.

Niewiele śrutowników spotyka się na stoisku fabryki H. Mühsam, S. A. we Włocławku i u Nitschego, a parniki do ziemniaków wystawili R. Liska z Wągrowca i W. Schütz z Rogoźna.

Z kilku ciekawych nowości wyróżnić należy — poza wspomnianymi — bronę obrotową „Cyklon” i 3-nożowy przewietrzacz okopowych z fabryki „Unia”, oraz nastawialną odkładnicę względem swego lemiesza, zależnie od stanu wilgotności roli z fabryki Sucheniego.

Nad stoiskami maszyn rolniczych sterczy wysoka wieża żelazna z 5-skrzydłowym wiatrakiem do pompowania wody z wytwórni „Inofama” w Inowrocławiu.

Ciekawym jeszcze jest żelazno - betonowy silos, zbudowany obok pawilonu wzorowego gospodarstwa hodowlanego przez firmę Silbet w Warszawie.

Bardzo zatem skromnie przedstawia się dział krajowych maszyn i narzędzi rolniczych na P. W. K., ale przedstawione okazy i obecny stan ich miejsc pro-

dukcji pozwala przypuszczać, że rozwój ich jest możliwy, skoro nastanie w Polsce normalniejsza konjunktura kapitalistyczna i właściwe nastawienie gospodarki państwowej na popieranie i wzmożenie produkcji rolnej w wszelkich jej przejawach w tak rolniczym kraju, jakim jest Polska.

Dr. inż. T. Świeżawski.

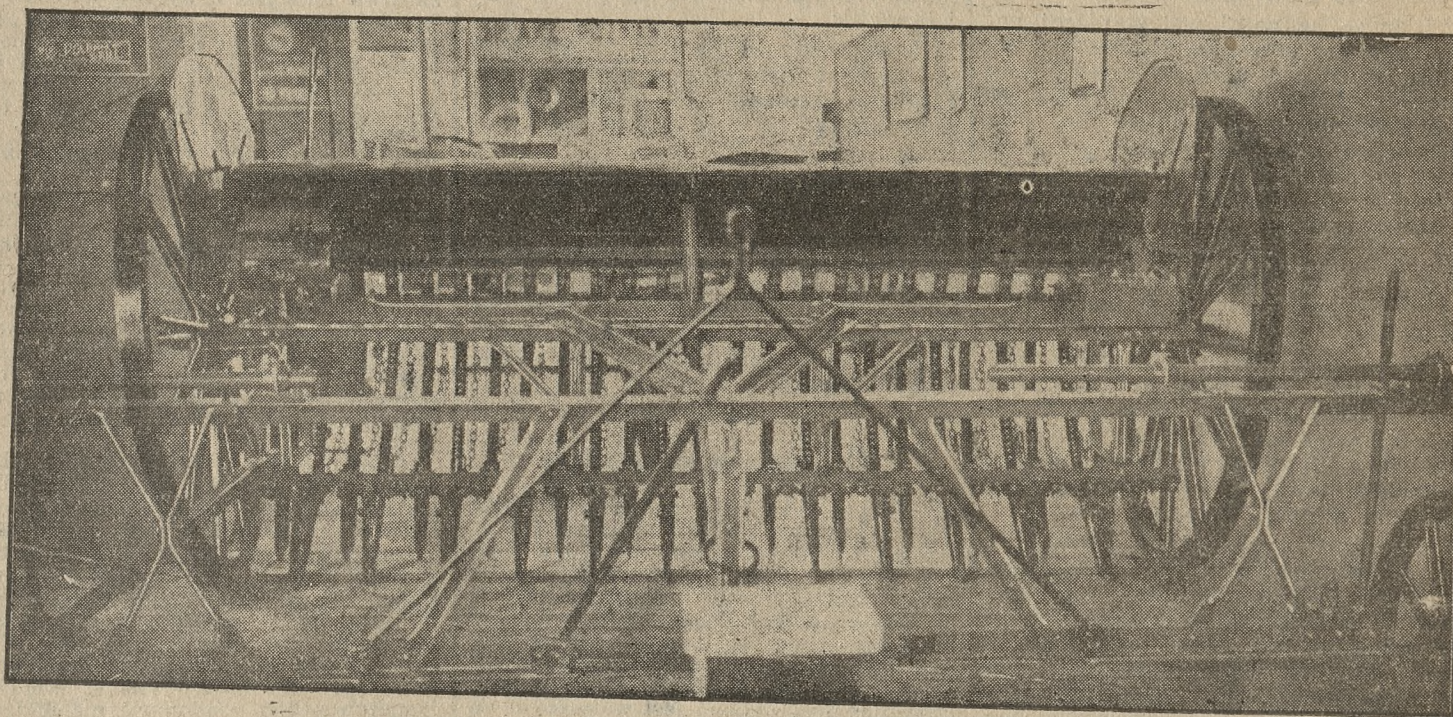
Wycieczka dziennikarzy szwajcarskich

W skład przybyłej dzisiaj rano do Poznania wycieczki przedstawicieli prasy szwajcarskiej wchodzi następujące osoby: dr. H. Kloetzli (Neue Zürcher Ztg.), pani Florentine (La Suisse), dr. Petersmand (Basler Nachrichten), Maur (Vaterland, Lucerna), Aebly (Schweizer N. Ztg.) i M. John Perrier (Presse Moyenne).

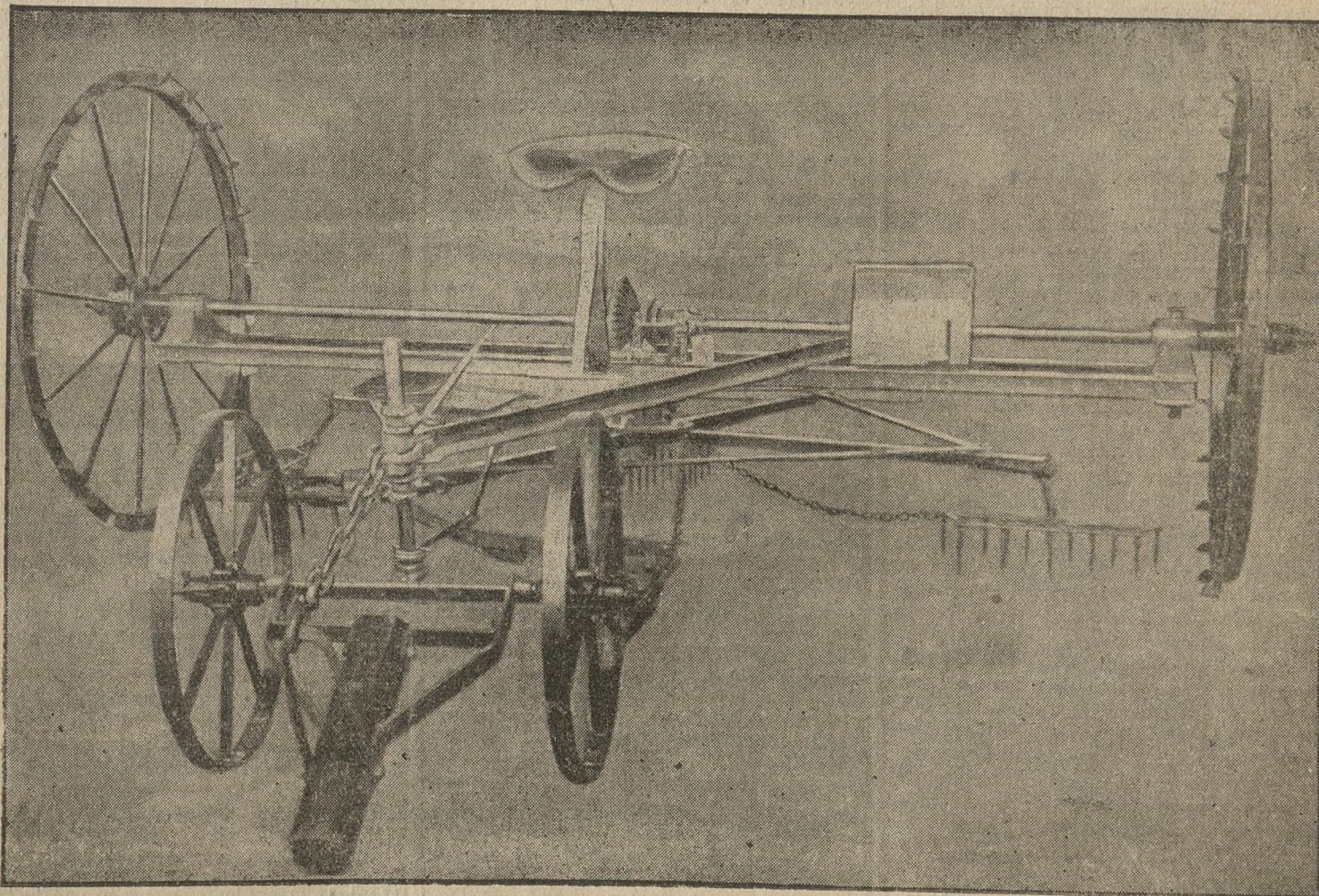
Wycieczce towarzyszy z ramienia poselstwa polskiego w Bernie p. dr. Bronarski.

Delegacje porozumienia prasowego na wystawie

Dziś rano o godz. 10 zastępca gen. dyr. P. W. K. p. Belza Ostrowski powitał w westybulu reprezentacyjnym delegatów, przybyłych na konferencję polsko - czechosłowackiego porozumienia prasowego. Odpowiedział senator Pichl, przedstawiciel „Czeskiego Słowa”, poczem zwiedzono do południa teren „A”, pawilon ministerstwa poczt i telegrafów, oraz wystawę komunikacyjną.

Siewnik rzędowy „Polonia”; konstrukcja i wyrób H. Cegielski, S. A. Poznań.

Brona rotacyjna, polski wynalazek; wyrób „Unii” w Grudziądzu.

Wynik obrad i zamknięcie Kongresu Krajoznawczego w Poznaniu

Dnia 13 lipca po południu odbyło się II Plenarne Zebranie Kongresu pod przewodnictwem p. dr. Macieszy. W ciągu obrad wyłoniono specjalną komisję, która przygotowała na plenum odpowiednio wnioski i opracowane zagadnienia programowe. Przedmiotem obrad Kongresu były sprawy związane niepodzielnie z rozwojem gospodarczym i kulturalnym Polski, to też z temi zagadnieniami winny się zapoznać sfery zarówno rządowe, samorządowe jak wreszcie całe społeczeństwo. Główne wytyczne wniosków przedstawił p. prez. Patkowski, generalny sekretarz Kongresu.

Jako pierwszy cel P. T. Kr. — Touring Klub obrało sobie wydanie nowego słownika geograficznego, a to po przeprowadzeniu ankiety pomiędzy polskimi uczonymi co do techniki i metody opracowania tego słownika. Równocześnie P. T. Kr. zajmie się wydawnictwem bibliografii krajoznawczej na podstawie materiału opracowanego przez s. p. prof. Maliszewskiego oraz historii polskiego ruchu krajoznawczego, napisanej przez p. dr. Olszewicza.

Wśród dalszych zadań o pierwszorzędnej wagi wysunęły się kwestie wydawnictw jak najliczniejszych monografii krajoznawczych oraz przewodników. Do pierwszej pracy weźmie się jak najprędzej ogół, stwarzając przy poszczególnych oddziałach P. T. Kr. specjalne komisje doradcze, które będą służyły pracownikom odp. schematami, bibliografią i materiałem technicznym. Drugą pracę wykona się przez utworzenie ośrodka, który zespoli wysiłki wszystkich najwybitniejszych fachowców dla stworzenia prawdziwie współczesnego i polskiego typu przewodnika.

Idąc za cennymi wskazaniem naczelnego konserwatora p. Jerzego Remera, P. T. Kr. podejmie energiczną akcję w kierunku organizowania w poszczególnych ośrodkach muzeum regionalnego, w tych jednak poczynaniach konieczna jest współpraca finansowa samorządów.

W obrębie poszczególnych oddziałów P. T. Kr. wysunie się postulat konieczności nawiązania ścisłego kontaktu z wojskiem w myśl tez dr. Ormickiego.

Powyzsze projekty, sumiennie przedyskutowane, obejmują szeroki horyzont nowego rozwoju naszego krajoznawstwa; są one zupełnie realnie pomysłane i niewątpliwie przez naszych dotychczasowych entuzjastycznych działaczy zostaną wcielone w czyn.

W drugiej części zajęto się problemami teoretycznymi i podstawami ideologii krajoznawstwa. Sporną kwestię ludoznawstwa uznano nie jako oddzielny przedmiot nauczania w szkole, lecz okolicznościowe rozszerzenie tematów np. przy literaturze, geografii, historii e. t. c., przychyliając się tem samemu do poglądów prof. Bystronia. Równocześnie zajęto się nieznacznie aktualnym problemem tak zwanej nauki o Polsce Współczesnej.

Ponieważ jest to stosunkowo nowy dział nauczania, wyrażono życzenie, aby na łamach odp. czasopisma wprowadzić stałą rubrykę, w której można by przeprowadzić zasadniczą dyskusję i doświadczenia.

Odbywający się Zlot Harcerski oraz referat p. St. Sedlaczka zwróciły uwagę Kongresu jak ważną rolę może odegrać harcerstwo polskie w rozwoju naszego krajoznawstwa.

Poza tem Kongres postanowił zwrócić się do odp. władz z prośbą o zwrócenie baczonej uwagi na wychowanie krajoznawcze w seminarjach nauczycielskich, z których przecież mają wyjść krzewiciele kultury i idei krajoznawczej.

W końcowym przemówieniu p. dr. Maciesza scharakteryzował wydatną pracę uczestników Kongresu, uprzejmość i gościnność miasta Poznania oraz współpracę i poznańską prasę, zwłaszcza „Kurjera Poznańskiego”, który w dziale Kultury i Sztuki stale zajmuje się żywotnymi zagadnieniami krajoznawstwa i regionalizmu.

Na zakończenie Kongres wyraził specjalne uznanie prof. Leopoldowi Węgrzynowiczowi za jego 10-letnią niestrudzoną pracę krajoznawczą wśród młodzieży oraz p. prez. Patkowskiemu, inicjatorowi Kongresu, który całą swą energią, wiedzą i doświadczeniem wkłada w umiłowaną ideę krajoznawstwa.

Na tem zakończono Pierwszy Ogól-

nopolski Kongres Krajoznawczy w Poznaniu.

W dniu 14 i 15 lipca uczestnicy Kongresu zwiedzali Wystawę oraz urządzili wycieczkę do Gdyni.

Pracownicy państwowi w obronie swoich praw

W ciągu dziesięciu lat istnienia państwa położenie pracowników państwowych stale się pogarsza i nie doznaje ani zrozumienia ani życzliwości ze strony czynników miarodajnych. Taki stan rzeczy szczególnie w chwili obecnego kryzysu gospodarczego i wzmagaającego się podrożeń kosztów utrzymania wywołał wśród pracowników państwowych żywiołowy odruch przypomnienia o sobie społeczeństwu, które z obojętnością przypatruje się, jak milion ludzi (gdyż taką liczbę stanowią z rodzinami pracownicy państwowi) walczy z dnia na dzień z nieznośnymi warunkami bytu.

Pracownicy, zorganizowani w związkach, grupujących się około Centralnej Komisji Porozumiewawczej Związków Zawodowych Pracowników Państwowych, odbyli cały szereg wieców we wszystkich ośrodkach Rzeczypospolitej i Warszawie, Łodzi, Lublinie, Katowicach, Cieszynie, Sosnowcu, Krakowie, Trzebinii, Przemyślu, Toruniu, Grudziądzu, Tczewie, Grodnie, Białymstoku, Równem i innych.

Wiece poważne i rzeczowe w swoim przebiegu ujawniły rozpaczliwe wprost położenie licznych kategorii pracowników państwowych i silne rozgoryczenie szerokich warstw pracowniczych.

Wszędzie na wiecach pracownicy państwowi domagają się:

1. Wypłacenia w czasie jaknajkrótszym zaległego z roku 1928 dodatku mieszkaniowego;
2. Uregulowania sprawy dodatków lokalnych (uzdrowskiego, szkolnego i innych);
3. Wstawienia do przygotowywanego budżetu niezbędnych sum na podniesienie uposażeń od nowego roku budżetowego zgodnie ze wzrostem drożyzny;
4. Przystąpienia przez rząd do zniewielizowania ustawodawstwa pracowniczego.

Wszędzie na wiecach pracownicy domagają się od zarządów głównych swoich związków i Centr. Komisji Porozumiewawczej organizowania energicznej akcji celem uzyskania wysuniętych żądań.

Zbieranie sporyszu

Sporysz jest grzybkami, pasożytującym na kłosach żyta. Rożki sporyszu koloru ciemno-fioletowego, przewyższają wielkością swoją ziarna żyta, dojrzewają już w lipcu. Zbiór rożków rozpoczyna się w pierwszych dniach lipca, a może być dokonany, nawet w czasie młocki, byle nie później jak pierwszego października. Przy zbiorze sporyszu, bardzo łatwo go w polu odróżnić, gdyż zdaleka jest widocznym na kłosie.

Sporysz rabuje soki swego żywiciela, wzamian za to nic nie dając i dlatego należy do pasożytów. Z punktu widzenia wzorowego rolnika, sporysz jest szkodnikiem, wyrządzającym duże straty w łańcach żyta, dlatego powinien być tępiący. Teści sporysz powinien i spożywać, gdyż ten grzybek jest silną trucizną i dlatego nigdy nie powinien być dawany z żytem na przeżycie, bo przy dużej ilości sporyszu (około 20%) może spowodować u konsumentów masowe zatrucia, które zwykle sprowadza wśród strasznych boleści śmierć. Dlatego nie powinniśmy lekceważyć i starannie go usuwać.

A więc czy go niszczyć? — Nie. — Widząc szkodliwość sporyszu, skłonni byliśmy przypuszczać, że ten grzybek, prócz szkód nic więcej dać nie może. Na szczęście tak nie jest.

Sporysz w medycynie jest dzielnym lekiem i bardzo poszukiwanym. Używany bywa w chorobach kobiecych, a bardzo często stosowany jest w praktyce weterynaryjnej. W wielu chorobach sporysz jest prawie niezastąpionym lekiem, bardzo cennym i poszukiwanym, dlatego nigdy nie powinniśmy dopuścić do marnowania się tego pożytecznego leku. Sporysz jest silną trucizną, nie powinniśmy go nigdy używać bez przepisu lekarza.

Zebrań powinniśmy skrzętnie suszyć w cienkich warstwach w miejscach suchych i przewiewnych. Po wysuszeniu nie należy go długo u siebie przechowywać, lecz natychmiast sprzedać do aptek lub hurtowni aptecznych, gdyż sporysz traci przy dłuższym przechowywaniu. U nas cena sporyszu za kilogram waha się od 3 do 10 złotych, a sądzę, że w tym roku będzie droższy. Powinniśmy zatem zachęcać wszystkich właścicieli łańców żytnich, ażeby należycie doceniali sporysz i nie pozwalali na jego marnowanie.

I. F.

W ojczyźnie upiórów

Okrety - widma. — Niesamowita przygoda adwokata. — Duch bohatera

Należałoby przypuszczać, że w umyśle człowieka kulturalnego, realnego i praktycznego, niema miejsca dla — zabobnów. Tymczasem właśnie w kraju, kroczącym, jak się to mówi „na czele cywilizacji”, znajdujemy najwięcej ludzi wierzących w najrozmaitsze „nadprzyrodzone” zjawiska. W Anglii niema prawie domu, któryby nie posiadał swojego „lokalnego ducha” dokumentującego swą obecność nieraz w wielce osobliwy sposób. I nie tylko na lądzie, lecz i na morzu strażą często synów Albionu różne upiornie zjawiska, zwłaszcza pojawiające się po zapadnięciu zmroku, złowrożeń „okrety-widma”. Te ostatnie, jak twierdzą marynarze, są to wyłącznie — żaglowce. O parowcach - upiorach dotąd nie słyszano.

Wszelako na lądzie „duchy” idą z postępowaniem czasu, posługując się niekiedy zupełnie nowoczesnymi środkami lokomocji. Jako dowód może posłużyć zdarzenie podane przez pisma angielskie. Pewien znany prawnik londyński, jadąc wraz z żoną i córką o porze wieczornej samochodem, spostrzegł w okolicy Brentford automobil, zdążający z nadzwyczajną szybkością w przeciwnym kierunku i zmierzający wprost na maszynę adwokata. Pomimo rozpaczliwych sygnałów, auto nie zbaczając z drogi, tak, że katastrofa zdawała się nieunikniona. W tem, w oddaleniu już tylko kilkunastu metrów, niebacznie pedałujący samochód zaczął nagle zatracać kontury, rozwiewać się i po chwili rozplynął się cały w powietrzu. — Kiedy adwokat, nie wierzący zresztą w żadne nadprzyrodzone zjawiska, na najbliższym postoju opowiadał w wszelkiemi zastrzeżeniami o niezwykłym zdarzeniu, dowiedział się ku swemu wielkiemu zdumieniu że w tem samym właśnie miejscu, przed kilkunastu dniami, wydarzył się straszny wypadek samochodowy, przy czem kilkoro ludzi postradało życie.

W związku z tym zagadkowym wypadkiem, jedno z pism angielskich zapewnia, że trafiają się także upiornie lokomotywy. Oto pewien amerykański parowóz, kursujący na linii Deuvoor - Rio Grande, w przeciągu niespełna półtora roku uśmiercił aż dziewięciu maszynistów. Wobec takiego karygodnego postępowania, złośliwa maszyna z wyroku dyrekcji kolejowej, została skazana na śmierć i „stracona”, czyli innymi słowy — zdemontowana. Jednakowoż „duch” jej dotąd jeszcze pokutuje... Liczni świadkowie stwierdzają, że nocną porą pojawia się na torze kolejowym parowóz - upiór, sunący bez szelestu po szynach, strasząc maszynistów prowadzących pociąg.

Zdarzało się też już, że „duchy” pokutujące obierały sobie za miejsce zamieszkania czy pobytu, tak prozaiczne przedmioty jak — maszynę do szycia! W mieście Oporto w Portugalii straszyla w pewnym domu niewidzialna maszyna, rozpoczynająca swą pracę punktualnie z uderzeniem godziny północnej na zegarze ratuszowym. Setki ludzi przejętych grozą, przystuchiwano się godzinami tej niewyjaśnionej po dziś dzień „duchowej” robocie.

Głośne, szeroko przez prasę w swoim czasie komentowane wydarzenie, jakie podczas ostatniej wojny miało miejsce w rodzinie angielskiego meża stanu lorda L., pozostaje zapewne u wielu jeszcze w pamięci. Oto syn, jedynak tego dyplomaty, Harry, już od roku przebywał na froncie. Pewnego dnia skreślił do rodziców na pocztówce tytuł słów parę: „Żyje. Tutaj chłodno, ale wkrótce będzie gorąco. Za parę dni, dam znać o sobie”. Kiedy po tygodniu żadna wiadomość nie nadeszła, rodziców ogarnął lęk i straszne przynębianie. We Flandrii szły krwawe boje i młoch wojny codziennie zbierał obfite żniwo... Jednego wieczora, w Saloniku dyplomaty w gronie najbliższych osób, toczyła się półgłosem rozmowa o wypadkach dni ostatnich. Pytanie, czy Harry żyje, zdawało się wisieć na ustach wszystkich obecnych. W tem w sąsiednim pokoju, w zamkniętym na klucz od wielu miesięcy fortepianie, zadrgały targnięte niewidzialną ręką struny i w ślad za tem rozległy się pierwsze akordy „Marsza żałobnego” Chopina. — Następnego dnia nadeszła do Londynu świeża lista „Bohaterów poległych za ojczyznę i króla” a wśród nich widniało nazwisko podchorążego Harry L. kr.

Dar wartości 25 milionów lirów dla Ojca św.

Książę i księżniczka Paterno, którzy wrzekli się świata, książę — zostając księdzem, a księżniczka — wstępując do klasztoru, przekazali cały swój majątek na rzecz papieża.

Majątek ten szacują na 25 milionów lirów, a w skład jego wchodzi posiadłości, zamki i pałace w Palermo, Catanji i w Rzymie. Klejnoty księżniczki, oszacowane na 10 milionów lirów, poświęcone zostały na ozdobienie cudownej statuy św. Rozalii, doznającej wielkiej czci w Palermo.

Aeroplan na 40 pasażerów — wynalazkiem Polaka

Kalifornijskie przedsiębiorstwo budowy aeroplanów White Eagle Aircraft Motor Corporation nabyło licencję na nowy typ aeroplanu, wynalazku Polaka z Cleveland. B. Drozińskiego, i przystąpiło już do budowy pierwszego aparatu tego typu. Aeroplan systemu Drozińskiego, zaopatrzonego w cztery motory, przewozić będzie

jednocześnie 40 pasażerów, dwie osoby obsługi, oraz bagaż, będzie więc prawdziwym olbrzymem powietrznym. Najcharakterystyczną cechą aeroplanu systemu Drozińskiego jest motor, składający się nie, jak dotychczas, ze 150 części, lecz zaledwie z 49, bardzo prosty i praktyczny w konstrukcji, a posiadający siłę 130 koni mechanicznych. W kołach lotniczych wynalazek Drozińskiego wywołał wielkie zainteresowanie.

Narkotyki i biblia

Anglicy lubią używać przy najrozmaitszych okazjach cytaty z biblii, przyczem często się zdarza, że cytaty niezbyt szczęśliwie są do danej okoliczności dostosowywane. Znamienny lekarz angielski, dr. Simons, który pierwszy wprowadził narkozę przy połączonych, wywołał oburzenie wśród kwaków i rozmaitych sekciarzy, powołujących się na werseł Pisma Świętego: — „Śród bólów rodzić będziesz”. Na to Simons również sięgnął do Pisma Świętego, przytaczając w swej obronie fakt, że przecie Bóg też najpierw uspił Adama, a dopiero następnie wyjął mu żebro z boku dla stworzenia pierwszej kobiety. Argument okazał się przekonującym.

Polska książka telefoniczna w Ameryce

W Chicago, posiadającym, jak wiadomo, najliczniejszą kolonię polską w Stanach Zjednoczonych, ukazała się ostatnio w druku pierwsza książka telefoniczna, zawierająca wyłącznie spis abonentów Polaków. Spis obejmuje około 30.000 nazwisk.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na chleb św. Antoniego: S. H. procent od pensji 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 53,75 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Z. G. 25 zł. — T. i J. Schirlowie z podziękowaniem za otrzymaną łaskę 10 zł. — Ola Kaczmarska 5 zł. — Teofila Siuchnińska, Poznań, 20 zł. — K. P. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę 10 zł. — Julianostwo Makowscy z Łowicza zamiast wieńca na trumnę śp. Bronisława Leitgebra 10 zł. — N. N., Kobylin 10 zł. — Inż. Rzepecki, Poznań, 10 zł. — S. Cz. 5,10 zł. — Kruczek, Szamocin 5 zł. — J. R. 6 zł. — Stefanja B. 3 zł. — B. M. J. 20 zł. — Adam Piotrowski zamiast wieńca na trumnę śp. Franciszki Brzezińskiej 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 1762,80 zł.

RADJO

Programy radiofonijne

Środa, dnia 17 lipca 1929.

Poznań (335 m) godz. 12,20 radiogramy (system Fultona); godz. 12,50 komunikaty P. W. K.; godz. 13,00 sygnał czasu — sygnał z wieży ratuszowej; godz. 13,05 koncert gramofonowy; godz. 14,00 notowania giełdy pien. zboż.-towarowej; godz. 14,15 komunikaty gosp. roln., Pat, sprawozdanie o ruchu statków i t. d.; godz. 17,50 komunikaty P. W. K.; godz. 18,00 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Marja Pomorska (sopran), Włodzimierz Pietrzycki (klarnet), Jadwiga Komorowska (akomp.). Program: Schumann: a) Dedykacja, b) Noc wiosenna (odsp. p. Pomorska), 2. Introdukcja i wariacje na temat melodii Schuberta (odegra p. Pietrzycki), 3. R. Strauss: a) Przywłaszczenie, b) Tajne zaproszenie (odsp. p. Pomorska), 4. Koehler: a) Nastrój jesienny, b) Kolysanka (odegra p. Pietrzycki), 5. Schubert: a) Ciekawy, b) Serenada (p. Pomorska); godz. 18,55 nadprogram; godz. 19,15 komunikaty Złotu Narodowego Harcerzy; godz. 19,30 odczyt p. t. „Znaczenie Uniwersytetów Ludowych dla Polski” (wygl. p. Ryszard Świerczyński); godz. 19,50 kronika „Tygodnia Radiowego” (wygl. p. Z. Kosidowski); godz. 20,05 transmisja odczytu z Krakowa; godz. 20,30 koncert wokalny w wykonaniu p. Zygmunta Jabłonowskiego z Berlina (baryton); godz. 21,30 słuchowisko p. t. „Za Króla Jana” pióra Janusza Stępowskiego (reżyserja p. Wysokiej) transmisja z Poznania na wszystkie stacje polskie; godz. 22,15 sygnał czasu — komunikaty Pat; godz. 22,30 radiogramy (system Fultona); godz. 23,00 muzyka taneczna z Pałacu Dancingowego „Muchy i Ska” na Wesołem Miasteczku P. W. K. Orkiestra pp. Karasińskiego i Katuszki.

Uczczenie ś. p. mjr. Idzikowskiego.

Dziś tj. dn. 16 lipca, o godz. 17 do 17,25 urządzi „Radio Poznańskie” Akademię żałobną z powodu bohaterskiej śmierci majora Idzikowskiego. Program Akademii jest następujący: 1) Marsz żałobny, 2) Recytacje poezji, 3) Słowo żałobne, 4) Hymn narodowy.

Na znak żałoby — dnia tego odpada muzyka taneczna.

U dorastającej młodzieży

ma kolosalne znaczenie częsta konsumpcja tak pożywnego artykułu spożywczego jakim jest dobra czekolada. Pw 11 202-70.361 Czekolada oraz kakao Piaseckiego, z największej fabryki czekolady w Polsce A. Piasecki S. A. w Krakowie, urzędowej wg. najnowszych zdobyczy techniki, wyrabiane są z najszlachetniejszych i najczystszych surowców.

Pw 11 201-70.358

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc“.** Zebranie plenarne odbędzie się 17 bm. o godz. 19 w sali Domu Królowej Jadwigi.
 — **Klub „Jednością Silni“ w Poznaniu.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19 w salce p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.
 — **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Lazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 w ognisku.
 — **Tow. Obywatelskie na Śródcie.** — Kwartalne zebranie odbędzie się dnia 17

bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Koniecznego przy ul. Warszawskiej. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

**WŁASNY WYRÓB
KONFEKCIJ MĘSKIEJ
I CHŁOPIĘCEJ**

**RZETELNE
NAJTAŃSZE
ŹRÓDŁO
ZAKUPU!**

**E. GRZESKOWIAK
POZNAŃ, IT. RYNEK 83**

OD PÓLWIEKU POWSZECHNIE
ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

ARAGO
ST. GÓRSKIEGO
WARSAWA

Skuteczność doskonałości
ANITRA
Krem odelikatnia,
matuje cera. Niez-
bityny środek toale-
towy. Konieczny po
goleniu.
Laboratorium
St. Górski
Warszawa
nr 15427

ODCISKI ZADAĆ
WISZĄCIE

W UPALNY DZIEŃ

*Kiedy nas męczy pragnienie i spieczone gorącym
Kusta łakną ożywczego chłodu — miętowe Dropsy
lub Tofi są doskonałym środkiem orzeźwiającym.*

*Różnica pomiędzy nimi jest tylko ta, że Dropsy są
to twarde karmelki robione na cukrze i ekstrakcie
owocowym, a Tofi na mleku i śmietance, dzięki
czemu są one nie tylko ozywczce, ale i pożywne.*

**DROPSY w 9 odmianach
TOFI w 8 gatunkach.**

Pw 8163-62,567

Fuchs

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

14 do kasy komitetu wpłacono w złotych

St. Tabak, Zator	3.-	H. Rałowska, Lwów	2,40	St. Ziętara, Poznań	5.-
Kowalewski, Skalmierzyce	5.-	H. Spolitaiewicz, Lwów	5.-	I. Wojtanowski, Kamieniac	5.-
A. Ganczarska, Kraków	2.-	Z. Arciszewska, Pniewy	10.-	Nadleśnictwo Szczepanowo	5.-
J. Placzek, Nowymłyn	5.-	J. Śmierchalski, Grobla	5.-	Nadleśnictwo Skorzęcin	7.-
St. Ponikiewski, Drobnin	100.-	P. Salwoczek, Hajduki	10.-	Skarbek-Malczewski, Jaw.	20.-
A. Hutyński, Lwów	10.-	Wl. Obtułowicz, Jaworzno	2.-	A. Nowicka, Tatar	10.-
M. Kotlarska, Warka	2,40	G. Poludnikiewicz, Kielce	2,50	Iwachnickowa, Dąbryn	4.-
X. Klimon, Mosarz	2,50	G. Ilkova, Brzuchowice	10.-	W. Szandurski, Buczac	10.-
J. Rzeszutek, Majdan	1.-	St. Terpiłowska, Tobólki	3.-	L. Kukulka, Opatów	5.-
H. Zwolińska, Miłówka	5.-	Butrynowiczówna, Cerekw	3.-	J. Frackowiak, Cieśle	10.-
M. Gutowska, Czarnylas	2.-	X. Sniatała, Dobrzyca	20.-	R. Guliński, Gostrz	10.-
A. Kucharska, Pniewy	5.-	R. Walkowiak, Sliwno	10,50	A. Piechowiak, Polewice	3.-
W. Stefaniakowa, Pniewy	5.-	SS. Służ. Marij, Krzywiń	5.-	A. Łukomski, Wieckowice	10.-
Hr. Zółtowski, Jarzynowo	50.-	X. Katoridia, Brzeźnica	5.-	Sokolowski, Pobiedziska	5.-
R. Zaleska, Krotoszyn	5.-	J. Czarniecki, Parczew	5.-	X. Prob. Bauza, Węglewo	10.-
Fr. Myszak, Zajaczkowo	20.-	Cygański i Semma, Pozn.	50.-	X. Bujakowa, Siedziska	2.-
M. Wyszyński, Tezew	10.-	W. Demski, Bydgoszcz	5.-	SS. Rodz. Marij, Kraków	2,40
W. Nowicka, Tezew	10.-	Waszkowski, Chelmno	40.-	A. Zawadzki, Mosty	2.-
J. Łebkowski, Wieluń	5.-	M. Kniat, Poznań	2.-	K. Kozłowski, Plawinek	25.-
J. Śliwka, Katowice	10.-	T. Filipowicz, Śmigiel	5.-	Wl. Głęboka, Nawojowa	1.-
K. Kosobudzki, Świecie	5.-	A. Łabicki, Śmigiel	3.-	Ig. Wasiel, Klucze	5.-
J. Dąbkowski, Radzyn	1.-	M. Guzikowska, Srem	5.-	Dr. Pacyna, Sosnowiec	2,40
J. Chyła, Osie	3.-	Dziatwa Szk. Pow. Bydż.	5.-	A. Szypluła, Sucha	5.-
J. Chmielnik, Polanowice	5.-	Lnk. K. Gaertig, Poznań	20.-	Fr. Marszałek, Równo	3.-
J. Jedrzejczak, Inowrocław	7.-	Wl. Cieniak, Poznań	50.-	Bernardzikiewicz, Jaworzno	5.-
Fr. Meller, Wiatrowo	5.-	X. Schulert, Srebrnagóra	10.-	B. Piotrkowski, Iłowo	3,80
M. Ratajczak, Mokronos	10.-	E. Zimowska, Brzeźnica	1.-	J. Ślabkiewicz, Molodczno	2.-
M. Sokółowska, Rawicz	10.-	P. Pilarczyk, Koźmin	10.-	M. Zajacówna, Kraków	5.-
Edm. Lisiecy, Mosina	5.-	P. Lewandowska, Nakło	5.-	X. Białochowicz, Kadz.	64,55
A. Buczyński, Zduny	10.-	A. Piotrowska, Barcin	2.-	X. Nowackiewicz, Grodz.	100.-
D. Kotecki, Koszewo	10.-	Wl. Sadowski, Ciche	37.-	B. Sucharski, Zabartowo	20.-
Ig. Idźkowski, Ostrzeszów	10.-	K. Wiśniewski, M. Górka	5.-	Solakowie, Lwów	10.-
H. Kucharska, Złoczów	2,50	M. Krawiec, Poznań	20.-	P. Szczepańska, Chyrów	10.-
X. Janowski, Nadworna	5.-	H. Sieradzon, Poznań	20.-	X. Rączkowski, Zawic.	5.-
Wl. Brodaliowie, Pleszew	1,50	A. Gruszewicz, Szamotyły	25.-	A. Zielińska, Grudziądz	3.-
B. Cioromski, Leszno	10.-	W. Falszewicz, Wielichowo	5.-	Fr. Wasik, Łeka	25.-
L. Kahl, Leszno	6.-	J. Celich, Warszawa	3.-	M. Pawłowska, Lipinki	2,40
A. Piwecka, Pogorzela	5.-	A. Solomrza, Przeworsk	3.-	T. Janiak, Znin	5.-
B. N. Dąbrowa	5.-	J. Struczyński, Tezew	10.-	T. Frackowiak, Szupia	3.-
J. Pietka, Rozdrażewo	5.-	M. Buczek, Bilgoraj	1.-	Tarasiewicz, Dąbrowica	3.-
W. Stasiak, Smoszew	5.-	Szk. Powsz., Bolszewo	9.-	Bohaczewski, Marjampol	5.-
Zakł. Marij, Jastrz.-Zdr.	25.-	J. Lang, Poznań	20.-	X. T. Wielobóh, Raclawice	5.-
Buchnerowie, Katowice	20.-	A. Stanek, Poznań	20.-	W. Kisielewicz, Przemysł	2,50
E. Sikora, Bielszowice	1,50	St. Cwiklińska, Poznań	5.-	Fr. Gawron, Tarnów	4.-
L. Makowski, Toruń	5.-	K. Litkiewicz, Poznań	6.-	Czeszewska, Krosiny	5.-
A. Stawiński, Piaski	2.-	X. L. Skórnicki, Poznań	10.-	Karbowski, Polsk. Brzezie	2.-
J. Śmielewski, Nowe	3.-	Wl. Śmiełowicz, Środa	5.-		

Dnia 14 lipca 1929 r., o godzinie 4 po południu, zasnęła w Bogu po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babcia i prababcia, ś. p. rw 5862

z Markiewiczów

Tekla Kaczmarkowa

przeżywszy lat 81. Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby w środę, dnia 17 lipca, o godzinie 5 po południu.

W ciężkim smutku pogrążeni
córki, zięciowie, wnuki i rodzina.

Poznań, Małe Garbary 10, I.

Dnia 14 lipca 1929 r., o godz. 16, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasz drogi ojciec, teść i dziadek, ś. p. zw 17 602

Filip Haszkiewicz

w 78 roku życia. Ekspozycja odbędzie się dnia 16 b. m., do kościoła parafjalnego w Górznie, poczem zwłoki przewieziona będą do Poznania. Pogrzeb odbędzie się z kostnicy św. Józefa, dnia 17 b. m., o godz. 5 po południu na cmentarz jeżycki. Msza św. 18 b. m., w kościele parafjalnym na Jeżycach.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci, wnuki i rodzina.

Ruda, Poznań, Choryń.

Na raty
miesięcznie
18 zł.

Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński
Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
opw 8366/7

Pogrzeb
naszego najukochańszego brata, ś. p.

Jana Pankalli

odbędzie się w środę, dnia 17 lipca r. b. o godzinie 16,30 z zakładu św. Józefa w Poznaniu.

Msza św. za spójność duszy ś. p. Jana odprawi się w środę, dnia 17-go, w kościele św. Marcina, o godzinie 8 rano.

Rodzina.

zw 17598

W czwartek, dnia 18 lipca r. b., w pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszego ukochanego i najdroższego męża i ojca, ś. p.

Jana Nowickiego
kasjera Miejskiej Kasy opieki nad ubogimi i młodzieżą odbędzie się o godz. 8 mej.

msza św. żałobna

za duszę Zmarłego w Kościele św. Małgorzaty na Śródcie, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych
żona z córkami.

zw 17592
Poznań, Chwaliszewo 21/22.

Stalą egzystencję
Najwyższe prowizje
Premie od obrotu
Stalą pensję

otrzymać mogą zdolni zastępcy jako **kontrolerzy** u klienteli prywatnej

Przyjmujemy również siły początkujące. Hość miejsc ograniczona. Natychmiastowe zgłoszenia pod **„Inkasent“** do Tow. Reklamy Międzynarodowej, r. Rudolf Mosse, Kraków, Zyblikiewicza 16. Tw 71

Dnia 13 lipca r. b., po południu o godzinie 6.25, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, właściciel apteki, ś. p. dw 1240

Roman Marcinkowski

długoletni członek Rady Miejskiej i były zastępca burmistrza.

Zmarły położył nieocenione zasługi dla dobra i rozwoju Miasta, pracując od 1909 r. nieprzerwanie w Radzie Miejskiej wzgl. Magistracie oraz licznych komisjach administracyjnych.

Niezapomnianą będzie szczególnie Jego nader uciążliwa a bezinteresowna praca na stanowisku burmistrza w pierwszych latach naszej niepodległości.

W Zmarłym straciliśmy Obywatela o wielkich zaletach charakteru, uczynnego, sumiennego i światłego doradcę i działacza na polu pracy społecznej i narodowej.

Zasłużonego i szlachetnego Zmarłego zachowamy w wiernej i wdzięcznej pamięci.

Kruszwica, dnia 13 lipca 1929 r.

Magistrat

Rada Miejska

(—) Borowiak, burmistrz. (—) M. Kopański, przewodniczący.

Dbajcie o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ (z marką „Kogut“) są stosowane przy chorobach: żołądka, kiszek, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości.

Ostrzeżenie! Przy zakupie żądajcie oryginalnych „Szwajcarskich Ziół“ Gaseckiego z marką fabryczną „Kogut“ gdyż są już naśladownictwa w podobnym do naszego opakowaniu, a nie mających nic wspólnego ze „Szwajcarskimi Ziółami“ naszego wyrobu. Cena za pud. 2,— złote. nw 10882

MIESZKANIE

jeden pokój z kuchnią, frontowe, słoneczne, przy ul. 27 Grudnia, zamienię na 3 pokoje z kuchnią z przynależnościami, również w śródmieściu. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 17 595

TYLKO

Lakiery - Emalje - Farby marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem“ maluje, Nigdy nie żałuje. Św 1829

Piegi - plamy - wyrzuty usuwa krem i mydło

BENEGNINA

Puder Benegnina jako konieczny dodatek nadaje cerze przepiękny wygląd i naturalną świeżość. Cena kremu 2,— zł, mydła 1,50 zł, pudru 1,— zł. Magister Jan Stenzel, aptekarz, Apteka pod Łabędziem, Grudziądz, Rynek 20. Tel 142, zw 17 504

ś. p.

Roman Marcinkowski

właściciel apteki w Kruszwicy

zmarł po długich cierpieniach. W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i cenionego kolegę.

Cześć Jego pamięci.

Polskie Powszechne Towarz. Farmaceutyczne Oddział Poznań.

zw 17605

Dnia 17 b. m., we środę, o godz. 8.30, w pierwszej rocznicę śmierci, ś. p. Pw 3651-58,417

Marji z Krauzów Graczykowej

odprawi się w kaplicy Zakładu św. Józefa, przy ulicy św. Józefa 7, śpiewana msza św. za spokój Jej duszy. Na nabożeństwo zaprasza uprzejmie Krewnych i Znajomych syn Zmarłej

ks. Sylwester Graczyk.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę mej żonie, ś. p. zw 17 606

Franciszce Brzezińskiej

i okazali mi tyle dowodów pamięci i współczucia, a w szczególności Księżom Zmarłym wstańcom, Tow. Śpiewu Chopin, Tow. Polek Dąbrówka, Zarządowi Związku Robotn. Rzem. Z. Z. P., Zarządom filijnym Z. Z. P., które wysłały swe sztandary oraz wszystkim Znajomym, składam na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Jan Brzeziński.

Za okazane współczucie z powodu zgonu naszej żony i matki, ś. p.

Idy Engel

i udział w pogrzebie oraz liczne wieńce, wyrażamy nasze najserdeczniejsze

podziękowanie.

zw 17694

Rodzina Engel.

Podwozia G.M.C. nadają się dla najbardziej szybkich i wygodnych autobusów

Autobusy GMC zajmują czołowe miejsce pod względem szybkości, oszczędności, trwałości, wygody i wytwornego wyglądu

Rozwiązanie zagadnienia szybkiej, wygodnej, a jednak oszczędnej komunikacji pasażerskiej oraz zwycięstwo w konkurencji z wszelkimi innymi środkami transportowymi oddawna leży w planach przemysłu automobilowego. Zawdzięczając technicznym zasobom General Motors, ukazały się obecnie na rynku ulepszone modele podwozi autobusowych G.M.C. z elastycznym sześćo-cylindrowym silnikiem Pontiac oraz modelem T-30 CB, T-42 DB, T-60 DB ze słynnym sześciocylindrowym silnikiem Buick. Podwozia te o rozstawie osi sięgającym 5,1

metra odznaczają się niezwykłą mocą konstrukcji i wytrzymałością na najgorsze warunki drogowe. Cztery przekładnie wprzód, hamulce na cztery koła, potężne silniki spoczywające na gumowych podkładach, oto pełna gwarancja bezpieczeństwa, cichego chodu, łatwości kierowania i szybkości przy nadzwyczaj oszczędnym zużyciu benzyny i smarów. Wyrób General Motors

Upoważnione Zastępstwa na całym terytorjum Polski i w Wolnym Mieście Gdańsku.

AUTOBUSY-GMC

General Motors w Polsce, Warszawa

Używaną lecz w dobrym stanie

TOKARKĘ

250 m/m., 1,5 mtr. długą kupimy i prosimy o oferty „Patria“, Fabryka rowerów i części, Sędziszew. zw 17600

Do większej betoniarni, potrzebny jest natychmiast majster betoniarski

z przygotowaniem fachowem, obeznany dokładnie z wszystkimi produktami w zakresie betoniarnictwa wchodzącymi oraz z wyrobem sztucznego kamienia, posiadającego dłuższą praktykę zawodową. Zgłoszenia z odpisami świadectw, stwierdzających dotychczasową pracę w tym kierunku oraz podaniem warunków, należy składać pod adresem: „Stanisław Gurba — Lubartów, ul. Lubelska“. Potrzebni są również dachowkarze. dz 1210

Do wydzierżawienia w Ostrowie, Woj. Poznańskie

garaż nowoczesny

z centralnym ogrzewaniem i światłem elektrycznym, z przyległymi ubikacjami na warsztat reparacyjny. Zgłoszenia przyjmuje zw 17 591

F. STOBIECKI, OSTRÓW, WOJ. POZNAŃSKIE

CHŁOPCÓW

od 16 — 20 lat do sprzedaży „BEZANA-ŚNIEGU“ za tygodniowym wynagrodzeniem 20,— przyjmie firma

„Bezana - Śnieg“ T. z o. p. Dąbrowskiego 28. Pw 8610-29,33

Bardzo korzystnie do sprzedania:

MERCEDES 28/95 K. M., 6 cyl. Sportphaeton 4-5 osobowy, pokład z bocznymi częściami, z osobnym mas. nasada zimowa, 2 koła rez., później

MERCEDES 16/45 K. M., 4 cyl. Sportphaeton 4-5 osobowy, pokład i boczne zamknięcie, 2 koła rez.

Oba samochody w bardzo dobrym stanie. Uznanie pierwsz. klas. stab. wypr. Mercedes. Zgłoszenia zwracać pod zw 17 543 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

KORTY TENNISOWE

„TEAPAW“

urządzone na sposób angielski poleca dw 1907

Teodora Pawłowska ulica Grunwaldzka nr. 31.

POZNAŃSKA FABRYKA BIELIZNY

ul. Nowa 10
Telefon 2160 - 2825

JAN EBERTOWSKI

ul. Nowa 10
Telefon 2160 - 2825

rozpoczyna w środę, 17 bm.

SPRZEDAŻ SEZONOWA

10% udzielam na moje znane niskie ceny przy gotówce **10%**

Własna fabrykacja umożliwia mej Szan. Klijehteli najtańszy zakup

Wielki wybór **BIELIZNA** **Wielki wybór**
damska, męska i dla dzieci
pończochy - skarpetki - krawaty - pyjamy
artykuły kąpielowe - pledy.

Kompletne wyprawy — stołowizna — obrusy.

Kołdry wataowane - wełniane - puchowe - łózka metalowe

Pokaz towaru
nie obowiązuje
do kupna

Proszę zwrócić
uwagę na moje
okna wystawowe

Na bieliznę przybrudzoną **20%** upustu.

Fabryka Bielizny
ulica Wroniecka 1-2

Skład Fabryczny
ul. Wroniecka 6-8

Fabryka łózek
ulica Marcelińska 6

**SPRZEDAŻ
DETALICZNA: UL. NOWA 10**

Pw 29,43

RYCHLIKI

ziemniaki wczesne,
dojrzałe, zdrowe, do natychmiastowej dostawy
ofiaruje: dw 1246
w partjach wagonowych i w mniejszych ilościach
od 100 kg. wżwyż franco stacja załadowania
Środa.

„ROLNIK W ŚRODZIE“
Spółdzielnia rolniczo-handlowa z ogr. odp.
Telefon 14. Środa Telefon 44.

Podróżujący

z kilkoletnią praktyką, odwiedzający regularnie klientów
branży żelaznej

dobrze ustosunkowany w Poznaniu, na Pomorzu i Śląsku
przyjme zastępstwa poważnych firm na prowizję ew. pensję
Zgłoszenia uprasza przesłać do eksp. Kurjera Poznańskiego
pod zw 17 525

Podróżującego

energicznego na miasto Poznań, dobrze ustosunkowanego
w branży kolonjalnej (przeważnie wśród detalistów) z do-
breimi świadectwami ewtl. kaucją do sprzedaży artykułów
dobrze zaprowadzonych, **poszukuje zaraz.** Oferty tylko po-
ważne do „PAR“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 55,274
Pw 3637-55,274

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowe poszukuje
natychmiast

młodszego żelazniaka

władającego językiem polskim i niemieckim. Zgło-
szenia z życiorysem, odpisami świadectw, poda-
niem referencji i wynagrodzenia pod dw 1235
do eksp. Kurjera Poznańskiego

SIŁA BIUROWA

żeńską, umiejącą szybko i wyraźnie pisać, do me-
chanicznych prac biurowych, może się zgłosić
z wnioskiem, życiorysem i odpisami świadectw

DRUKARNIA POLSKA S. A.

św. Marcin 70

zp 17 581

Od 1 sierpnia r. b. — wakuje posada

pomocnika handlowego

wolnego od wojskowości, możliwie z branży wódczanej lub
winnej, który odwiedzał już sklady tow. kolon. i spożyw-
czych. Zgłoszenia z odpisami świadectw i dobreimi polece-
niami nadesłać do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 17 584

TAK JEST!

**ZNISZCZONE I NIEMODNE
OBUIE**

ORAZ INNE WYROBY SKÓRZANE
ODNAWIAM I FARBUIE
NA NAJMODNIEJSZE KOLORY
TYLKO

BRAUNSA BARWNIKAMI

WILBRA

Pw 10 927-02,948

Przedsiębiorstwo

z zapewnionym zbytem do oddania. Do przejęcia
potrzeba 20 000,— zł. Oferty pod „8357“ do
IRO, Instytut dla Reklam i Ogłoszeń, Bydgoszcz,
nw 2552

Propagandzistka

potrzebna zaraz. Reflektuje się na pannę lat 30, władającą
językiem polskim i niemieckim. Zgłoszenia z fotografią,
krótkim życiorysem i odpisami świadectw do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego pod zw 17 587

Restauracja Głównego Dworca
w Poznaniu **poszukuje** kilka rutynowanych
i z dobrą prezencją

ekspedjentek.

Uwzględnia się tylko siły pierwszorzędne.
Warunki dobre. Pw 2615-05,2-0

Poszukuję zaraz lub później młodszego ekspedjenta - dekoratora ekspedjentki

Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu, odpisu świa-
dectw, fotografii, referencji i pretensyj przy wolnym stole
i stacji zw 17 582

I. GUSZCZYŃSKI — O BORNKI — RYNEK
Skład bławatów, konfekcji i towarów krótkich.

Maszynistki

b. biegłej z gruntowną znajomością
języka polskiego i niemieckiego oraz
stenografji **poszukuje**

Sp. Akc. „GOPLANA“ Fabryka czekolady w Poznaniu.

Oferty wraz odpisami świadectw
uprasza się nadsyłać do Dyrekcji
wspomnianej fabryki.
dw 1239

„SAMOLOT“ Sp. Akc.

poszukuje do działu lotniczego wykwa-
lifikowanych

stolarzy, ślusarzy, blacharzy
i spawaczy. Pw 5300-28,206

Zgłaszać się do fabryki w Ławicy.

Tydzień-Resztek!

od 8-go do 20-go lipca wyprzedajemy resztki i kupony chodników jutowych, kokosowych, wełnianych i pluszowych. — Materiałów meblowych, dekoracyjnych i madrasów. — Wysortowane dywany, dywaniki, kilimy, narzuty, kapy, serwety i różne przedmioty uszkodzone —

20 - 40% poniżej naszych cen zwykłych i stałych.

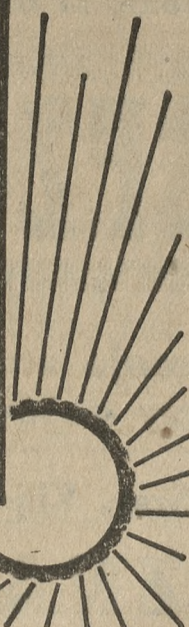
Centrala Dywanów

Kazimierz Kużaj, ul. 27 Grudnia 9

Największy specjalny magazyn w Poznaniu.

Rok założ. 1896.

Pw 3444/45-27.110/11

Potrzebny zaraz podróżujący

z branży włóczanej na odwiedzanie klientów w Poznaniu. Reflektuje się tylko na pierwszorzędne siły. Zgłoszenia pisemnie do Biura Ogłoszeń „PAR”, Al. Marcinkowskiego 11, pod Pw 3649 Pw 3649-29,38

Lampiony

dopóki zapas starczy tuzin 4.00 zł poleca zw 17590

K. Ignatowicz

Hurtownia w likwidacji. Jezuitka 10.

Pozeczki czerwone

(+ 13 000 kg), mają na sprzedaż Zakłady Ogrodnicze W. I. R. w Janowcu w Wielkop. 4pw 1215

Kanapy

w dobrym stanie około 40 szt. kupię. Zgłoszenia do Restauracji Głównego Dworca. zw 17 586

Elegancki skład

sprzeżam. Do objęcia potrzeba 8 000,— zł. Oferty do eksp. Kurjera Pozn pod zw 17 583

ekspedjentki

Pierwszeństwo mają panienki obeznane z branżą. Zgłaszając się natychmiast do sklepu. zw 17 603

Lekarza - dentystę (dentystkę)

jako asystenta (ke) poszukuję zaraz. Zgłoszenia Kurjer zw 17593

ekspedjentów

z branży konfekcyjnej, władających językiem polskim i niemieckim przyjmie zaraz Dom Konfekcyjny Ernst Röhl, Gdańsk, Breitgasse 128/9. 1w 16

Baczność!

Niniejszem podaję do wiadomości, iż z dniem 17 lipca r. b., oddaję do dyspozycji Szan. Publiczności nowokursujący autobus marki „Chevrolet” P. Z. 44 904 na linii

Poznań-Czarnków

przez Chludowo - Oborniki - Połajewo z następującym rozkładem jazdy:

Km	7,30	Odj.	Poznań	Przyj.	16,25
18	8,10	↓	Chludowo	↑	15,45
30	8,40	↓	Oborniki	↑	15,15
45	9,10	↓	Połajewo	↑	14,45
66	9,55	Przyj.	Czarnków	Odj.	14,—

Miejsce postoj: ul. Babińskiego.

Pragnę dać Szan. Publiczności wszelkie w obecnej dobie wymagające wygody, zarezczęm punktualność i proszę o łaskawe poparcie mojego przedsiębiorstwa. zw 17 596

Z poważaniem Bronisław Mroczek.

KOMUNIKAT „ROZWOJU“.

- Zagrożone placówki, które starają się żydzi wykupić.
- Tartak 2-gatowy zupełnie nowy, masywny, z kompletną maszyną i własną bocznica kolejową za 120 000 zł.
 - Tartak 2-gatowy w pełnym biegu, w lesie, nowy, masywny, za 75 000,— zł.
 - Młyn i tartak, zapęd wodny i parowy, 45 mórg roli, od Niemca, za 90 000,— zł, wpłaty 50 000,— zł.
 - Młyn wodny, potrzebujący naprawy, z rąk niemieckich, za 5 000,— zł.
 - Hotel, restauracja, kolonjalka, handel zboża, maki i materiałów budowlanych, w powiatowym mieście na Pomorzu 75 000,— zł.
 - Fabryka cegły piaskowej i wyrobów cementowych, najnowsze urządzenie, 40 mórg roli, willa 8-pokojowa, za 200 000,— zł, wpłaty 100 000,— zł.
 - Cegielnia, piec Hoffmanna, 14 komór, 60 mórg roli, dom mieszkalny i zabudowania gospodarskie, za 250 000,— zł, wpłaty 125 000,— zł.
 - Skład fryzjerski w centrum Bydgoszczy, z urządzeniem, istniejący 30 lat, natychmiast z powodu choroby za 20 000,— zł.
 - Skład cukrów z kawiarnią, w centrum Bydgoszczy, z urządzeniem i towarami za 15 000,— zł.
 - Skład papieru i galanterji, centrum Bydgoszczy, cena do ugody. zw 17 580/a
 - Lokale handlowe na większe przedsiębiorstwo, przy głównej ulicy w Bydgoszczy, cena do ugody. Poza tem w Świeciu n/W. jest dom dwupiętrowy w najlepszym położeniu, z dwoma lokalami, białawy i kolonjalny, do sprzedania, tak samo ubikacje zaraz do wynajęcia z wolnem mieszkaniem są w Świeciu. Na koszty korespondencji uprasza się dołączyć 1,— zł w znaczkach pocztowych i zwracać się do „Rozwoju” względnie do „Szaboskurjera”, Bydgoszcz, Poznańska 14.

Słynne z lekkiego biegu i najlepszego materiału

zmiwiarki MELICHARA

jako i części zapasowe do maszyn żniwnych wszelk. systemów, jak:

Melichar, Eckert, Deering, Epple & Buxbaum, Mc. Cormick i inne

poleca po tanich cenach

NITSCHKE i S-KA

Fabryka Maszyn w Poznaniu, ul. Kolejowa 1-3.

Pocóż przepłacać drogie zagraniczne preparaty. jeżeli krajowy fabrykat pod nazwą

Tajfun

tepi radykalnie muchy, komary, pluskwy, pchły, mole, kałaluchy etc. i jest o połowę tańszy.

1/2 ltr. — 3.25 zł
1/1 „ — 6.— „
10/1 „ — 45.— „

Tajfun rozpyla się za pomocą pompki lub ustnego rozpylacza w ubikacjach mieszkalnych, stajniach obozach etc. i po kilkunastu minutach wszelkie robactwo opada martwe.

Do nabycia: Pw 8355-27,79

w Drogerji UNIVERSUM

Poznań ul. Fr. Ratajczaka nr. 38.

OGRÓD
12 mórg ogrodu warzywno-owocowego, ziemia pszenno-buraczana, cały ogród ogrodzony drutem siatkowym, w ogrodzie dom mieszkalny murywany, 3 pokoje i kuchnia. sklepy, chlewy, szopy i stodoła, około 1300 drzew owoc. najlepsze gatunki, szkółka około 9 000 drzew wszystkie gatunki, około 2 morgi 4-letnich szparagów i tyleż truskawek, wszystko jak stoi i leży jest od właścic. w Poznaniu, tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod nw 2551

Korzystnie samochód

ciężarowy do wynajęcia na bliższe i dalsze podróże. Informacje: skład papieru FR. WRONIECKI, KOZIA 24. Telefon 38-10 zw 17 597

Lakierników

blacharzy, tokarzy, wykwalifikowanych w pracach przy budowie karoserji samochodowych przyjmujemy zaraz Brzeski Auto Sp. Akc. Poznań, Dąbrowskiego 29. Pw 8652/58-2939/40

Gospodarstwo

79% morgi roli z żywym i martwym inwentarzem, jakoteż tegoroczne zbiory z rąk niemieckich, zaraz tanio do sprzedania. Cena 55 000,— zł gotówka.

Emilja Schulz, Karniszewo, powiat Gniezno, stacja kolejowa Ośno, poczta Klecko. zw 17 604

Dywany K. Kużaj

27 Grudnia 9

K.K. P.

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny

Krem Bella

wysylka każdej ilości. Cena za słoik 2,50 zł. Mydło Bella 1,25 zł do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koroną, Poznań, Górna Wilda 61. Kw 18.0

ARTYKUŁY DROGERYJNE
CHEMICALIA KOSMETYKI
NAJTANIEJ
F.G. FRAAS NAST
POZNAŃ UL. WIELKA 14

„Douglas“ Motocykle

Sensacja sezonu! 350 i 600 ccm., nowe na dogodnych warunkach zapłaty stale na składzie. Prosimy żądać ofert. zw 11012

„Kozma“, Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78.

Wyłączenia

na mocy art. 4 i 5 ustawy o reformie rolnej przeprowadza ściśle fachowo

Stanisław Juracki,

Telefon 25-47. POZNAŃ Telefon 25-47. Aleje Marcinkowskiego 26.

Pw 3648-29,32

Książkowego-bankowca

siłę pierwszorzędą z kilkuletnią praktyką w spółdzielniach na stałą posadę (przewidziany jest ewtl. wybór na członka Zarządu) poszukuje zaraz lub od 1. 8. 29 r. dw 1177a Spółdzielczy Bank Pożyczkowy Sp. z ogr. odp. we Wrześni.

Ekspedjentki

z dobrimi referencjami potrzebuję natychmiast do konfekcji damskiej. Reflektuję tylko na dobrą siłę. Szczegółowe oferty z dołączeniem odpisów świadectw i podaniem wymaganego wynagrodzenia uprasza zw 17567

Feliks Buliński, Leszno

Bławy i Konfekcja damska.

CHOYNACKIEGO

TANIA SPRZEDAŻ POSEZONOWA

Od środy, dnia 17 lipca r. b.
„Tak korzystnych cen jeszcze nie było i nie będzie!”

Wool des. 1.80	Crepe maroc. gl. 1.65	Eoliena Pa. 490
„ „ ca 110 ctm. 2.60	„ „ „ 90 ctm. 3.50	Foulard des. 1350
„ „ „ „ 4.90	„ „ „ „ 2.90	Jedw. na płaszcze 750
„ „ „ „ 5.90	„ „ „ 90 ctm. 3.80	Crepe de chine 990
„ z brzegiem od 5.90		Japon (ponge) 790
Musling des. 1.25	Jedwab do prania des. 2.70	Zefiry na koszule i bluzki od 125
„ „ „ „ 1.35	„ (milano) „ 3 ³⁰	
„ „ „ „ 1.45		
„ Pa. „ „ „ 2.60		
Musling des. wełn. 5.—		
„ „ „ „ 6.—		

RESZTKI
za bezcen

DYWANY
pluszowe
gat. Medina, Webet, Konstantynopol, Smyrna, Kazak, Pasha i ręcznie wiązane
20% rabatu.

Na pojedynczo okno firanek i storgi udziałem **20%** rabatu

S. Chojnacki
POZNAŃ — ST. RYNEK 52.

Myśli, godne specjalnej uwagi.
Notatki szczególnie ważne podkreślamy!

Dla Pani uroda jest najważniejszym szczegółem, trzeba ją **uwypatnić, podkreślić, biżuterią.** Połączony blask urody i biżuterji zapewni Pani powodzenie, a powodzenie, to młodość, życie!!! Nie pożałuje Pani kilku chwil poświęconych obejrzeniu wspaniałej biżuterji firmy

F. Tarkowska
plac Wolności 11.

Kierownik

fachowiec, do wielkiej restauracji, z kaucją, może się zaraz zgłosić. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod rw 5866

Wspólnik

achowiec, z kapitałem do tworzącej się restauracji, z salą i ogrodem, może się zaraz zgłosić. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod rw 5867

Powiatowa Kasa Chorych w Kartuzach rozpisuje niniejszem

KONKURS

na posadę **Pierwszego Księgowego Bilansistę.**

Kandydat winien wykazać się dostateczną praktyką i znajomością księgowości amerykańskiej oraz wysoką wartością moralną.

Ze stanowiskiem tem związane są pobory stopnia IX. urzęd. państwowych z dodatkami.

Do wniosku należy załączyć:

- zyciorys,
 - odpisy świadectw,
 - ewtl. polecenie ostatniego przełożonego.
- Pierwszeństwo mają frekwentanci kursów Okr. Zw. Kas Chorych w Poznaniu.

Posada jest do objęcia zaraz na 2 mies. próbe.

KONKURS

W mieście Wrześni wakuje posada

kierownika

zakładów wodociągowego i łazienek.

Reflektuje się na sily samodzielnie obeznane gruntownie z obsługą i urządzeniami wodociągów posiadające dłuższą praktykę w takich zakładach. dw 1237

Posada jest do objęcia z dniem 15. 8. lub 1. 9. r. b.

Pobory: grupa X, szczebel „a” ewtl. zależnie od kwalifikacyi IX pragmatyki urzędników państwowych oraz 15% dodatek komunalny.

Zgłoszenia piśmienne z podaniem referencyj wraz z odpisami świadectw, oraz świadectw moralności przyjmuje

Magistrat Miasta Wrześni

(—) Sołtysiak, burmistrz.

UCHWAŁA. W sprawie nadzoru sądowego nad Księgarnią Nakładową Karola Rzepeckiego w Poznaniu, wyznacza się na dzień 1 sierpnia r. b., o godzinie 11 przed południem, w pokoju 23 tut. Sądu termin celem rozpatrzenia propozycyji układowych dłużnika. Poznań, dnia 8 lipca 1929 r. nw 2137 Sąd Grodzki 2a.

OGŁOSZENIE

W tutejszej administracji wakuje od 1 września r. b. posada **książkowego** z poborami grupy XIIa, oraz z dodatkami komunalnym w wysokości 15% uposażenia (podwyższenie poborów przy dobrych kwalifikacjach możliwe).

Od kandydata wymaga się dokładnej znajomości ogólnych wiadomości z dziedziny kasowości i księgowości komunalnej. dw 1224

Inwalidzi wojenni i byli wojskowi przy równych kwalifikacjach mają pierwszeństwo.

Zgłoszenie kandydatów w własnoręcznie napisanym życiorysem oraz uwierzytelnionymi odpisami świadectw przyjmuje najpóźniej do dnia 25 b. m.

Pleszew, dnia 13 lipca 1929 r. Magistrat Miasta Pleszewa.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Rawiczu i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Rawicz — pole 426, obszaru 1,29,80 ha, zabudowane podwórze i pastwisko; wartość użytkowa roli 7,40 zł; wartość użytkowa budynków 1 870,— zł; nieruchomości położona nad ulicą Kolejową i torem kolejowym, na imię Hermana Appelbauma, rolnika w Rawiczu, zostanie dnia 12 września 1929, o godzinie 9 rano, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 9.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 17. 10. 1928 r.

Rawicz, dnia 9 lipca 1929 r. Sąd Grodzki.

W mieście Zdunach (pow. Krotoszyn) wakuje posada

lekarza

Mieszkanie obszerne do dyspozycji. Blższych wiadomości udzieli

Magistrat

SZAŁ, burmistrz.

dw 1238

3. F. 8/29. **WYWOŁANIE.** Gospodarz Jan Majchrzycki ze Skrzynek, powiatu śremskiego, wniósł w myśl § 1170 k. c., o wywołanie wierzyciela hipoteki, zapisanej w księdze gruntowej na nieruchomości Skrzynek wkl. 10, w dziale III, pod 1 b. wpisu I na rzecz Katarzyny Niemier ze Skrzynek w wysokości 103 talarów 18 groszy srebrnych i 3/10 fenyga na podstawie zarządzenia z dn. 22. 10. 1840, jako część schedy rodzicielskiej. Wierzycielkę hipoteczną, względnie jej następców prawnych wzywa się, aby zgłosili swe prawa przed tutejszym Sądem, najpóźniej w terminie wywoławczym w dniu 18 września 1929, o godz. 12, gdyż w przeciwnym razie nastąpi wykluczenie ich praw. Śrem, dnia 17. 6. 1929 r. nw 2138 Sąd Grodzki.

W dalszym ciągu złożyli na kościół w Sołacz: składki z Kurjera Poznańskiego, 30,— zł; pp. Wojciech Szczygieł, Gołecin, 25,—; Prof. Adam i Marja Wrzoskowie, III rata, 100,—; Donke, Poznań, 3,—; Krychówna, Poznań, 800,—; Stowarzyszenie Pań św. Wincentego á Paulo paraf. św. Wojciecha, 100,—; Baranowska, 10,—; Karol Zaleski, Solacz, 5,—; Wojciech Kosiński, Gołecin, 15,—; Kratochwillowa, Poznań, 50,—; Marja i Bolesław Jankowscy, 10,—; N. N., Poznań, 10,—; Maksymilian Kassern, Solacz, 15,—; Kasa Kurji Arcybiskupiej, Poznań, 250,—; Drukarnia i Księgarnia św. Wojciech, 500,—; Koło Towarzystwa, Poznań, 100,—; J. Kalina, Czempin, 2,—; Prof. Dr. Gantkowski, Poznań, 100,—; A. Dziemierzkiwicz, 10,—; Franciszek Mohaupt, Czerniejewo, 3,—; N. N., 10,—; Dr. Chrzanowski, Czechowo, 10,—; Dr. Bronisław Niklewski, Solacz, 300,—; Stanisław Kwiatkowski, Gniezno, 10,— zł.

Bóg zapłać. **X. N. Putz.**

WYDZIERŻAWIENIE OWOCU

z alei jabłonkowych nad szosami w powiecie obornickim, na rok bieżący, odbędzie się w sobotę, dnia 27 lipca 1929 r., o godz. 10, w sali hotelu p. Narożyńskiego w Obornikach.

Wydzierżawienie nastąpi jedynie za natychmiastową zapłatą czynszu dzierżawnego. nw 2140

Warunki dzierżawy przeczytane zostaną w dniu przetargu.

Oborniki, dnia 11 lipca 1929 r. Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25

Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Pokój

z forteplem wynajme na dwa miesiące int. panu zaraz. Pocztowa 11. II. prawo. godz. 1—3. zdw 28 536

Księgowość

stenoğrafiję pisanie maszyną. języki. tłumaczenia. Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 28 861

1 SPRZEDAŻ

Młyn

wodny turbinowy nowoczesny. światło elektryczne. własne dynamo do tego 120 móg pszennej mł. jednym plabie. 20 lak. zabudowania pierwszorzędne. dom 8 pokoi. inwentarz żywy. mł. mł. kompletny. stacja szkola. kościół. miesiąc. Cena handlowa 115 000. wpłaty 50 000, reszta długie lata. Poznańska. „Lech” Grobla 22. tel. 29-45. zdw 29 055

Sprzedam

amerykański mocnik gumowy do użycia podczas snu. nieużywany pod gwarancją bardzo tanio. — Adres wskaże Kurjer zdw 28 842

Rzeźnictwo

w Inowrocławiu w dobrym położeniu z zapędem elektrycznym z dużym mieszkaniami jak i obszernymi ubikacjami jest natychmiast korzystnie na sprzedaż lub przyjęcie wspólnika z gotówką 6 do 10 tys. złotych. egzystencja jak i dobry zysk zapewniony. Zgłoszenia do Kurjera zdw 28 875

Wózek

dziecięcy sprzedam. Strzelecka 11 Cieslak. zdw 28 885

Dom

rodzaj wili w Poznaniu 1 1/4 morgowym ogrodem owocowym. 7 ubikacyi i skład kolonialny. 2 lokatorów. miesięczna dzierżawa 170 zł. cena 28.000 gotówką przy objęciu 2 pokoje. kuchnia wolna. Oferty Kurjer zdw 28 886

Skład

kolonialny z towarem. bez mieszkania. obrót dzienny do 500 zł. bardzo tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 28 863

Skład

obuwia z towarem i mieszkaniami sprzedam. Adres Kurjer zdw 28 895

Skład

kapeluszy damskich w śródmieściu z pięknym oknem wystawowym z urządzeniem i towarem z powodu wyjazdu zaraz do odstąpienia. Oferty do Kurjera zdw 28 894

Używana

maszyna Singera do dziurek robienia sprzedam. Grochowe Łaki 6. wchód A. II. prawo zdw 28 883

Koń

oraz 3 dorożki na sprzedaż. Tomkiewicza, Droga Debińska 24. zdw 28 882

Hamaki

szpagaty, szcztolki, pendzle. — Skład Fabryczny, Pertek, Pocztowa 16. Pw 11 209-25.44

Skład

4 1/2 X 6 duże okno wystawowe, z małą ubikacją na bardzo ruchliwej ulicy śródmieścia sprzedam. Oferty Kurjer zdw 29 079

Plot

drućiany używany około 150 metrów z 2 bramami i słupami żelaznymi zaraz na sprzedaż. Kryszkiewicz, Stary Rynek 50 II. zdw 29 005

Fortepian

tanio sprzedam. Dąbrowskiego 49, skład cygar zdw 29 009

Restauracja

przy ruchliwej ulicy w Poznaniu od 1. 8. rb. do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 148

Skład

4 pokoje 3.000 wskaże Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 29 155

Akumulatory samochodowe

najlepszej jakości dostarcza jak i naprawia udzielając 1 rok gwarancji za naprawę po najniższych cenach. „Frapol” ulica Grobla 27. zdw 29 154

Doskonała atrakcje

na „Luna-Park” lub „Wesołe miasteczko” sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 139

Zareczynowe

pierścienie, obrączki ślubne, zegarki szwajcarskie, polecę korzystnie O. Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 29 110

Zakład fryzjerski

damsko-męski i perfumerya, każda ubikacja osobna. prócz tego mieszkanie 5 pokojowe. z powodu choroby sprzedam zaraz. Wiadomość pod „Zakład fryzjerski”, „Par”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 3647-63.680

Maszyny

do mereżowania Singera, prawie nową sprzedam korzystnie za gotówkę. F. Stanisł, Poznań, Nowa 2. rw 5365

Regały

i stół do składu sprzedam tanio. Pankiewicza, W. Garbary 42. rw 5361

Domków

z ogrodem blisko Poznania już od 6000, map wielki wybór. — „Centrum”, Żydowska 5. rw 5353

Składy

z mieszkaniem na na sprzedaż. Małecki, Poznań, Rybaki 20 a. zdw 29 104

Lóżka

używane białe z siatka sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 29 140

Duży

ładny skład odstąpię zaraz. 2 200 zł na Łazarzu. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 129

Plac budowlany

w średnim mieście w rynku przy głównej ulicy tanio sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 023

Kotlina

przenośna z kafli kol. na sprzedaż. Walaszyk, Wielkie Garbary 54. rw 5355

Dom

muruwany pod dachówką, chlewy, słiczny ogród owocowy w dużej wsi przy jeziorze na letnisko w Poznańskim, cena 3 800 zł Bartkowiak, obrońca prw. Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. poz. zdw 29 119

Browar

Małopolska w pełnym ruchu nowoczesne urządzenie, produkcja 45.000 hl. 15 móg polskich obszaru. potrzebna gotówka 55.000 dolarów. Majatki, folwarki. Małopolska. Parcele fabryczne kilkunastomorgowe, tor przemysłowy, tanio. koło Krakowa. Wiadomość: Agencja Niklas, Kraków, Radziwiłłowska 17. zdw 28 901

Dom

jednopiętrowy ze składem. dwiema ofycynami, ogrodem i rola razem 2 morgi w Bydgoszczy sprzedam Łęgowski, gospodarz, Bydgoszcz, ul. Nowodworska 40 zdw 29 034

Laboratorium

analityczne, termometry, areometry, butelki, balony, chemikalje, literatura fachowa etc. z powodu wyjazdu na sprzedaż. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 29 033

Meble

we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanikowski, Woźna 12. (Butelska) bpw 384

Gospodarstwo

wzrowe 90 móg w jednym planie. w tem 2 morgi ogrodu. ziemia pszenno-buraczana zabudowania masywne, twarde kryte, dom 4 pokoje, inwentarz żywy mł. mł. nadkompletny, cena 48 tys., wpłaty 30 000 Poznańskie. „Lech”, Grobla 22. tel. 29-45. zdw 29 059-60

Folwarczek
153 morgi, uroczka okolica, 10 kilometrów od Poznania, kompletnie obsiany. Budynki pięknie murowane, 4 pokoje zaraz wolne na letnisko, obfity inwentarz żywy i martwy, prywatny bez hipoteki. Cena 70.000 zł przy wpłacie 40, reszta na dogodnych warunkach. Biuro Pośrednicze, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 25, I. piętro. rw 5807

2 domy
blisko Poznania przy tem ogród, skład nadający się na każde przedsiębiorstwo na sprzedaż. — Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 5853/4

Dom
z ogrodem za 16.000 zaraz sprzedam ul. Obornicka 22, zdw 28 870/71

Parcele
budowlane jeszcze do oddania. — Informację udziela kierownik szkoły w Junikowie. zdw 28 813/4

Motocykl
angielski dobrze utrzymany sprzedam. Gąsiorowskich 11. I. p. pr. zdw 28 986-7

Meble
sprzedaje ratami najtaniej. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 29 071-2

Fabryka
skrzyż, motorowe urządzenie, nowy 3 konny motor, pokój. Cena 2.500. 60 dzierżawa Poznaniu, bez urzędzenia 1.000. „Centrum” Żydowska 5. rw 5857

Skład
blisko Starego Rynku 1.500. „Centrum”, Żydowska 5. rw 5856

Gościniec
restauracja pełna koncesja urzędzenia rzeźniczkę, 8 morgi ziemi cena 28.000 zł przy Poznaniu. Zgłoszenia Sew. Mielżyńskiego 4, II. zdw 29 065

Wroneńska 24
w podwórzu w Hurtowni Porcelany sprzedaje wyjątkowo tanio za 8.500 serwis do kawy za 35 zł, serwis obiadowy porcelana za 55 zł, serwis 12 osob do obiadu dobra porcelana zdw 28 956

Okazja
Sypialnie debowo fornierowana nowa tania sprzedam. Grobla 30, II. lewo. zdw 28 975

Motocykl
Indian z przyzpeką 6 KM, mało używany sprzedam. Cena 1.800. Zgłoszenia od 18 godz. Nowak, Rybaki 8, III. zdw 28 991

Dom
piętrowy, 9 pokoi, 3 kuchnie z zabudowaniami gospodarczymi wolnym mieszkaniem 3 pokoi kuchnia sprzedaje się na dogodnych warunkach. Mosina, Dobrowolski. zdw 28 989

Skład
z urzędzeniem i mieszkaniem lub bez sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 29 004

Szewcka
maszynna do reparacji (Singer) tania na sprzedaż. Obejrzeć można od godz. 3-6. Gucki, Słusarska 2, I. zdw 29 036

Dom
maszynny, 6 pokoi, skład wolny, ogród, dobry punkt miasta promocyjnego, 15 000 wpłaty 8 000. Wszechołpa Agencja, Poznań, Długa 5. zdw 29 019-20

Singera
maszynna 40, rower 65 zł magnet do motocykla sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Szamarzewskiego 31. zdw 29 111-2

Kanapy
leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka 31. zdw 28 562-3

Piła
taśmowa na sprzedaż cena 300 zł. Wenecjańska 7 zdw 28 486/7

Jadalnie
sypialnie kanapy leżanki materace, nakładki najtaniej za gotówkę na raty. Ludwig Do'na Wilda 76 hbw 3 439-40

Tanio
sie ubierzciez umiemy w Domu Komisowym św Marcin 78a Pw 892a

Lokomobila
fabrykat „Ramson” przewoźna, piły tarzowe, piła wachadłowa, cyrkulari, szlifierka automatyczna, wóz, kasa żelazna do sprzedania. Bittner, Dąbrowskiego 79, zdw 28 926

Skład
spożywczy do tego 3 pokoje przy tramwaju, cena 6 000 zł z towaram. Rutkowski, Grobla 29. zdw 28 937

Dom
blisko Poznania miemie, ogród za 4 500 sprzedam Rutkowski, Poznań, Grobla 29. zdw 28 935

Samochód
Chenard Walker 6:30 landaulet mało używany za 4 000 złotych okazynie sprzedam. Garaz Międzynarodowy, Brama Dembińska. zdw 28 934

Skład
przy placu Świątokrzyskim sprzedam Tomczak, Poznań, Wierzbice 31. zdw 28 966

Polecam
na dogodnych warunkach majatki różnej wielkości, gospodarstwa, młyny, cegielnie, tartaki, kamienie, mniejsze domy, tereny, pod budowę domów, fabryk „Lech”, Grobla 22. zdw 29 057

Samowar
niklowany sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 29 141

Skład
centrum Poznania 9 500 zł sprzedam Tomczak, Wierzbice 31. zdw 28 970

Sprzedam
maszynne do liczenia oraz reklame świetlna z gotową instalacją. — Adres wskaże Kurjer zdw 29 085

Rower
półwysięgowy sprzedam. Żurawicz, Gąsiorowskich 5. zdw 29 090

Wille
7 pokojowa z ogrodem cała wolna w Toruniu okazynie za 25 000 sprzedam Biuro Handlowe, Poznań, Romana Szymańskiego 1. zdw 29 096

Grottger
Zmurko, Falat, Juliusz Kossak, Wojciech Kossak, Jacek Malczewski, Jerzy Kossak, Masłowski, Pilatti, Prauziński, Grabowski, Bulewski, Górski, Perle, Szkoła Flamandzka, południowo-niemiecka, włoska, Van Dyck, Kremerschmidt, Gudin, Singleton, Reynolds, Grasi, Angelica Kaufmann, Morland, Marco Rizzi wiele innych okazynie. Antykarnia Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 620

Mahoniowe
salony, sypialnie, witraży, biblioteki, biurka, krzesła, fotole, dywany, Auobisson Keshan, Smyrna kilim polski haft polski na kanwie, broń starożytna, srebra, porcelana, kryształ, brzozy oraz wiele innych upiększeń mieszkań i zbiorów poleca okazynie Antykarnia Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 619

Gospodarstwo
120 morg przeważnie rak niemieckich, ziemia pszenno-buraczana, jednym planie, polonozona pierwszorzędny gościniec, zabudowana forteca, mieszkanie 6 pokojowe, inwentarz żywy 6 koni, żreback, 14 bydła w tem 10 dojnych, 20 świń, martwy kompletny, dom dla służby, Poznańskie od stacji 2 km. Cena handlowa 85 000, wpłaty 50 000. „Lech”, Grobla 22, tel. 29-45. zdw 29 056

Obrączki
złote, srebrne, biżuteria, zegarki kupi z najtaniej. A. Prant, Poznań, Stary Rynek 91 (wejście z ul. Wrońskiej), własne wyroby warsztat reparacyjny, nowe wykonania. nw 11 121

Grunta
na Łazarzu, Solcazu Ratajach w mniejszych i większych odcinkach do nabycia wskaże Jasielski (Łazarz) Lodowa 9 zdw 28 458

Majątek
335 morg pszennej buraczanej ziemi 4 1/2 km. od stacji i miasta, 3 pokoi, sad owocowy, sprzedam z żywym i martwym inwentarzem z pełnym żniwem. Zgłoszenia Klinger, Poznań, Woźna 18, I. p. tr. zdw 28 393

Samochód
marki „Chevrolet” w dobrym stanie, landolet sprzedam zaraz za 4 000 zł zasięgnąć informacji między godziną 12-13 telefon 69-55. zdw w 28 502

Pianino
krótkie bardzo dobre, zagraniczne sprzedam zaraz 1200 zł. Oferty Kurjer zdw 28 675

Chomęta
angielskie, wyjazdowe sprzedam okazynie. Nowakowski, siodlarz, W. Garbary 51, telef. 52-17. zdw 28 691

Fortepian
na sprzedaż. Baraciszewski, Kanalowa 10 wchód Kolejowa. zdw 28 533

Motocykle Rex Akme
najsolidniejsze i najtańsze dogodne spłaty. Koszczyński, Paszaj Kino Apollo. zdw 28 705

Fiat 509
4 osob, 4:20 „Peugeot” 6 osobowy 11/35 jak nowy tania sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 28 147

Wózków
dziecięcych wybór. Świątek dziecięcy, Kraszewskiego 11. zdw 25 285

Pomidory
16 zł, miód lipcowy, kuracyjny 20 zł wysyłka 5 kg koszykach franko zaliczka S. Wenkert, Zaleszczyki. zdw 28 748

Obrazy
kupi się najtaniej we firmie Witold Leworski, Wrocławska 36 Specjalność oprawa obrazów. Kw 595-6

Skład
tow. kolonialnych i warzywa, z mieszkaniem w mieście powiatowym przy rynku, wojsko gimnazjum i seminarium nauczycielskie w mieście na tyżenie 2 morgi ogrodu, stosowne dla ogrodnego, każdego czasu do nabycia, do objęcia potrzeba 3 do 5 tys. złotych. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zdw 28 408

Motocykle „Douglas”
350 i 600 ccm stale na składzie i na dogodnych warunkach spłaty polecamy „Komna” T. o. p. Automobile Poznań ul. Dąbrowskiego 83-85, telefon 77-54-78. zdw 28 857

Antyki
używane. Wielki wybór. Pocztowa 22. Pw 30 64-55, 141

Dywany
chodniki, linoleum poleca po cenach najniższych Poznański Skład Dywanów, właśc. Piotr Jakubiak ul. Wrocławska 20, przy placu Świątokrzyskim. zdw 26 693

Ogród
pod budowę 1 000 mtr. kw. (Łazarz) przy kościele, cena 13 zł mtr. kw. Kosinińskiego 17a, III. prawo. zdw 26 327

27
Grudnia nr. 3 firma Jarosz na gramofony, płyty wysoki rabat. Zamiana starych, wszelkie reparacje tania. zdw 28 606

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13 Klienteli zamieszko- wej odstawiamy własnym samochodem. Pw 3115/16-0.4762

Żądajcie
tylko polskich uznanych za najlepsze Ostrzy do golenia. Wytwórnia Kraków, ul. Zwierzyniecka 15. dw 5 644

Meble
tania za gotówkę na raty poleca Kalkus, Wrocławska 19. zdp 28 816

Skład
blawatów istniejący 40 lat w Kocianie przy ulicy Poznańskiej 51 z powodu nadwatzonego zdrowia właściciela do wynajęcia urządzenie składem, towarem lub bez towarów lokal jest 20 metr. długo, 6-7 mtr. szeroki, 4 mtr. wysoki, nadający się także na każde inne przedsiębiorstwo. — Zgłoszenia przyjmują właściciel, Julian Jerzykiewicz, Kościeln ul. Poznańska 51. zdw 26 830

Dom
artyst. willa, i ładnie powiatowemu zdrowa okolica, duży ogród owocowy, warzywny przy sprzedaży cały wolny. Zgłoszenia Szubin, Kępińska 3. zdw 28 232

Ford 1929
nowy jako kupno okazynie poleca „Komna” T. o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85, tel. 7767 i 5478. nw 2 888

Gospodarzu
dodajcie stale do paszy prawdziwej Centralny Michałowski. Nie straciecie, tylko się zzbogacie. Zadać wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu, nigdy luzno. rw 5 829-30

Piekarnia
z mieszkaniem i urządzeniem w najlepszym położeniu, wypieka 20 worków maki tygodniowo cena 5 000 zł. Zgłoszenia Jabłoński, Buk. nw 2530

Ogród
pod budowę 1 000 mtr. kw. (Łazarz) przy kościele, cena 13 zł mtr. kw. Kosinińskiego 17a, III. prawo. zdw 26 327

Nesesser
meski elegancki prawie nowy tania sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 28 771

120
morg, żywym, martwym inwentarzem, cena 65 000—70 000 zł. — wpłaty 20 000 reszta podług umowy. Oferty Kurjer zdw 28 774

Samochód
4 osobowy, nowoczesny na korzystnych warunkach sprzedam lub na towary zamienie. Oferty Kurjer zdw 28 787

Sprzedam
sklep kolonialny w Zakopanem dobrze zaprowadzony, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 28 781

Dobrze
zaprowadzona probiornia z detaliczną sprzedażą wódek, tytoniu, najruchliwsza ulica Poznania do nabycia za 32 000 złotych. Oferty ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 28 850

Dom
jak willa, ogród, składy z piekarnią sprzedam. Paszkiewicz, Stareleca Wielka pod Poznaniem. zdw 28 778

Pianino
prawie nowe do sprzedania. Niogolewskich 24 III p. zdw 28 795

Pończochy!
Pończochy damskie 3 zł, dziecięce 2 zł we wszystkich kolorach wyjątkowo trwałe po cenach fabrycznych nabywać można stale w Zabikowie Rokiccy Poniatowskiego 56. zdw 28 817

Piesek
rasowy Rehpincer niezwykle, mały piękny okaz Wierzbice 33, II. lewo. zdw 28 821

Siodło
kompl. mało używane, Wierzbice 33, II. lewo zdw 28 823

Sprzedam
kolo szczęścia dobrze prosperujące za niską cenę. Adres wskaże Kurjer zdw 28 835

Skład
kapeluszy damskich korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 28 830

Rower
damski jak nowy tania sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 28 823

Dla blacharzy
1.000 sztuk, 6 częściowych, poczynionych szeli na sprzedaż do przycumowania, ryn, sztuka 85 gr. Oferty Kurjer zdw 28 779

Majątek
1.100 morg, uroczko położony, blisko stacji, godz. od Poznania, ziemia urodz. kulturze, łąka las, bud. gosp., pałac (wszystko I. kl.) inwentarz komol. (garnitur do mleczenia), bogate żniwa, ładne polowanie na sprzedaż. Zaliczka 300.000, reszta dogodna hipoteka. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer zdw 28 844

5 KUPNA
Majątków
ziemskich różnej wielkości dla poważnych reflektantów poszukuje Biuro Rolnicze Wrocławek nw 2289

Fortepian
lub fisharm. nadający się do lokalu celem kupna poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 26 683

Poszukuje
kupna domu od 2-10 morg roli Szczepan Mikolajczak w Kaźmierzu pow. Szamotuły. zdw 28 285

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy, Podgórną 2. Pw 3075

Samochód
lekka ciężarówka do 1 tonny najchętniej „Ford” używany gotowy do jazdy zaraz kupie. Oferty z podaniem ceny i warunków spłaty do Kurjera Poznańskiego zdw 28 810

Kupię
dom z składem, ogrodem w mieście, Łaskawe podanie i cenę pod adresem St. Rybak, Wierbice, n/Notecia. zdw 28 807

Kupiec
przemysłowiec z kapitałem 20.000 zł poszukuje interesu przemysłowego, handlowego, nie blawatnego, pożądana branża metalowa, rolnicza lub budowlana ewentl. inna może być, w mieście powiatowym gdzie jest zakład średni naukowy. Poważne zgłoszenia prośbę nadsyłać: Warszawa ul. Freta 17, m. 7, pani H. Rodonicz dla K. Styp. zdw 28 802

Radjo
5 lampowe okazynie kupie. Laskarnia Mickiewicza 15, tel. 76-60 zdw 28 857

Kupię
dom lub wille z ogrodem do 50 tys. złotych Zgłoszenia Kurjer zdw 28 906

Pianino
kupie. Oferty podaniem ceny Kurjer zdw 28 892

Wille
z ogródkiem w Poznaniu lub pod Poznaniem kupie. Oferty przyjmuję Majewska, Poznań, Słokojna 27. zdw 28 907

Dom
z ogrodem kupie w mieście powiatowym wpłacie 12 000 złotych, reszta w rocznych spłatach ew. hipoteka. Oferty do Kurjera zdw 28 969

Dom
mały na prowincji w ruchliwej ulicy kupie. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 29 080

Biuorko
dyplomatkę, bibliotekę, ciemne, używane, okazynie kupie. Oferty z ceną do Kurjera zdw 29 144

Kupię
na dogodnych warunkach dorozkę z koncesją stałą. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 049

6 KAMIENICE
Kamienica
dwupiętrowa z kompletnymi zabudowaniami (skład bław. i tow. kol.) w ruchl. mieście Wlkp. (róg rynku), do tego cr. 10 morgi ziemi z ogr. z powodu podnoszącego wieku właśc. zaraz do nabycia. Cena i warunki według umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 28 446

Kamienicy
nowoczesnej, dobrze utrzymanej z wolnym 4-5 pokojowym mieszkaniem poszukuje przy wpłacie 140.000, najchętniej wprost od właściciela. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Stary Rynek rpw 5832

2 kamienice
III. piętrowe w Toruniu z składami wolnym 5 pokoi, czynsz roczny 24 000, cena 165 000, wpłaty 100 000 sprzedam Biuro Handlowe, Poznań, Romana Szymańskiego 1. zdw 28 097

Kamienica
komfortowa śródmieście cena 140 tys., wpłaty 90 000, kamienica centrum cena 230 000, wpłaty 70 000 i wiele innych poleca „Krakus”. Poznań Pocztowa 30. zdw 29 068

7 PIENIADZ
Zdolnego
skrytykatora mającego znajomości w kinach prowincjonalnych ewtl. właściciela samochodu, na prima artykuł poszukuje poważna firma w Poznaniu, duże zarobki zapewnione. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 188

Dwanaście
tysięcy, chętnie więcej poszukuje na bardzo pewną hipotekę centrum Poznania. Oferty Kurjer zdw 28 716

Posiadam
6.000 zł (późn więcej) przystąpię do spółki kupna itp. Oferty: „Chrześcijański” Warszawa Biuro Ungra, Senatorska 12. nw 2531

Sprzedam patent
Rzp. P. nr. 9785 automatyczny postument do ciast, znany pod nazwą „Eser” (S. R.) Już zaprowadzony a niezbędny w użyciu, z braku gotówki na masowy wyrób który okazał się koniecznym. St. Ruszczyński, ul. Polna nr. 21. zdw 28 815

Kierownik
biura i szef buchalterji poszukuje od 15. 8. rb. za złożeniem gwarancji hipotecznej w wysokości 20.000 zł stanowiska członka Zarządu w dobrze prosperującym przedsiębiorstwie fabrycznym, Łaskawe oferty Kurjer zdw 28 877

Wspólnika
z 2 000 zł do dobrze prosperującego interesu na P. W. K. poszukuje. Możliwość objęcia kierownictwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 175

Ulokuję
20 000 na I. hipotekę nieruchomości w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 29 075

20.000
na I. hipotekę młynu wartości 140 000 poszukuje, procent do umowy. Oferty Kurjer zdw 29 074

10 — 15.000
włozę jako czynny wspólnik do przedsiębiorstwa lub objęcie inna podaje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 29 028

Wspólnika (czki)
3-4 tys. poszukuje Wytwórnia Cukierków. Oferty Kurjer zdw 29 015

Zastępowo
na Poznań do objęcia potrzeba 2.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 041

Pożyczki
do 15.000 udzieli właścicielowi za pokój kuchnie, jak również i inne transakcje pożyczkowe przeprowadzam. Cyranak, Poznań, św. Marcin 63. zdw 28 948

8 DO WYNAJĘCIA
Mieszkania
3, 4, 5 centrum Poznania, komfort zaraz wolne do oddania. Biuro Pośrednicze, Poznań Seweryna Mielżyńskiego 25, I. piętro. rw 5808

3 pokoje
z kuchnią i wygodami w centrum za 275 złotych miesięcznie za dłuższy czas zgóry. Z. Kwiatkowski, ul. 3. Maja 2. zdw 29 073

Mieszkanie
pokój kuchnia od gospodarza za dzierżawę zgóry Adres Kurjer zdw 29 152

Mieszkanie
pokój kuchnia „dzierżawa zgóry. Adres Kurjer zdw 29 077

Mieszkanie
pokój kuchnia na Jeźcach z meblami 1.900 zł. „Jura”, Fr. Ratajczaka 9, II. p. tr. zdw 29 042

Mieszkanie
i biuro handlowe razem 6 pokoi z przynależnościami w centrum Poznania do wynajęcia od właściciela domu. Warunek, czynsz dzierżawy za dłuższy czas zgóry względnie udzielenie pożyczki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 29 003

Mieszkania
1, 2 pokojowe, kuchnia, wprost od gospodarza. Zgłoszenia Wrońska 12, I. front, lewo. zdw 29 125

9 SZUKA MIESZK.
2 pokoje
z kuchnią w śródmieściu za dwa lata dzierżawę, poszukuje wprost od gospodarza. Piotrowski, Zakrzewo Nowe, zabud. 4. zdw 28 783

Młode małżeństwo
poszukuje pokoju z kuchnią, płaci za 1-2 lat zgóry. Oferty Kurjer zdw 28 829

Szukam
mieszkania 5-6 pokojowego przy głównej ulicy, wprost od gospodarza, za czynszem 2-letnim zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 28 911

Mieszkania
3-2 pokojowe poszukuje od gospodarza wprost. Czynsz zgóry Oferty Kurjer zdw 28 897

Mieszkania
3 pokojowego z kuchnią możl. I. piętro za czynszem zgóry ewtl. z innym odszkodowaniem płatnym natychmiast poszukujemy. Zgłoszenia do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 29-41. Pw 3650-29 41

Mieszkanie
3 pokoje z kuchnią przez bezdzietne małżeństwo jest poszukiwane w punkcie dowolnym. Oferty Kurjer zdw 28 967

3 pokoje
z łaźnią (okolica św. Marcin. Ratajczaka) poszukuje wprost od gospodarza dobrze usytuowany, samotny pan. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 047

Mieszkania
3 pokojowe wprost od gospodarza poszukuje. Plac dzierżawy za 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 28 847

10 ZAMIANA MIESZKANIA
Zamiana
mieszkań 6-cio pokoi i 3 pokoi, nowoczesne w centrum zamienie na podobne w Poznaniu, Złotostajnia Bydgoszcz, Aleje Mickiewicza 5, parter, lewo. Pw 3646-63, 681

Zamienie
2 pokoje z kuchnią Jeżyce na duży pokój z kuchnią lub 2 pokoje z dopłatą. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 036

11 POKOJE UMEBL.
Pokój
umeblowany z światłem elektrycznym lepszymu panu do wynajęcia. Pościel i bielizna pożądana. Śniadeckich 18 drugie piętro, lewo. zdw 95 950

Pokój
frontowy, ładnie umeblowany, inteligentnemu panu wynajme. — Długa 3, II., prawo zdw 28 421

Pokój
umeblowany przyjeźdnym lub na stałe wynajme. Wielkie Garbary 18 wejście z ul. Woźnej, II. prawo. zdw 28 501

Dla 1-2 panów
pokój umeblowany, blisko dworca, poczy i wystawy, zaraz wolny. Gąsiorowskich 10 II. p. tr. na lewo. zdw 28 582

Pokój
duży wynajme zaraz. Dąbrowskiego 5

Pokój
elegancko umeblowany w śródmieściu z światłem elektrycznym, telefonem, dobrze sytuowanemu panu do wynajęcia. Adres wskazać Kurjer zdw 29 043

Przyjmę
dwie panienki w wspólny pokój. Gen. Pradzyńskiego 23, I. wprost. zdw 29 067

Pokoje
dla samotnych i małżeństw wielkim wyborze poleca Fraguł, Kościelna 21. zdw 29 070

Pokój
dwóm panom zaraz. Górna Władysława 13, III, prawo. rw 5860

Pokój
wynajme. Długa 4, w podw. prawo. I. zdw 29 107

Pokój
wspólny, lepszym panom Kwiatowa 9, parter, prawo. zdw 29 145

Pokój
balconem dla inteligentnej osoby od 1. 8. Sw. Wojciech 24, III, prawo. zdw 29 046

Pokój
umeblowany zaraz dla 2 panów. Skarbowa 15, dom ogrodowy wprost, prawo. zdw 29 058

Śródmieście
pokój dobrze umeblowany 1. 8. wynajme. Wały Zygmunta Augusta 10 a, Kąsywiec. zdw 28 973

„Informator“
poleca pokoje umeblowane od 30 złotych miesięcznie. Dla przyjeźdźców złotych 3—5 dziennie. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo). Tel. 58-17. zdw 28 978

Centrum
obszerny pokój ładnie umeblowany niekierując się wprost zaraz wynajme. Adres wskazać Kurjer zdw 28 977

Umeblowany
pokój. Skowrońska, Marszałka Focha 98, IV., front. zdw 28 980

Pokój
umeblowany dla 2 lub 3 panów do wynajęcia. Matejki 38, Nogajczak. zdw 29 124

Pokój
żurawska, Półwiejska 6, front. zdw 29 133

Pokój
utrzymaniem, światłem elektr., zaraz lub 1. 8. do wydzierżawienia. św. Marcin 66/67., I., lewo, front. zdw 29 131

12 SZUKA POKOJU

Młode
małżeństwo, bezdzietne, poszukuje pokoju próżnego lub umeblowanego bez używania kuchni. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 28 892

Poszukuje
pokoju z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz za rok zgóry. — Oferty Kurjer zdw 28 886

Potrzebne
dwa trzy pokoje, kuchnia, gazem Miesięczny czynsz Kurjer zdw 28 884

Starsza
i młodsza pani poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 28 876

Młode
małżeństwo bezdzietne poszukuje próżnego pokoju wprost od gospodarza lub od lokatora. Oferty Kurjer zdw 28 915

Starsza
inteligentna pani szuka zaraz umeblowanego pokoju na czas nieograniczony. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 912

Eleganckiego
pokoju w śródmieściu od 1. 8. 29. poszukują dwie panienki. Oferty Kurjer zdw 28 939

2 — 3
pokoje umebl. z używaniem kuchni poszukuje od 1. 8. w centrum. Oferty Kurjer zdw 29 093

Krawcowa
solidna poszukuje stalego umeblowanego pokoju w centrum na szwalnię. Oferty do Kurjera zdw 29 031

Pokoju
większego lub dwóch mniejszych, z dobrem umeblowaniem, biurkiem, oświetleniem elektrycznym, możliwym telefonem i oddzielnym wejściem, najchętniej w dzielnicy Łazarskiej, za niewysoką cenę, poszukuje samotny. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 29 013

Poszukuje
próżnego pokoju, zapłace parę miesięcy z góry Oferty Kurjer zdw 29 063

Poszukujemy
umeblowanych pokoi dla stałych i przyjeźdźców. „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 28 979

1 LOJALE

Lokalu
na warsztat poszukuje. Oferty Kurjer zdw 28 859

Składu
nie dużego śródmieściu Poznania od gospodarza szukam. Oferty: Królewska Huta, Piastowska 1, Kruk. zdw 28 796

Lokale handlowe
(4 ubikacje, powierzchnia ca 75 kw.) odnowione, nadające się na biura, składnice lub tp. na wysokości I. pietra oficyn, z suchą łądną piwnicą lub bez, (powierzchnia ca 85 kw.) w okolicy ul. Gwarnej zaraz lub później za czynszem miesięcznym bez odstępnego, wprost od właściciela do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 28 713

Ubikacja
na warsztat do wynajęcia. Ulica Poznańska 1/3. jw 2207

Okazja
oddam 3 frontowe pokoje w Lesznie przy Rynku I. piętro na skład hurtowy lub biura. Zgłoszenia piśmienne A. Dzikowski, Leszno, Rynek 6. zdw 28 719

Lokal
na warsztat do wynajęcia. Ul. Stanisława Knapowskiego 23, Górczyn. jw 2223

Lokal
zdatny na kantor lub spokojną wytwórnię wynajmie właściciel domu. Dwa pokoje duże, trzy małe i obszerna ubikacja. Matejki 49, informację udzieli portier. zdw 28 792

Poszukuje
małej próżnej ubikacji ewentl. w suterenu zaraz z osobnym wejściem. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 922

Lokale
wprost od gospodarza przemysłowe cena 80 i 24 metry kwadratowe do wydzierżawienia. Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 28 925

Poszukuje
małej ubikacji ewentualnie piwnicy jako składnica. Oferty Kurjer zdw 28 964

14 DZIERŻAWY

Piekarnia
w pełnym biegu w mieście powiatowym natychmiast tania do wydzierżawienia. Zgłoszenia — Franciszek Waniorek, Rawicz. zdw 28 722

Dzierżawy
1.500 mórg od właściciela, objęcie 200.000, 570 mórg właściciela, objęcie 90.000, 420 mórg właściciela, objęcie 70.000, 94 morgi, objęcie 7.000, 280 mórg, objęcie 20.000, 125 mórg, objęcie 18.000, 115 mórg objęcie 13.000. Dom Handlowy, Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. Kw 618

Ubikacji
ewentl. piwnicy widnej, suchej poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 27 440

Plac
opłotowany z szopą lub bez poszukiwany. Oferty Kurjer zdw 28 845/6

Skład
urządzenie 3 pokojowe mieszkanie zaraz wydzierżawie, Ławniczak, Leszno, Dworcowa 23. zdw 28 856

Piękna duża willa
w Zakopanem kompletnie urządzona (prócz pościeli i bielizny) i umeblowana stylowo do wynajęcia zaraz do 29 września 1.000 zł miesięcznie, i kaucja 500 zł za meble. Cudowny ogród, widok na całe Tatry, zdala od kurzu i szosy, skok południowy. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. zdw 98 026

Stajnie
na cztery konie oraz wozownie potrzebne. J. Glinka, Poznań, Wrocławska 26/30. Pw 3634-29.19

Skład
nowo budujący mieszkanie przyległe, na życzenie 2—3 pokojowe z kuchnią. Zgłoszenia Kurjer zdw 29 070

Poszukuje
się warsztatu ślusarskiego celem dzierżawy z narzędziami lub bez. Zgłoszenia K. Olejniczak, Srem. zdw 29 160

Piekarnia z cukiernią
w pełnym biegu, w której się przeważnie wyrabia cukiernictwo w najlepszym miejscu miasta Bydgoszczy jest z powodu stonków rodzinnych do wydzierżawienia. Zgłoszenia Księgarnia Świt, Bydgoszcz, Śniadekiego 50. Pw 3643-63.682

Dzierżawy
2.400 mórg, 370, 140, 100 i kilka mniejszych natychmiast do objęcia, korzystne warunki poleca Cyranik, Poznań, św. Marcin 63. zdw 28 950

Hotel - restauracja
w powiatowym mieście przemysłowym 9.000 ludności wydzierżawia się od 1 października. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 28 900

15 LETNISKA

Rabka Zdrój
willa pensjonat „Sienkiewiczówka” poleca pokoje słoneczne z całodziennym utrzymaniem, ceny od 10.— zł. dziennie. Kuchnia wyborowa, na żądanie dietetyczna. Zgłoszenia pensjonat „Sienkiewiczówka”. Rabka. zdp 28 506

Olcza
(Zakopane) słoneczne pokoje z oszkloną werandą, leżaki, dobre utrzymanie. Willa Millada. Pw 3644-29.46

W Warszawie
Pokoje dla przyjeźdźców, środek miasta. Pensjonat, Czackiego 6, Warszawa. zdw 26 632

Jastrzębia Góra
pełne morze, Hotel-Pensjonat „Baltyk” poleca pokoje na sierpień. Zgłoszenia Jastrzębia Góra, pensjonat „Baltyk”. Pw 3162-62.566

Hel
Pensjonat „Leonidas” właściciel Maksymilian Stürmer poleca pokoje i nowoczesnie urządzone restauracje oraz kawiarnie. Najlepsza kuchnia — ceny umiarkowane własna plaża. Wielkie oszklone werandy. Dla wycieczek znijzone ceny. Pw 3505-27.159

16 OSOBIŚL

Pepi
wyjeżdżam do końca lipca. Maria zdw 28 874

Za
długi Katarzyny Budzińskiej z domu Gorzyńska nie odpowiadam Feliks Budziński. Gen. Pradzyńskiego 56. zdw 28 873

Ostrzeżenie
Weksel in blanco z moim podpisem na sumę złotych 1.000, żyrowany przez p. Józefa Fertcha w Poznaniu, uniemożliwia, ponieważ weksel ten przywłaszczył sobie bezprawnie p. Władysław Zietek w Poznaniu, ul. Kwiatowa 7. Władysław Czarnowski, Smitlowo, pow. Chodzież. zdw 29 087

A. D.
Nie rozumiem kto pisał. Proszę o kilka słów do Kurjera. „Stokrotka”. zdw 29 158

Pania
samotna w jasnym płaszczku i popielatych pończoszkach spotkana 2 krotnie na St. Rynku i ul. Wielkiej w poniedziałek o godz. 18 prosi pan jadący w towarzystwie o możliwość poznania. Oferta Kurjer zdw 29 018

Zagubiona
kartę kwitową na nazwisko Wojcieszak Waclaw, uniemożliwiam. zdw 28 941

21 ZGUBY

Unieważniam
skradzione papiery wojskowe, wystawione przez P. K. U. Poznań, miasto na nazwisko Jan Rutowski urodzony 6. 1. 01. zdw 28 069

Unieważniam
skradzioną legitymację na nazwisko chor. emeryt. Władysław Wojtaszewski, zamieszkały w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 87. zdw 28 050

Zgubiono
paszport węgierski 26—27 na nazwisko Menich Bela z żoną. Łaskawy znalazca zechce zwrócić pod adresem: Kawiarnia Teatralna, Kraków. nw 2535

Perelki
srebrne zgubiono w poniedziałek południe w drodze z Sew. Mielżyńskiego na Cieszkowskiego i z powrotem na Kantaka. Uczciwego znalazcę proszę o oddanie za wynagrodzeniem do Kom. Policji, pl. Wolności, pok. 17. zdw 28 972

Stuzłotowy
banknot zgubił urzędnik. Znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem u Hauffe, Fr. Ratajczaka nr 11 a, 3, III. zdw 29 120

2 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków ora” naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tania firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 1726-052.96

Robotki ręczne
monogramy rysuje, Jankowska, Stary Rynek 48, II. bpw 369

Fryzjerna
dla pań i panów w hotelu „Polonia” otwarta od 7—22. Także w niedziele i święta. bpw 358

Oddam
dziecko na własne. Zdrowy, ładny chłopczyk. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 28 479

Futra
wzrostowego rodzaju wykonuje damskie, męskie, przerabia reparaturę dobrze i tania. Piekary 10. zdw 27 712

Przeprowadzki
do wszelkich miejscowości na prowincji oraz zwózki towaru, bagażu itd w miejscu skuteczniam samochodem ciężarowym. Zgłoszenia Nowy Rynek 3, telefon 14-51. zdw 28 422

Observacje
i t. p. prywatne sprawy wszelkiego rodzaju załatwia b. dyskretnie i poufnie b. długoletni urzędnik inwigilacyjny (detekt.) na kierowniczym stanowisku. — Oferty Kurjer zdw 28 909

Każda elegancka pani
ubiera się tylko w salonie miod „Krogosianka”. św. Marcin 16/17, wejście litera F. Dla pp. urzędniczek dogodnie warunki. bpw 375

2 chłopców
1 i 2 latka oddam na własne tylko inteligentnym i zamożnym. — Oferty Kurjer zdw 28 827

Biuro procesowe
Podgórna 7, I. piętro, załatwia wszelkie sprawy hipoteczne, majątkowe, ściągania wierzytelności oraz sprawy karne i wnioski do władz i urzędów. Przepisywanie na maszynie, tomaczenie z języków obcych szybko i tania. Porady prawne darmo. bpw 358-4

Dywanów
brzezi prawie każdym domu wystrzeżone kunsztownie reparaujemy Wytwórnia Dywanów. Oferty Kurjer zdw 28 518

Fotochemigrafja
wytwórnia klisz drukarskich. — Aleje Marcinkowskiego 1 (Dom Królowej Jadwigi) wejście Babieńskiego 6. Kw 621

Guchota uleczalna
Fenomenalny wynalazek Eufonja zademontrowany specjalistom. — Sami się wyleczycie z przytyłego słuchu, szumu, cieknięcia z uszów. Liczne podziękowania. Poczajająca broszura na żądanie wysyła bezpłatnie Eufonja, Liszki, koło Krakowa. Tw 74

Krawcowa
wykonuje suknie do 15 zł. Nowakowa, Składowa 12. zdw 28 544

Eleganckie
mody damskie wykonuje przedko i tania. Słowackiego 39, III, prawo. zdw 29 156

23 OZENKI

Kawaler
lat 24, blondyn, z powodu braku znajomości poszukuje panienki od lat 19—21. Cel matrymonjalny i jest na stałe posiadacz. — Oferty Kurjer zdw 28 556 z fotografią, zwrot pod słowem honoru.

Właściciel
domu i składu meblowego starszy pan pragnie poznać celem ożenku pannę lub wdowę bezdzietną w średnim wieku, majątek mało wymagany. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 808

Kawaler
lat 26 obejmuje gospodarstwo 40 morgowe szuka panny z majątkiem od 5 tysięcy. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 28 837

Pani
posiadająca skromne mieszkanie pragnie poznać pana na stałe posiadzie od lat 30—40. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 28 865

Nauczyciel
szkoły powsz. Królewski, lat 31, pragnie nawiązać korespondencję z panną inteligentną, subtelną. Cel matrymonjalny. Anonimy do Kosza. Łaskawe oferty wraz z fotografią Kurjer pod zdw 28 889

Kawaler
lat 42, na kierowniczym stanowisku poszukuje znajomości inteligentnej pani, ewtl. wdowy — milego usposobienia i przedewsz. z dobrym charakterem w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia uprasza się pod przyrzeczeniem dyskrekcji pod zdw 29 027

Wdowa
sympatyczna, lat 50, religijna, gospodarna, posiadająca 4-pokojowe mieszkanie, pragnie poznać pana na stałe posiadzie. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 29 047

24 NAUKA

Lecey
polskiego, rosyjskiego, francuskiego, początków niemieckiego, łaciny, ulamków, udziela starszy mężczyzna tania, sumiennie. Wielkie Garbary 43, parter, prawo. zdw 28 887/8

Do maturoy
przygotowuje eksternistów magister filozofji. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 854

Kto
przygotuje do egzaminu wstępnego z 4 kl. gim. z polskiego i matematyki do szkoły przemysłowej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 28 867

Korepetytor
w zakresie 5 klas typu klasycznego może się zgłosić. Marszałka Focha 29, I. prawo. zdw 28 920

Kursy stenografji
pisania na maszynach, Kantaka I. II. piętro. bpw 391-2

25 MUZYKA

Trio
ewentualnie kwartet koncertowo-jazzbandowy z bogatym repertarem, dobrze się prezentujący zaraz wolny. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 28 764

Nauczycielka
gry fortepianowej poszukiwana dla początkującej starszej pani. Oferty Kurjer zdw 28 902

Jazzbandzista
spiesznie poszukiwany Oferty Kurjer zdw 28 940

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 50 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy od jednej trzeciej ceny drobnych

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 28 634

Młodszy pomocnik
do składu kolonialnego poszukuje zaraz posady. Zgłoszenie do Kurjera lub Roman Zawieja Baranów p. Kepno. dpw 1919

Cieśla
który wykonuje wszelkie roboty zakres cieślarski wchodzące. Adres wskazać Kurjer zdw 28 632

Niania
posiadająca dobre świadectwa poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 28 730

Szofer
z roczną praktyką szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 28 739

Pani
inteligentna, pracowita, wykształcona, muzykalna przyjmie jakiegokolwiek posady, najchętniej w składzie kolonialnym u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 703

Wdowa
w krytycznym położeniu szuka jakiegokolwiek posady, najchętniej w składzie kolonialnym u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 747

Młodsza
osoba poszukuje posady praczki, także w zakładach. Oferty Kurjer zdw 28 750

Ogrodnik
kawaler, wszechstronnie obeznany w swym zawodzie, poszukuje zaraz stałej posady na majątku lub przedsiębiorstwie handlowym. Oferty Kurjer zdw 28 100

Początkująca
biuralistka, stenotypistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 28 878

Bufetowa
działa w swym zawodzie poszukuje posady od 1. 8. 29. Zgłoszenia do Kurjera zdw 28 872

Młynarz
czeladnik kawaler lat 25 poszukuje posady zaraz lub później. — Świadectwa chlubne. Może złożyć kaucję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 28 899

Praczką
uczciwa szuka posady. Wodna 27 Lampasiak. rw 5849

Osoba
samodzielną, sumienną, pracowitą, która zna szycie poszukuje posady 1. 8. do wszystkiego do 2 osób lub jako pokojowa. Łaskawe oferty Kurjer zdw 28 899

Stenotypistka
kilkoletnia praktyka, obeznana wszelkimi pracami biurowymi szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 903

Panienska
poleca się do cerowania bielizny. Oferty Kurjer zdw 28 910

Pani
inteligentna, młoda z lepszej rodziny, sierota, nawskroś uczciwa, z dobrymi świadectwami poszukuje posady, gospodyni lub wyreczytelki pani. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdp 28 432

Drogerzysta
5 letnia praktyka i doświadczeniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 28 092

Książkowy
bilansista poszukuje posady, ustawia bilanse, reguluje książki. Oferty Kurjer zdw 28 029

Posługaczka
poszukuje posady na przed południe. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 755

Biegła
maszynistka poszukuje praktyki biurowej. Oferty Kurjer zdw 28 141

Poszukuje
jakiegokolwiek posady jako magazynier lub woźny, za wyopiecznieniem 2.000 złotych. Oferty Kurjer zdw 28 403

Inteligentna
panienka ze znajomością stenografji i pisaniem maszyn poszukuje posady, najchętniej na wyjazd. Oferty do Kurjera zdw 28 473

Szofer
rok praktyki poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 28 914

Młodszy
keller z dobrimi poleceniami poszukuje posady zaraz w mieście lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 28 919

Służący
młodszy poszukuje posady. Łask. oferty Kurjer zdw 28 918

Młodszy
człowiek poszukuje jakiegobądź zajęcia. Łask. oferty Kurjer zdw 28 917

Nauczycielka
Pomorzanka, znajdująca się w krytycznym położeniu prosi o jakakolwiek posade. Najchętniej jako sekretarka w dworze. Łaskawe wiadomości proszę nadsyłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 29 032

Kupiec
35 lat, z długoletnią praktyką przyjmie posade bufetowego lub inne zastępstwo. Kaucja na życzenie do dyspozycji. Zgłoszenia do „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod 55.272. Pw 3631-55.272

Biuralistka
z praktyką, pisząca na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia „PAR” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 55.272. Pw 3632-55.273

Osoba inteligentna
w średnim wieku poszukuje posady do prowadzenia gospodarstwa domowego i zarazem wychowywania dzieci, najchętniej u wdowa w Poznaniu. Zgłoszenia „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 55.279. Pw 3636-55.279

Ekspedjentka
z branży konfekcji damskiej, silna fachowa poszukuje posady od 1. 8. lub 1. 9., najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer jw 2 221

Szofer
kawaler z dłuższą praktyką poszukuje posady na majątek, gdzie by mógł pełnić zarazem leśnictwo. Oferty Kurjer zdw 28 438

Pianista
rutynowany poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 28 951

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 29 095

Willa

w Inowrocławiu w ogródkiem, wolne dwa mieszkania 5-cio i 6-cio pokojowe, zaraz na sprzedaż za zł 100 000,—, zaliczka zależnie od ugody. Oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 17 585

Marszantki

wypraktykowane uczennice do składu potrzebne Nowa 11, I. zdw 29 035

Student

medycyny, z dokładną znajomością języka niemieckiego (najchętniej Pomorzanie) może znaleźć skromny zarobek przy tłumaczeniach. Łask zgłoszenia pod nr telefonu 76-97 od godz 9 do 17-tej. zdw 29 012

Dziewczyna

do dzieci potrzebna. Kłowska, Wroneńska 19. II. zdw 29 045

Krawcowa

może się zgłosić zaraz Różana 10. parter. lewo. zdw 29 066

Marszantka

pierwszorzedna siła, kierujące stanowisko potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 28 962

Służąca

zaraz potrzebna. Półwiejska 19, parter. lewo. zdw 28 968

Wspólnik

do dobrej restauracji miesiąc powiatowem z rotkąwa 1.500 do 2.000 złotych zaraz poszukiwana. „Spółdzielnia Osadnicza”. Aleje Marcinkowskiego 17 a. III. zdw 28 076

Podróżujący

możliwe zawodowych poszukują Drukarnia Sibińskiego Piastowa 2-3. zdw 28 999

Służąca

z dobrem gotowaniem do 2 osób, może się zgłosić ul. Skarbowska 9, parter. zdw 28 986

Dziewczyna

do dzieci potrzebna. ul. Piotra Wawrzyńskiego 13. W. Nagórski. zdw 29 134

Szofer

z zawodu kowal, potrzebny zaraz Jan Domeracki, Budowniczy, — Waly Jagiello 4-6. zdw 29 137

Obuwnik

potrzebny. Marszałka Focha 39, L. Wiśniewski. zdw 29 089

Biegły

maszyniarki na pierwszorzedną konfekcję potrzebne zaraz. W. Lewandowski i S-ka ul. Wileńska 11. zdw 29 127

Ucznia

w nauce przymie mistrz szewski. Bukowska 23. j 2 211

Uczennice

do haftu mogą się zgłosić do Oredownika zdw 28 613

Hafciarki

zdolne i uczennice potrzebne. — Zgłoszenia do Oredownika zdw 29 149

Kowal

potrzebny. Suwalski. M. Focha nr. 72 zdw 28 573

Nowość
sensacyjny epokowy wynalazek groszowy — demokraznym. — Zgłoszać Lwów, Potockiego 67. J. Szczurowski. zdw 1230

Fryzjera
wykwalifikowanego poszukuje natychmiast za wynagrodzeniem 20 złotych tygodniowo i wolnym utrzymaniem. Zgłoszenia wraz z fotografią pod adresem Augustyna Schwedt, Wejherowo, ulica Klasztorna 3. zdw 1231

Magazynier
młodszy z branży kolonialnej umiejący samodzielnie załatwiać korespondencje i księgowość z kaucją potrzebny zaraz. Zgłoszenia do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 29.21. Pw 3635 29.21

Wafelarz
może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer jw 2 219

Panowie
do sprzedaży kiełbas mogą się zgłosić. Adres wskaże Kurjer jw 2 220

Maszynistka
biegły pisząca na maszynie może się zaraz zgłosić u adwokata Sokolowskiego i Dr. Chlapowskiego w Poznaniu Cieszkowskiego 9. zdw 28 923

Ucznia
syna uczciwych rodziców przyjeżdżając. Jan Andersz, mistrz blacharski i instalator. Wrocławska 14. zdw 28 930

Potrzebny
na stoisko inteligentny, wymowny młodzieniec. Pensja 150 miesięcznie, referencje konieczne. Zgłoszenia 8-9 wiecz., plac Sapieżyński 5, wysoki parter. na lewo. zdw 28 929

Poszukuję
krawcowe lub krawców na odzież rubeczną i bielizniarki na wierzchnie koszuły z własnym krojem. Kramarska 7. zdw 28 938

Od 1 sierpnia
poszukuje pomocniczej siły aptekarskiej, która zająłaby się w wolnych chwilach prowadzeniem domu, wdowiąc z dwoma dziećmi. Oferty proszę do Kurjera Pozn. pod dw 1 228

Czeladnik
krawiecki oraz panna do szycia zaraz potrzebni. Marszałka Focha 27, 3 wchód, III. ptr. lewo. zdw 28 959

Dziewczyna
czysta potrzebna zaraz. Drewnikowa, Piekary 7. zdw 28 968

Panienska
biegły pisząca na maszynie może się natychmiast zgłosić. Biuro procesowe. Podgórna 7. zdw 29 084

Młodszy
pomocnik dekarcki może się zaraz zgłosić. Paweł Weigel Rogoźno nr 2 553

Przyjmę
zaraz pisarza gospodarczego z praktyką rolniczą na folwark 200 mrg. tylko kawalera. Odpisy świadectw, referencji zgłaszać maj. Zarzecze Stare, p. Wioławeck, skrz. pocz 160. nr 2550

Tapicer
potrzebny zaraz. Grzelczak, ul. 3 Maja 3. zdw 29 040

Panienska
młoda inteligentna przyjeżdżająca do kłosa. Kaucja od 150-200 wymagana. Spieszne oferty z życiorysem Kurjer zdw 29 136

Pomocnik fryzjerski
działny w strzyżeniu fryzur damskich i czesaniu potrzebny zaraz. Wilczyński, Krotoszyń. zdw 1234

Pomocnika fryzjerskiego
na stałą posadę poszukuje Leon Kalmarczyk, Koźmin, Rynek 16 dw 1233

Panienska
inteligentna, zaufana i zdrowa osoba do 4 dzieci, od 8-3 lat potrzebna od 1. 8. 29. Szczerze zamówienie do dzieci i drobne szycie wymagane. Posada samodzielna. Koszta podróży zwracam. Zgłoszenia proszę wraz z fotografią i podaniem pensji do Rybnik, G. Śląsk, skrzynka pocztowa 33. zdw 1232

Łatwa praca, duży zysk
Kto obejmie wdzięczną współpracę z nami, otrzyma posadę stałą. Codziennie wpływy gotówkowe. Egzystencja zapewniona. Tylko solidni i energiczni refleksanci mogą się zgłosić z dokumentami w dniu 17. 7. od godz. 1-5 po południu, ul. Pocztowa 31 a. I. pietro, lewo. bpw 387

Młodsza
osoba do kina z gotówką 1500 potrzebna. Oferty Kurjer zdw 29 128

Maszyniarki
szyjące biegły na maszynach krawieckich potrzebne. Aleje Marcinkowskiego 15. Futra. zdw 28 943

Służąca
potrzebna zaraz. Zgłoszenia Restauracja Chwaliszewo 57. zdw 29 101

Apteka
Sumińskiego w Krotoszynie poszukuje na kilka tygodni w sierpniu aprob. zastępcy. Oferty z refer. i warunkami. zdw 1241

Dziewczyna
do lekkich prac domowych zaraz Tynecka, Towarowa 21 a. zdw 28 791

Uczennica
może się zgłosić skład kapeluszy. Przemysłowa 1, Marica. zdw 28 784

Woznica
do rozwożenia towaru może się zgłosić zaraz od 20-24 lat. Zgłoszenia St. Ruprycht, piekarniaku, Marsz. Focha 35 zdw 28 780

Retuszerkę
zaraz na stałą posadę przyjmie Foto-Express, Bukowska 17 a. telefon 67-40. zdw 28 777

Koncesje
najlepszy punkt miasta na zdjęcia fotograficzne oraz aparat do pospiesznej fotografii stały z dekoracją etc za 400 zł natychmiast do sprzedania, pewna egzystencja. Zgłoszenia 6-8. Marsz. Focha 74. IV lewo. Niemiejających uczyć zdw 28 809

Podróżujący
z kaucją 100 zł może się zgłosić do przemysłu drzewnego. Poznańska 1/3. zdw 28 806

Na
przychodnia do pomocy starszej służącej potrzebna dziewczynka, uczciwa. Adres wskaże Kurjer zdw 28 804

Pomocnik
fryzjerski dobra siła może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 28 803

Inkasentka
do autobusu z dobrego domu, rzetelna od 16-18 lat umiejąca dobrze liczyć potrzebna zaraz. — Oferty do Kurjera zdw 28 820

Panienska
do dzieci i gospodarstwa potrzebna zaraz. Działońskich 8. II. lewo zdw 28 833

Panienska
do szycia zaraz potrzebna. P. Młynkiewiczowa Pocztowa 1. — magazyn korsetów zdw 28 831

Maturzystę (tkę)
od 1 sierpnia przyjmie Apteka w Kórniku. zdw 28 828

Rządcy kawalera
doświadczony energiczny, uczciwego ponad lat trzydzieści, poszukuje na folwark pięset morgowey ziemi ciężkiej. Oferty z referencjami i podaniem pretensji Kurjer dw 1223

Czeladnik
kolodziejski potrzebny zaraz na stałą pracę. Przemysłowa Chomicze, pow. Poznań. zdw 28 851

Silny
chlonek do posłek zaraz potrzebny E. Beyer, Poznań towary żelazne, Towarowa 21 zdw 28 840

Potrzebna
młodsza zgrabna bufetowa zaraz Adres wskaże Kurjer zdw 28 839

Maszynista
wykwalifikowany, obeznany z urządzeniami chłodniczymi (kompresor amoniakalny) i motorami elektrycznymi i Diesla poszukujemy zaraz. Oferty prosimy składać do „PAR”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 29.15. Pw 3635-29.15

Pomocnik fryzjerski
działny w strzyżeniu fryzur damskich i czesaniu potrzebny zaraz. Wilczyński, Krotoszyń. zdw 1234

Pomocnika fryzjerskiego
na stałą posadę poszukuje Leon Kalmarczyk, Koźmin, Rynek 16 dw 1233

Panienska
inteligentna, zaufana i zdrowa osoba do 4 dzieci, od 8-3 lat potrzebna od 1. 8. 29. Szczerze zamówienie do dzieci i drobne szycie wymagane. Posada samodzielna. Koszta podróży zwracam. Zgłoszenia proszę wraz z fotografią i podaniem pensji do Rybnik, G. Śląsk, skrzynka pocztowa 33. zdw 1232

Łatwa praca, duży zysk
Kto obejmie wdzięczną współpracę z nami, otrzyma posadę stałą. Codziennie wpływy gotówkowe. Egzystencja zapewniona. Tylko solidni i energiczni refleksanci mogą się zgłosić z dokumentami w dniu 17. 7. od godz. 1-5 po południu, ul. Pocztowa 31 a. I. pietro, lewo. bpw 387

Młodsza
osoba do kina z gotówką 1500 potrzebna. Oferty Kurjer zdw 29 128

Maszyniarki
szyjące biegły na maszynach krawieckich potrzebne. Aleje Marcinkowskiego 15. Futra. zdw 28 943

Służąca
potrzebna zaraz. Zgłoszenia Restauracja Chwaliszewo 57. zdw 29 101

Kucharka
potrzebna od 1. 8. 29 r. Restauracja Astoria, Łazarz. zdw 28 882

Fryzjer
męski zaraz potrzebny. Zielniński, Dworzec główny. zdw 28 864

Egzystencja
dobra dla każdego przez sprzedaż pokupnego artykułu. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 898

Bielizna
męska do szycia wyda poza dom Fabryka bielizny, ul. Debiecka 51. zdw 29 142-3

Przyjmę
na prowincję dzielna, sumienna ekspedientkę do składu tow. kol. i restauracji. Zgłoszenia z fotografią, życiorysem i zapożyczeniem pensji przyjmuję Kurjer Stary Rynek nr 5850

Potrzebuję
agentów zbierać fotografie, zarobek 350 zł. Poznań. Sapieżyński 8, Łosik. zdw 28 536

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej potrzebna. Jan Piątkowski, św. Marcina 31. zdw 28 557

Maszynistka
z praktyką biegła w polskim i niemieckim na stałą dobrze płatną posadę potrzebna. Oferty z kopiami świadectw do Kurjera zdw 28 630

3 stolarzy
na meble i budowę na stałą pracę zaraz potrzebni. A. Dzierzbiński, Oborniki. zdpw 28 849

Silę
pomocniczą z dłuższą praktyką przyjmie od 1. 8. lub później do mej apteki, Wolski, Pobiedziska. zdw 27 690

Wysoki zarobek
500 zł i więcej miesięcznie osiągnąć zdolni i wymowni panowie przy sprzedaży doskonałych opatentowanych nowości. Każdy właściciel rogacizny kupuje. Kapitału nie potrzeba. Prospekty wysła bezpłatnie. Wytwornia Nowości, Grudziądz (Pomorze). zdw 27 883

Majster stolarski
z świadectwem mistrzowskim potrzebny zaraz do stolarni 20 pracowników. Wymagana znajomość stolarstwa budowlanego i wyrobu mebli Feliks (Cichoń) — Siemianowice Bytomska 25 (Górny Śląsk) zdw 27 691 2

Potrzebne
szwaczki zaraz. Fabryka Trykotarzy, Woźna 12 w podwórzu V. zdw 28 905

Do dziecka
potrzebne natychmiast dobrze polecione dziewczę Bandel, Kantarka 7. zdw 28 921

Służąca
potrzebna zaraz do wszystkiego z praniem, dobrmi świadectwami. Zgłoszenia 2-5 godz. Wypiańskiego 15. II. lewo. zdw 28 905

Dziewczyna
od dzieci potrzebna. Nasielski, Półwiejska 3. I. pietro. Kw 622

Potrzebna
rutynowana buchalterka na jedną godzinę poobiedzie. Oferty Kurjer zdw 29 150

Spawacza
autogenicznego dobrego fachowca poszukuje zaraz. Spawalnica, ul. Wielka 6. zdw 29 157

Młoda
dziewczyna może się zaraz zgłosić. Zupańskiego 13. II. prawo. zdw 29 159

Służąca
uczciwa, porządna, z dobrmi świadectwami do wszystkiego potrzebna. Posada stała. Zgłoszenia Tanie Źródło, ul. Wrocławska 22. zdw 29 117

Marszantki
potrzebna zaraz. Piotrowska, św. Czesława 12. zdw 29 098

Przychodnia
potrzebna zaraz. Hotel Riviera, Waly Leszczyńskiego 6. zdw 29 081

Służąca
uczciwa i rzetelna cokolwiek szyciem i gotowaniem zaraz potrzebna. Szamarzewskiego 32, skład. zdw 29 092

Fryzjerka
potrzebna. Szelagowicz, Poznańska 31. zdw 29 088

Służąca
potrzebna zaraz. Piotrowska, św. Czesława 12. zdw 29 098

Przychodnia
dziewczyna do lekkich prac domowych. Łazarz, Drużbackiej 1a. Wojciechowski. zdw 29 102

Potrzebni atleci
zapasnicy i bokserzy. Zgłoszenia piśmienne z podaniem wagi do Kurjera zdw 29 053

Stenotypistka
polsko-niemiecka z dobrym charakterem pisma dla poważnego przedsiębiorstwa zaraz potrzebna. Zgłoszenia piśmienne z podaniem pretensji do Kurjera zdw 29 048

Służąca
do wszystkiego z zamiłowaniem do dzieci potrzebna zaraz. Dabrowska, św. Wojciech 30. zdw 29 078

Dzielna fryzjerka
potrzebna zaraz na przyjemną posadę do prowadzenia salonu fryzjerskiego. Salon Weiland, Chojnice, ul. Gdańska 17. zdw 29 029

Poszukuje
się wymownego pana do rekomendowania (zapowiadania). — Zgłaszać się Gabinet Park Rozrywkowy Droga Dembińska. zdw 29 151

Szofer
kawaler poszukuje posady, wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 29 044

28 WOLNE MIEJSCA

Posada szofera
możliwie wyuczony ślusarz-mechanik zaraz do objęcia na nowy wóz. Telefoniczne zgłoszenia przyjmuje Wolszyn telefon 23 zdw 28 061

Poważne
przedsiębiorstwo maszyn rolniczych w Poznaniu poszukuje zaraz dzielnego, samodzielnego ksiązkowego, najchętniej żonatego z kaucją do 2.000 zł. ewtl. gwarancją. Zgłoszenia Kurjer zdw 28 731

Księgowy - bilansista
lub księgowy z dobrmi poleceniami może się zgłosić natychmiast. Fabryka skór w Mochali, poczta Lisów, k. Lublińca. zdw 28 401

Magistra farmacji
asystenta lub asystentki poszukuje zaraz lub od 1. 8. na stałą posadę. Zgłoszenia z referencjami i warunkami do Kurjera Poznańskiego dw 1211

Na P. W. K.
może się natychmiast kilkadziesiąt pilnych osób przy gwarantowanym zarobku dziennym 25 zł. usamodzielnienie Rzyka niema. Praca piśmienna, domowa. Tyko za nadesłaniem zł 5 wysłamy instrukcję z materiałem. Fir. „Carbon”, Gdynia. zdw 28 0

Dziewczyna
do wszystkich z gotowaniem potrzebna zaraz. Skarbowska 3. I. ptr zdw 28 695

Potrzebna
od 1. 9. rb. do 8-letniej dziewczynki na wieś, bona nauczycielka z francuskim. Kopje świadectw do Kurjera Poznańskiego pod dw 1218

Służąca
umiejąca zupełnie samodzielnie dobrze gotować, prać, prasować szyćwa bieliznę z pierwszorzednymi długoletnimi świadectwami potrzebna. Plac świetokrzyski 2, II. zdw 28 838

Panienska
do roznoszenia czekolady w kinie potrzebna zaraz. Zgłoszenia Poznańska 6, piwiarnia. zdw 28 855

Hafciarka
która umie na maszynie haftować potrzebna. Zgłoszenia od 5-6 Kromczyński, Aleje Marcinkowskiego 5. zdw 28 997-8

Pomocnik
fryzjerski może się zaraz lub 1. 8. zgłosić. Pensja 100 zł i wszystko wolne. St. Galas, Września. zdw 28 880

Poszukuje
od 1. 8. służącej z doskonałym gotowaniem tylko doskonale poleconą siłę. Zgłoszenia z podaniem warunków i odpisem świadectw do Apteki w Murowanej Goślinie. Nieuwzględnione bez odpowiedzi. zdw 28 869

Służąca - kucharka
samodzielną, tylko z dobrmi świadectwami, potrzebna natychmiast. Ostrowska, ul. Patr. Jakowskiego 11. zdw 29 082

Praczą
potrzebna zaraz. Hotel Riviera, Waly Leszczyńskiego 6. zdw 29 081

Służąca
uczciwa i rzetelna cokolwiek szyciem i gotowaniem zaraz potrzebna. Szamarzewskiego 32, skład. zdw 29 092

Fryzjerka
potrzebna. Szelagowicz, Poznańska 31. zdw 29 088

Służąca
potrzebna zaraz. Piotrowska, św. Czesława 12. zdw 29 098

Przychodnia
dziewczyna do lekkich prac domowych. Łazarz, Drużbackiej 1a. Wojciechowski. zdw 29 102

Potrzebni atleci
zapasnicy i bokserzy. Zgłoszenia piśmienne z podaniem wagi do Kurjera zdw 29 053

Stenotypistka
polsko-niemiecka z dobrym charakterem pisma dla poważnego przedsiębiorstwa zaraz potrzebna. Zgłoszenia piśmienne z podaniem pretensji do Kurjera zdw 29 048

Służąca
do wszystkiego z zamiłowaniem do dzieci potrzebna zaraz. Dabrowska, św. Wojciech 30. zdw 29 078

Dzielna fryzjerka
potrzebna zaraz na przyjemną posadę do prowadzenia salonu fryzjerskiego. Salon Weiland, Chojnice, ul. Gdańska 17. zdw 29 029

Poszukuje
się wymownego pana do rekomendowania (zapowiadania). — Zgłaszać się Gabinet Park Rozrywkowy Droga Dembińska. zdw 29 151

Praczą
potrzebna zaraz. Hotel Riviera, Waly Leszczyńskiego 6. zdw 29 081

Służąca
uczciwa i rzetelna cokolwiek szyciem i gotowaniem zaraz potrzebna. Szamarzewskiego 32, skład. zdw 29 092

Fryzjerka
potrzebna. Szelagowicz, Poznańska 31. zdw 29 088

Służąca
uczciwa i rzetelna cokolwiek szyciem i gotowaniem zaraz potrzebna. Szamarzewskiego 32, skład. zdw 29 092

Potrzebna
rutynowana buchalterka na jedną godzinę poobiedzie. Oferty Kurjer zdw 29 150

Spawacza
autogenicznego dobrego fachowca poszukuje zaraz. Spawalnica, ul. Wielka 6. zdw 29 157

Nauczycielka wychowawczyni
z muzyką i językiem niemieckim poszukuje posady do 1 lub 2 dziewcząt lub do pensjonatu. — Oferty Kurjer zdw 28 812